

gemeente [gD] Doetinchem

Geamendeerde Begroting 2021 I

INKOMSTEN

Rijksoverheid

gemeente [gD] Doetinchem

WAAR KOMT
HET VANDAAN?157,2
MILJOEN

+

77,5
MILJOEN

=

234,7
MILJOENHet grootste
deel krijgen we
van het RijkDe rest krijgen we
uit lokale heffingen
en andere
inkomstenbronnenDe totale
inkomsten in
2021 zijn begroot
op € 234,7
miljoen32,3
MILJOEN45,2
MILJOEN

LOKALE HEFFINGEN

Belastingen	€ 16,8 mln.
Onroerendezaakbelasting (OZB)	€ 13,2 mln.
Parkeerbelasting	€ 3,5 mln.
Hondenbelasting	€ 0,1 mln.
Leges en retributies	€ 15,5 mln.
Afvalstoffenheffing	€ 7,8 mln.
Rioolheffing	€ 6,0 mln.
Omgevingsvergunningen	€ 1,7 mln.

ANDERE INKOMSTENBRONNEN

Grondexploitatie	€ 17,2 mln.
Bijdrage reserves	€ 2,2 mln.
Rente	€ 2,4 mln.
Huren	€ 1,7 mln.
Eigen bijdrage Wmo en beschermd wonen	€ 2,8 mln.
Bijdrage derden overhead	€ 9,2 mln.
Overig	€ 9,7 mln.

WOONLASTEN MEERPERSOONSHUISHOUDEN

Jaar	2019	2020	2021
Doetinchem	€ 702,01	€ 737,57	€ 815,28
Woonlasten landelijk gemiddelde	€ 740,00	€ 776,00	Nog niet bekend

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

UITGAVEN

WAAR GAAT HET NAARTOE?

	TOTAAL GEMEENTE	PER INWONER
Doetinchem centrumstad	€ 31,5 mln.	€ 543
Sterke samenleving	€ 140,4 mln.	€ 2.420
Veranderende leefomgeving	€ 27,3 mln.	€ 470
Organisatie en financiën	€ 35,4 mln.	€ 611
Totaal uitgaven	€ 234,6 mln.	€ 4.044
Toevoeging aan algemene reserve	€ 0,1 mln.	€ 2
Totaal begroting 2021	€ 234,7 mln.	€ 4.046

HOEVEEL BETAAL IK IN 2021 AAN

Onroerendezaakbelasting (OZB)	
Huishouden	€ 278,59
Rioolheffing	
Huishouden	€ 220,01
Afvalstoffenheffing	
Éénpersoonshuishouden	€ 258,72
Meerpersoonshuishouden	€ 316,68
Hondenbelasting	
Één hond	€ 25,68
Twee honden	€ 38,52

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief.....	4
DEEL 1 – PROGRAMMA'S.....	6
Programma – Doetinchem centrumstad.....	7
Programma – Sterke samenleving.....	11
Programma – Veranderende leefomgeving.....	19
Programma – Organisatie en financiën.....	24
DEEL 2 – FINANCIËLE POSITIE GEMEENTE DOETINCHEM.....	30
Financiële positie gemeente Doetinchem 2021 - 2024.....	31
1. Inleiding.....	31
2. Hoofdlijnen financieel begrotingsbeleid.....	31
3. Financiële uitgangspositie na de bestuurlijke monitor en kadernota 2020 - 2024.....	32
4. Ontwikkelingen algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2020.....	32
5. Financiële positie 2020 - 2024.....	33
6. Structureel en reël sluitende begroting.....	34
7. Ontwikkeling algemene reserve.....	35
8. Vermogenspositie.....	36
DEEL 3 – PARAGRAFEN.....	37
1. Lokale heffingen.....	38
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	46
3. Onderhoud kapitaalgoederen.....	54
4. Financiering.....	58
5. Bedrijfsvoering.....	61
6. Verbonden partijen.....	65
7. Grondbeleid.....	76
DEEL 4 – FINANCIËLE BEGROTING.....	80
Beleidskaders en uitgangspunten voor de financiën in de begroting 2021.....	81
Baten en lasten per programma.....	84
Baten en lasten per programma (meerjarig).....	85
Baten en lasten per taakveld.....	86
Incidentele baten en lasten per programma.....	87
Geprognosticeerde balans, financiële kengetallen en EMU-saldo.....	88
Toelichting op EMU-saldo.....	90
Reserves en voorzieningen.....	91
Kredieten ten behoeve van vervangingsinvesteringen.....	93
Bijlage 1: Risicomatrix garanties en verstrekte leningen.....	94
Bijlage 2: Verplichte beleidsindicatoren.....	102
Afkortingenlijst.....	103

Aanbiedingsbrief

Aan de raad van de gemeente Doetinchem,

Doetinchem gaat voor groei

Juist nu de economische gevolgen van corona groot zijn, willen wij maximaal inzetten om onze gemeente verder te versterken op weg naar een duurzame toekomst. Die toekomst vindt haar oorsprong in een rijk verleden, zoals het jaar 1236 waarin Doetinchem stadsrechten kreeg van Graaf Otto II van Gelre. In 2036 heeft Doetinchem 800 jaar stadsrechten. Wij hebben de ambitie als Achterhoekse centrumgemeente dan 70.000 inwoners te tellen.

We beginnen deze inleiding met onze ambitie voor 2036. Dit doen we omdat we graag nu en in het jaar 2021 in gesprek willen met de gemeenteraad over de vraag hoe onze mooie gemeente zich zou kunnen of moeten ontwikkelen.

En het formuleren van een ambitie past ook bij het feit dat Doetinchem de zesde gemeente van de provincie Gelderland is en de centrumgemeente van de Regio Achterhoek. Het moment is er nu ook naar: onze grote uitdagingen zoals duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie, bereikbaarheid (zowel via spoor en (snel)weg als digitaal) en de kostenbeheersing binnen het sociaal domein worden opnieuw ingekleurd door de coronacrisis. Zo zien we dat door de coronacrisis er meer behoefte is aan ruimte: meer mensen willen een huis met een tuin en een groene omgeving om van te genieten. Doetinchem biedt die mooie groene omgeving. De huidige digitalisering maakt het mogelijk op grotere afstand van het werk te wonen. Doetinchem wil die kansen gebruiken en zet daarom in op groei, zodat we onze breed gewaardeerde voorzieningen in stand kunnen houden.

Doetinchem ligt te midden van de regio's Arnhem - Nijmegen en het Ruhrgebied. Ze biedt voorzieningen van hoge kwaliteit voor de hele regio. Doetinchem is niet alleen een mooie plek om te wonen maar biedt ook goed en veelzijdig onderwijs en kent goede werkgelegenheid. Wij zijn een evenwichtige en stabiele bedrijventerreinenstad met veel "small giants", middelgrote bedrijven met een (inter)nationale klantenkring. Er is veel potentie die wij nog veel meer kunnen benutten. Daar zetten wij als college op in.

Op dit moment is ons leegstandspercentage van woningen heel laag en wij kunnen bouwen, aansluitend bij de behoeften in Doetinchem, Wehl, Gaanderen en Langerak. Daarom is ons streven te groeien naar 70.000 inwoners ook realistisch. Met deze groei van inwoners blijft het mogelijk een goed voorzieningenpeil op het gebied van onderwijs, sport en recreatie te houden. Dat kan alleen als we de groei van de werkgelegenheid doorzetten. Wij hebben, zoals ook beschreven in het rapport 'Toplocatie Oost', veel potentie. Zeker wanneer wij onze blik meer naar buiten verleggen, het lef hebben om groter te denken en onze kwaliteiten beter zichtbaar maken. Bereikbaarheid is hiervoor een randvoorwaarde. De provincie ondersteunt ons met de Regio Express waardoor een snelle OV verbinding ontstaat met Arnhem en kijkt actief mee naar de problemen die er nu zijn op de A12. Goede verbindingen met de rest van Nederland zijn van vitaal belang.

Focus voor 2021-2024

In de afgelopen jaren hebben wij hard gebouwd aan de versterking van onze stad. Het benutten van de potentie van onze samenwerkingspartners is ons uitgangspunt. Het coronavirus benadrukt dit uitgangspunt des te meer: we moeten het samen doen.

We hebben recent een Cultuurbedrijf opgericht en richten per 2021 het Sportbedrijf op. Dit doen wij omdat wij geloven dat een mooi aanbod niet alleen aantrekkelijk is voor onze inwoners, maar ook bijdraagt aan een samenleving waarin men elkaar kent en er ruimte is voor ontwikkeling en ontspanning. Met de oprichting van het Binnenstadsbedrijf hebben wij een mooie basis gelegd voor een bruisende binnenstad, niet alleen voor onze eigen inwoners maar voor de hele regio. We hebben geïnvesteerd en blijven investeren in goede onderwijshuisvesting. De werkgelegenheid in gemeente Doetinchem is gegroeid en zal moeten blijven groeien. Het faciliteren van huisvestingsmogelijkheden

voor onze bedrijven heeft veel aandacht, denk aan het A18 bedrijvenpark en de aandacht voor het revitaliseren van de bestaande bedrijventerreinen.

Er waren sombere voorspellingen over krimp van inwoners door de vergrijzing met alle negatieve gevolgen die daar bij horen. Maar tegen de stroom in kent centrumgemeente Doetinchem groei. Van 56.484 inwoners in 2015 naar ruim 58.000 in 2020. Doetinchem is een aantrekkelijke plek om te wonen en te werken.

Deze resultaten hebben wij bereikt in een periode waarin we geconfronteerd werden en worden met behoorlijke financiële uitdagingen. Om duurzame zorg in stand te kunnen houden is kostenbeheersing een belangrijk speerpunt. We hebben het afgelopen jaar de tering naar de nering gezet en keuzes moeten maken die pijn deden en doen. Het maken van gebalanceerde keuzes stond ook centraal in het bezuinigingspakket van € 9 miljoen dat we hebben opgesteld om een financieel gezonde gemeente te blijven. Bij de vaststelling van de eerste bestuurlijke monitor 2020 hebben we ook € 1,5 miljoen gereserveerd om naast de steun vanuit het Rijk en de provincie Gelderland ook als gemeente onze inwoners en bedrijven te ondersteunen bij de acute gevolgen van Corona. In totaal is er in Doetinchem al meer dan €10 miljoen uitgegeven aan de gevolgen van de coronacrisis.

Kansen na 2021

Nederland kent naar verwachting in 2036 bijna 19 miljoen inwoners. We zetten in op de verdere groei van Doetinchem naar 70.000 inwoners in 2036 om zo de draagdracht voor onze voorzieningen te garanderen. Deze groei bereiken we door brede samenwerking en door gebruik te maken van de innovatiekracht van onze bedrijven en (kennis)instellingen. Duurzame oplossingen vormen daarbij ons vertrekpunt. Het mooie karakter van Doetinchem en de Achterhoekse mentaliteit, "samen d'ran", zijn onze fundering. Daarin schuilt een belangrijk deel van onze kracht! Het behouden van ons voorzieningenpeil en het ondersteunen van onze ondernemers is belangrijker dan ooit om te zorgen dat wij een dynamische stad blijven waar het aantrekkelijk is om te wonen en te werken. Juist in deze tijd met veel onduidelijkheden en zorgen. Een sterk Doetinchem, met een sterke maatschappelijke en economische structuur, is ook van groot belang voor de regio Achterhoek. In 2021 zetten we stappen om onze ambities richting 2036 te realiseren.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Doetinchem,

De heer mr. M. Boumans MBA MPM
burgemeester

De heer mr. G.A. Karssenbergh
gemeentesecretaris

DEEL 1 – PROGRAMMA'S

Leeswijzer bij de programma's

Elk programma is opgebouwd volgens de vier W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wie zijn daarbij betrokken?
- Wat mag het kosten?

Bij de eerste W-vraag 'Wat willen we bereiken?' worden de doelstellingen beschreven (A. *Doelstelling*). Bij de tweede W-vraag 'Wat gaan we daarvoor doen?' worden de activiteiten beschreven die die ervoor moeten zorgen dat de doelstellingen behaald worden (A1. *Activiteit*). De derde W-vraag 'Wie zijn daarbij betrokken?' gaat in op de vraag welke verbonden partijen en overige partijen betrokken zijn bij de realisatie van de doelstellingen. Tot slot worden bij de vierde W-vraag 'Wat mag het kosten?' de baten en lasten per programma gepresenteerd.

Programma – Doetinchem centrumstad

Wat willen we bereiken?

A. Doetinchem heeft een herkenbaar profiel als centrumstad van de Achterhoek en zesde stad van Gelderland voor bewoners, bezoekers en ondernemers

Doetinchem wil een sterke stad blijven in een sterke regio. Stad en streek hebben elkaar nodig, ze versterken elkaar. Vanwege infrastructuur, werk en voorzieningen is Doetinchem niet alleen de 'stad' voor de directe regio, maar ook een springplank naar regio's in de bredere omtrek: Arnhem-Nijmegen en Twente. Doetinchem kan door haar beperkte omvang wendbaar en in staat zijn tot het 'spelen met schalen'. Voor het ene vraagstuk kunnen we samenwerken met het ommeland, voor het andere met een grotere, nabijgelegen stad of zelfs met de bredere regio – elk beleidsthema vereist zijn eigen schaalniveau.

B. Doetinchem heeft een spilfunctie in de regionale economie met nadruk op smart industry en innovatie

De kracht van de Doetinchemse economie (5.000 bedrijven, 35.000 banen) is de diversiteit aan bedrijvigheid in onze gemeente. Wij zijn een evenwichtige en stabiele bedrijventerrein-stad. De divers samengestelde economie vertaalt zich in bestendigheid. De Doetinchemse bedrijven zijn, naast bescheiden, veelal small giants; groots op allerlei manieren. Tegelijkertijd zien we de behoefte aan groei, personeel en uitbreiding. Het belang van een stabiele economie wordt in tijden als deze maar al te duidelijk. Doetinchem wil de basis op orde houden en uitgroeien tot 'Toplocatie Oost'; een zelfbewuste netwerkstad met een spilfunctie in het oosten van het land. Om uit te groeien tot 'Toplocatie Oost' willen we de verbinding tussen het bedrijfsleven en het onderwijs optimaliseren om (nieuw) personeel te boeien en binden. Daarnaast willen we innovaties tussen bedrijven stimuleren en onze netwerkkracht buiten de Achterhoek sterker inzetten.

C. Doetinchem heeft aantrekkelijke voorzieningen voor bewoners en bezoekers en een gastvrije gemeente

Met het aanvalsplan binnenstad zetten we stevig in op de vraag naar meer beleving in de stad. Een gastvrije binnenstad, zowel voor bewoners uit onze eigen gemeente, bezoekers uit de regio en toeristen. Langer verblijven en vaker terugkomen is een belangrijke bouwsteen voor een goed vestigingsklimaat in de binnenstad. Als partner in het Binnenstad Bedrijf Doetinchem blijven we samen met ondernemers en vastgoedeigenaren inzetten op een aantrekkelijke, kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige binnenstad. Hierbij kijken we de mogelijkheden om leegstand vastgoed te transformeren naar wonen. Ook hebben we aandacht voor onze dorpen.

D. Doetinchem heeft een aantrekkelijk woonklimaat voor alle doelgroepen

We willen dat zowel de stad Doetinchem als haar dorpen voor alle doelgroepen een aantrekkelijk woonklimaat biedt. Er zijn momenteel weinig woningen in de gemeente Doetinchem beschikbaar. Daarom zetten we in op plannen die bijdragen aan de uitbreiding van ons woningaanbod, aansluitend bij de behoefte die er is om in de gemeente Doetinchem te wonen. We zorgen ook dat de samenstelling van de woningvoorraad bijdraagt aan de keuze om in de gemeente Doetinchem, met alle (centrum)voorzieningen die zij biedt, te wonen. Daarnaast bestaat een aantrekkelijk woonklimaat ook uit goede voorzieningen, werkgelegenheid, mogelijkheden voor ontmoeting, ontspanning, beleving, natuur, e.d. Dit komt terug in andere doelen en programma's.

E. Er is een goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer en met de auto

Een goede bereikbaarheid van en binnen Doetinchem is van groot belang voor de economische vitaliteit en voor de leefbaarheid in onze gemeente. Zowel per fiets, als met het openbaar vervoer als met de (vracht-)auto is het cruciaal om de doorgaande verbindingen te verbeteren. De focus ligt daarbij op de verbinding Doetinchem-regio Arnhem en de verbinding Doetinchem-Emmerich.

F. Doetinchem is een veilige gemeente

Een veilige gemeente voor bewoners en bezoekers is van essentieel belang om de gemeente aantrekkelijk te houden. Daartoe werken wij intensief samen binnen de veiligheidsketen en daarbuiten. We stellen prioriteiten en streven gezamenlijk naar voorkomen in plaats van repressief op te treden.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1. Verbinden (economische) agenda van Doetinchem en de Achterhoek met die van de Provincie en de Euregio

Naast het samenwerken in de regio, biedt samenwerking met de provincie en met de grensregio in Duitsland kansen voor het versterken van de economische kracht van Doetinchem en de Achterhoek. De focus daarbij ligt op de thema's economie, arbeidsmarkt, wonen, mobiliteit en veiligheid (ondermijnende criminaliteit). Voor de samenwerking met Duitsland zijn deze onderwerpen uitgewerkt in concrete acties voor de korte en middellange termijn.

B1. Uitvoering geven aan de economische agenda

Gezamenlijk uitvoering geven aan de economische agenda (in ontwikkeling) om toe te groeien naar het wenkend perspectief 'Toplocatie Oost'.

C1. Opstellen actieplan vastgoedvisie binnenstad

In opdracht van het Binnenstad Bedrijf Doetinchem heeft bureau BRO een visie opgesteld over de toekomst van de winkel- en horecastraten. Het doel van deze visie is het attractiever maken van onze binnenstad en het actief tegengaan van leegstand. Er zijn vier hoofdaanbevelingen: (1) versnellen transformatie (o.a. concentratie en het vergroten van functiediversiteit binnen het Ei, meer dagelijks aanbod in de binnenstad), (2) versterken woonfunctie in de binnenstad, (3) optimale bereikbaarheid en parkeren en (4) het vergroten van de beleefbaarheid van de stad (o.a. betrekken Oude IJssel bij de stad). In 2021 volgt de ontwikkeling en uitvoering van het actieplan om de straten, vanuit de gedachte van de visie, toekomstbestendiger te maken.

C2. Stimulering kort bezoek binnenstad

Het Binnenstad Bedrijf Doetinchem heeft de gemeente verzocht te onderzoeken middels een pilot of het mogelijk is om het eerste half uur gratis te parkeren in Doetinchem. Als meest passende plek zijn de Varkensweide en de Amphion garage voorgesteld. Hiermee vergroten wij de gastvrijheid voor bezoekers die kortdurend in de binnenstad willen zijn en voorkomen wij teveel verkeer in de binnenstad zelf. Deze keuze betekent dat wij gedurende de pilot niet de bezuiniging realiseren die gepland was met de overstap naar vooraf parkeren op de Varkensweide. Dit resulteert in een aanmelding.

C3. Verbinden van parels Doetinchem en de Achterhoek

De Achterhoek en Doetinchem hebben voor toeristen en dagjesmensen een aantrekkelijk en divers aanbod aan groen, cultuur, kastelen, water en evenementen. Het is echter zaak om al dit moois beter met elkaar te verbinden en te promoten. Op basis van de koersnotitie vrijetijdseconomie zetten we in op het verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme en versterken we daarmee de economische vitaliteit van onze gemeente. Dit doen we op basis van de Uitvoeringsagenda Vrijetijdseconomie 2020-2021 die afgelopen jaar is vastgesteld.

C4. Realisatie van een VVV Inspiratiecentrum te Doetinchem (binnenstad)

In samenwerking met de VVV Doetinchem (stadsmuseum) en de stichting Achterhoek Toerisme ontwikkeld de huidige VVV zich door naar een VVV Inspiratiecentrum in de binnenstad van Doetinchem. Gemeente Doetinchem faciliteert het stadsmuseum/VVV in het proces. Naar verwachting wordt er in het najaar van 2020 een locatie vast gesteld waarna de feitelijke inrichting zal plaats vinden in 2021.

D1. We bouwen naar behoefte

Ook in 2021 wordt op basis van de Woningbouwstrategie 2019 meegewerkt aan de realisatie van nieuwe woningen waar behoefte aan is. Daarbij behoort het transformeren van leegstaande bestaande panden ook tot de mogelijkheden. Daarnaast wordt in 2021 opnieuw het Achterhoekse Woonwensen- en Leefbaarheidsonderzoek (AWLO) uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten wordt de Woningbouwstrategie 2019 geactualiseerd. Samen met het Binnenstadsbedrijf wordt er gewerkt aan een visie op wonen in de binnenstad.

E1. Inzetten op passende mobiliteit

De bereikbaarheid naar en in de gemeente Doetinchem blijft belangrijk. Met name de beleefde reistijd. Daarom leggen we prioriteit bij de realisatie van de Regio Expres, waardoor de reistijd per trein van en naar Arnhem nog maar een kwartier wordt. Dit jaar hebben we een inventarisatie fietsbereikbaarheid uitgevoerd om in 2021 vervolgens aan de slag te gaan om de fietsinfrastructuur te verbeteren. Zo wordt in 2021 de Doorfietsroute Doetinchem-Wehl (voorheen snelfietsroute) tussen Gentiaanveld en Bleeksestraat over een lengte van 1,7 kilometer, parallel aan het spoor aangepakt. De 'last-mile' blijft een punt van aandacht voor bewoners, bezoekers, studenten en werkenden.

E2. Verbindingen verbeteren

De Doetinchemseweg en Wijnbergseweg zijn wegen die niet voldoen aan de eisen die gesteld zijn in het wegategoriseringsprogramma. Gemeente Montferland pakt op dit moment deze weg aan en wij gaan de aansluitende weg oppakken. Er zal ook onderhoud worden gepleegd aan de brug Akkermansbeek, die op de grens met de gemeente Oude IJsselstreek ligt.

F1. Inzetten op ondermijning

Er is in de Achterhoek de afgelopen anderhalf jaar door gemeenten, het RIEC en de Omgevingsdienst Achterhoek samengewerkt aan nieuw BIBOB-beleid op basis van de nieuwe wet- en regelgeving. Doel is om de aanpak van ondermijning te verstevigen. Wij passen ons Doetinchems beleid aan aan de nieuwe wet en regelgeving. Het keurmerk Veilig Buitengebied is een activiteit die binnen deze aanpak wordt gerealiseerd.

Wie zijn daarbij betrokken?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- Buha;
- ODA.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (6).

Andere partijen

- Provincie Gelderland;
- Waterschap Rijn en IJssel;
- Onderwijsinstellingen;
- Bedrijven;
- Winkeliers;
- Binnenstadsbedrijf;
- Site Woondiensten;
- Ondernemers;
- Grensregio;
- VVV;
- Stichting Achterhoek Toerisme.

Wat zijn de vastgestelde aanmeldingen bij de kadernota 2021?

1. Extra bijdrage VNOG	2021: € -160.000	Structureel
2. Bibob beleid	2021: € -41.000	Structureel
3. Inzet dierenwelzijn. Aanvulling op Keuzerichting nr. 6	2021: € -7.000	Structureel
4. Krediet brug Akkermansbeek bij rijksweg	2021: € -5.000	Structureel
5. Herinrichting Wijnbergseweg-Doetinchemseweg (deze aanmelding heeft een relatie met Keuzerichting nr. 8)	2021: € -5.000	Structureel
6. Doorfietsroute Wehl-Doetinchem (deze aanmelding heeft een relatie met Keuzerichting nr. 8)	2021: € -70.000	Structureel
7. Werkbudget Mobiliteit	2021: € -25.000	Structureel
Totaal aanmeldingen programma Doetinchem centrumstad in 2021	2021: € -313.000	

Wat mag het kosten?

Programma: 1. Doetinchem centrumstad			Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot	Mutatie reserve	Resultaat
0.63 Parkeerbelasting	parkeerbel. straten en terreinen	R. Steintjes		2.512.531	2.512.531	0	2.512.531
	parkeerbelasting parkeergarages	R. Steintjes		720.083	720.083	0	720.083
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	brandweer	M. Boumans	3.622.392	53.710	-3.568.682	0	-3.568.682
	personeelskosten	M. Boumans	93.960		-93.960	0	-93.960
1.2 Openbare orde en veiligheid	bijzondere wetgeving	M. Boumans	354.759	74.710	-280.049	0	-280.049
	openbare orde	J. Huizinga	92.530		-92.530	0	-92.530
	openbare orde	M. Boumans	455.810	9.630	-446.180	0	-446.180
	personeelskosten	M. Boumans	332.191		-332.191	0	-332.191
	veiligheid	M. Boumans		109.230	109.230	0	109.230
2.1 Verkeer en vervoer	bruggen	R. Steintjes	147.444		-147.444	0	-147.444
	openbare verlichting	R. Steintjes	363.418		-363.418	0	-363.418
	personeelskosten	M. Boumans	456.750		-456.750	0	-456.750
	wegen	J. Huizinga	8.450		-8.450	0	-8.450
	wegen	R. Steintjes	7.078.036	389.755	-6.688.281	0	-6.688.281
2.2 Parkeren	informatiesystemen	J. Huizinga	21.580		-21.580	0	-21.580
	parkeren	R. Steintjes	3.085.598		-3.085.598	0	-3.085.598
	personeelskosten	M. Boumans	15.973		-15.973	0	-15.973
	vergunningverlening	R. Steintjes	78.027	247.957	169.930	0	169.930
2.3 Recreatieve havens	jachthavens	R. Steintjes	5.222	19.103	13.881	0	13.881
2.5 Openbaar vervoer	openbaar vervoer	R. Steintjes	10.850		-10.850	0	-10.850
3.1 Economische ontwikkeling	aanvalsplan binnenstad	M. Sluiter	310.912		-310.912	0	-310.912
	city/parkmanagement	M. Sluiter	506.430		-506.430	0	-506.430
	economische aangelegenheden	M. Sluiter	204.950		-204.950	0	-204.950
	personeelskosten	M. Boumans	232.266		-232.266	0	-232.266
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	bedrijvenpark	H. Bulten	266.591	245.710	-20.881	0	-20.881
	bedrijvenpark	M. Sluiter	9.165.340	9.282.985	117.645	0	117.645
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	warenmart	H. Bulten	124.047	152.840	28.793	0	28.793
3.4 Economische promotie	economische aangelegenheden	H. Bulten	72.700	72.700	0	0	72.700
	kermis	H. Bulten	26.838	43.030	16.192	0	16.192
	recreatie en toerisme	H. Bulten	205.712		-205.712	0	-205.712
5.5 Cultureel erfgoed	cultuurhistorie	M. Sluiter	337.410	34.528	-302.882	0	-302.882
	monumenten	M. Sluiter	169.843	78.774	-91.069	0	-91.069
	personeelskosten	M. Boumans	57.316		-57.316	0	-57.316
8.3 Wonen en bouwen	grex algemeen	I. Lambregts	235.102	472.205	237.103	0	237.103
	handhaving klandestiene bouw en gebruik	I. Lambregts	29.630		-29.630	0	-29.630
	leefbaarheid buitengebied	I. Lambregts	75.810		-75.810	0	-75.810
	leefbaarheid woonomgeving	I. Lambregts	500.536		-500.536	0	-500.536
	monumenten	M. Sluiter	2.045		-2.045	0	-2.045
	omgevingsvergunning	I. Lambregts	1.404.418	1.683.397	278.979	0	278.979
	panden en gronden	I. Lambregts	629.079	551.773	-77.306	0	-77.306
	personeelskosten	I. Lambregts	417.496		-417.496	0	-417.496
	volkshuisvestingsbeleid	I. Lambregts	24.684		-24.684	0	-24.684
	wonen en bouwen algemeen	H. Bulten	45.000		-45.000	0	-45.000
	wonen en bouwen algemeen	I. Lambregts	255.122	5.160	-249.962	0	-249.962
	wonen en bouwen algemeen	J. Huizinga	31.860		-31.860	0	-31.860
Totaal			31.481.427	16.759.811	-14.721.616	0	-14.721.616

Programma – Sterke samenleving

Wat willen we bereiken?

A. Jeugd groeit veilig op en talenten worden benut

We streven ernaar steeds meer jeugdigen gezond en veilig in hun vertrouwde omgeving op te laten groeien zodat zij zich maximaal kunnen ontplooiën tot zelfstandige evenwichtige burgers en meer kinderen deelnemen aan het regulier onderwijs. We willen zorgen dat kinderen opgroeien in een stimulerend klimaat.

We investeren in een breed jeugdbeleid gericht op sterke inzet van preventie en het voorkomen van zorg en ondersteuning. Preventie wordt meer centraal gesteld met sport- en cultuur als middel. Daarin speelt de kwaliteit van het onderwijs een belangrijke rol. Een sterke infrastructuur in gebouwen, in doorlopende leerlijnen en in de zorg geeft mogelijkheden om onderwijs (onderwijsachterstandenbeleid) goed in te vullen en zoveel mogelijk kinderen een goede plek te geven op school.

B. Iedereen doet naar vermogen mee in de samenleving en preventie staat centraal

We richten ons op het vergroten van (financiële) redzaamheid, het voorkomen van (problematische) schulden en het bevorderen van uitstroom naar werk. We zien werk als belangrijk middel om mee te kunnen doen in de samenleving. Werk zorgt voor ritme, voldoening, sociale contacten en financiële zelfredzaamheid. Als dit (nog) niet mogelijk is zetten we in op (maatschappelijke) participatie zodat mensen niet langs de zijlijn staan.

C. Wij willen dat iedereen zich welkom en veilig voelt in onze gemeente

Iedereen, hoe verschillend ook, kan meerwaarde bieden aan de samenleving. In Doetinchem voelen mensen zich veilig, is er ruimte om anders te zijn en met elkaar verbonden te blijven. In Doetinchem mag je zijn wie bent of wilt zijn en hebben we respect voor elkaar.

D. Inzetten op sport en cultuur als basis voor het welzijn van onze inwoners

Wij bieden sterke en aantrekkelijke voorzieningen voor cultuur en sport, en verenigingen, omdat zij bijdragen aan het welzijn, welbevinden en gezondheid van inwoners. We streven ernaar dat deze activiteiten voor steeds meer Doetinchemmers een onderdeel worden van het dagelijks leven.

Hiervoor willen we sport- en culturele voorzieningen toegankelijker en laagdrempeliger maken, zodat inwoners, jong en oud, gestimuleerd worden tot meer bewegen, sporten, en deelnemen aan maatschappelijke en culturele activiteiten.

Wij willen dat ouderen, mede met het oog op de vergrijzende bevolking, wanneer dat kan, tot op hogere leeftijd zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

E. Inwoners ontvangen, zo dicht mogelijk bij huis, de zorg en ondersteuning die past bij hun mogelijkheden

Inwoners worden zo ondersteund dat zij optimaal mee kunnen doen in de samenleving. Hierbij kijken kritisch naar wat een inwoner wél kan of wel zelf kan regelen. Zij die het echt nodig hebben krijgen vanzelfsprekend ondersteuning.

F. De uitgaven voor zorg en ondersteuning in het sociaal domein structureel in evenwicht brengen met de beschikbare middelen

We gaan samen met aanbieders, maatschappelijke instellingen en onze uitvoeringsorganisaties de transformatie verder vorm geven. We continueren daarom de inzet van de *Taskforce sociaal domein*, en zetten diverse acties in om zorg en ondersteuning ook op de lange termijn beschikbaar en betaalbaar te houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1. Uitwerken en implementeren van de Doetinchemse preventieagenda

Op basis van de vastgestelde kadernotitie Preventie Sociaal domein in 2020 werken we de lokale preventieagenda verder uit en implementeren we deze. Hiervoor gaan we opdrachtovereenkomsten

aan met de vier benoemde kernpartners: Bibliotheek Doetinchem, Gruitpoort, Sportservice Doetinchem en Buurtplein B.V. We leggen de focus op de universele preventie gericht op alle inwoners en 'de beweging naar de voorkant'. Hierbij gaan we uit van de visie: normaliseren, de bestaande structuur van sport en cultuur gebruiken, op jonge leeftijd beginnen en het onderwijs er stevig bij betrekken. Het Cultuurbedrijf en Sportbedrijf zijn als kernpartners belangrijke partners voor de realisatie van de preventieagenda. Sport en Cultuur worden de dragers van de preventieagenda en dragen bij aan positieve gezondheid en daarmee aan een positief opgroeklimaat voor de jeugd.

A2. Extra inzet op doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen door het versterken van de verbinding peuteropvang, basisonderwijs en (preventief) jeugdbeleid

Op basis van het geactualiseerde kader onderwijsachterstanden en peuteropvang investeren we met extra rijksmiddelen op het versterken van de overgang peuteropvang – basisonderwijs. Dit draagt bij aan het voorkomen van ontwikkelingsachterstanden bij kinderen in de voor- en vroegschoolse periode. Voorbeelden van deze investering zijn extra capaciteit en deelname uren voor doelgroeppeuters, meer aandacht voor ouderbetrokkenheid, PeuterZomerspelen en het versterken van de verbinding tussen de jeugd- en gezinswerkers, de peuteropvang en de basisschool in het kader van vroegsignalering.

De verbinding tussen het basisonderwijs en het (preventief) jeugdbeleid versterken we door een Onderwijs-jeugdagenda. Gemeente en schoolbesturen hebben in het kader van preventie een gezamenlijke opdracht die zich kenmerkt door het bieden van ontwikkelingskansen voor alle kinderen, zoveel mogelijk in het regulier onderwijs door middel van een preventieve aanpak. Hiermee willen we bereiken dat alle kinderen op de best passende onderwijsplek zitten met optimale ontwikkelingskansen en willen we uitval en/of thuiszitten voorkomen.

B1. Opstellen opdracht ten behoeve van de uitvoering Participatiewet

Laborijn ondersteunt inwoners die nog niet in staat zijn zelf in inkomen te voorzien. Dit biedt hen perspectief op ontwikkeling en werk en op langere termijn meer positieve effecten. Resultaten uit onze lokale aanpak 'Samen sterk voor inwoners naar werk' en nieuwe inzichten op het gebied van de Participatiewet maken dat het wenselijk is een vernieuwde opdracht aan Laborijn te geven. Hierbij richten we ons op onderstaande uitgangspunten.

- Het door middel van 'Samen sterk voor inwoners naar werk' gerealiseerde inzicht in het cliëntenbestand vormt de basis voor gerichte aandacht en ondersteuning.
- Jongeren en statushouders blijven prioritaire doelgroepen.
- Voor inwoners waarvoor geldt dat een traject naar werk nog niet mogelijk is, wordt samen met andere partijen ingezet op maatschappelijke participatie en/of het inzetten van de juiste zorg.
- Verdere intensivering van de samenwerking tussen het Bureau voor Financiële Ondersteuning en Laborijn om inwoners met schulden adequater te kunnen begeleiden.
- Samenwerking in het Werkgeversservicepunt Achterhoek versterken om meer en betere matches te realiseren.

B2. Voortouw nemen in regionale uitvoering van projecten in de arbeidsmarktregio

Als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Achterhoek nemen wij het voortouw in het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt. Het gaat om de volgende activiteiten.

- De **Doe-agenda** in het kader van Perspectief op Werk is een branchegerichte aanpak om vraag en aanbod dichterbij elkaar te brengen, door onder andere leerroutes op maat en competentiegerichte matches en ontwikkelen. Het betreft een extra inzet op expertise, instrumentarium en vooral individuele trajecten, ontwikkeld samen met werkgevers.
- Het **Achterhoek Fonds voor Talentontwikkeling** is erop gericht leven lang ontwikkelen in de Achterhoek te bevorderen. De inspanningen leiden tot een leercultuur in de regio, waarbij het normaal is dat mensen zich gedurende de loopbaan bij-, her- of omscholen. De Achterhoeker die geen reguliere toegang heeft tot scholing, kan gebruik maken van het fonds, onder andere voor omscholing naar een andere sector.
- Het **Actieplan Achterhoekse Jongeren** is erop gericht dat elke jongere in de regio naar school, aan het werk of een andere zinvolle daginvulling gaat.

- De **Rode Loper aanpak voor jongeren** betreft extra activiteiten aanvullend op het Actieplan Achterhoekse Jongeren, om jongeren te ondersteunen die door de coronamaatregelen meer moeite hebben om werk, een stageplek of leerwerkplek te vinden.
- Om te bereiken dat iedereen dezelfde kansen heeft om mee te doen, zetten we in op het **bestrijden van laaggeletterdheid**. De aanpak is gericht op basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden.

B3. Realiseren uitvoeringsagenda armoedebeleid 2018-2022

Binnen de algehele doelstellingen van het armoedebeleid 2018-2022 kiezen we jaarlijks speerpunten. Met vroegsignalering van betalingsachterstanden beogen we problematische schulden te voorkomen. Daarnaast is er extra aandacht voor energiearmoede en schuldpreventie bij jongeren. We verwachten door de verspreiding van het coronavirus een toename in het aantal aanmeldingen voor schulddienstverlening. Mede om deze reden wordt de samenwerking tussen het Bureau voor Financiële Ondersteuning en Laborijn geïntensiveerd.

C1. Implementatie wet Inburgering

De regie van de inburgering komt met ingang van 1 juli 2021 bij de gemeente te liggen. Voor iedere inburgeraar wordt een persoonlijk plan opgesteld om te integreren in de Nederlandse samenleving. In dit plan staat aangegeven hoe en welke (leer-) route de inburgeraar gaat volgen om binnen 3 jaar zo zelfstandig mogelijk te functioneren in de maatschappij. In de leerroutes is er aandacht voor: taal, werk, gezondheid en integratie.

C2. Uitvoering van het plan van aanpak diversiteitsbeleid - Divers in Doetinchem

We stellen daarvoor een (parttime) medewerker diversiteit & inclusie aan die aan de slag gaat met de concrete acties uit het plan, waaronder bijvoorbeeld het opzetten van themadagen en het inregelen van het *Diversiteitsfonds*.

C3. Doorontwikkeling sluitende aanpak veiligheid & zorg

We hebben een plan van aanpak voor een verdere doorontwikkeling opgesteld. Met ketenpartners worden er gesprekken gevoerd om te inventariseren wat goed loopt, waar knelpunten en witte vlekken zitten. Doel is om een betere sluitende aanpak realiseren, zodat de inwoners die verward en overlastgevend gedrag vertonen of zorg mijden, de juiste ondersteuning krijgen.

C4. Doorontwikkeling maatschappelijke opvang en beschermd wonen

De komende jaren krijgen we te maken met landelijke ontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Waarbij onder andere de functie van centrumgemeente zal verdwijnen. Samen met de regio gemeenten zijn we bezig om aan deze doorontwikkeling uitvoering te geven conform de vastgestelde regiovisie. Er is een plan van aanpak brede aanpak dak en thuisloosheid opgesteld in samenwerking met de regio gemeenten. Hierbij worden verschillende opgaven uitgewerkt met als doel het verminderen van dak- en thuisloosheid in de Achterhoek. Ketenpartners en ervaringsdeskundigen worden bij deze ontwikkelingen betrokken.

D1. Oprichting Sportbedrijf

Met de oprichting van het Sportbedrijf willen we sport nog meer van en voor iedereen maken. Het moet voor iedere inwoner in Doetinchem mogelijk zijn om deel te nemen aan activiteiten gericht op sport en bewegen. Ongeacht afkomst of beperking. Het sportbedrijf draagt bij aan het in stand blijven (en verbeteren) van de voorzieningen, het faciliteren en ondersteunen van inwoners en organisaties.

D2. Uitvoering van het lokaal en regionaal sportakkoord

Met de uitvoering van het lokaal en regionaal sportakkoord in 2021 willen we sport meer inzetten als middel, zodat mensen gezond blijven en regie hebben op hun eigen leven. Het moet ook de samenwerking binnen de sport en op sportparken verbeteren, zodat de rol van sport binnen het sociaal domein kan worden vergroot. In de Kadernota hebben we een extra bijdrage gevraagd voor de subsidie aan Sportservice Doetinchem.

Als gemeente Doetinchem zetten we vanaf 2020 nog meer in op de transformatie van het sociaal domein en gaan gericht sturen op de “beweging naar de voorkant” om het ontstaan van problemen zoveel mogelijk te voorkomen en/of te beperken.

D3. Inzetten op nieuwe ontwikkelingen in de cultuursector

De cultuursector wordt zwaar getroffen door de corona crisis. Wij willen samen met het Cultuurbedrijf inzetten op innovatie en nieuwe ontwikkelingen om ervoor te zorgen dat een divers culturaanbod, dat heel belangrijk is niet alleen voor onze inwoners maar de hele regio, te kunnen blijven aanbieden. Hiermee blijven wij een regio waar het aantrekkelijk wonen is. Eventueel maken wij middelen vrij uit de gereserveerde coronabudgetten.

E1. Inzet op toegang via Buurtplein

Buurtplein draagt zorg voor een stringente toegang. Zij richt zich op zo vlot mogelijke doorstroming en een zo groot mogelijke uitstroom uit maatwerkvoorzieningen. Inwoners krijgen vanzelfsprekend ondersteuning als dat noodzakelijk is, maar we kijken kritisch naar wat een inwoner wél kan of wel zelf kan regelen.

E2. Inzet op voorliggende voorzieningen

We werken verder aan de substitutie van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, bijvoorbeeld door meer door te verwijzen naar de Stadskamer of gelijksoortige initiatieven.

E3. We continueren de inzet van de POH-ers

We continueren de goede samenwerking met huisartsen en blijven de functie van de praktijkondersteuner Jeugd-GGZ via Buurtplein ook in 2021 faciliteren/bekostigen. De eerste resultaten (op basis van de ervaringen het eerste half jaar van 2020) laten een positief beeld zien. De verwachting is (mede op basis van de eerste ervaringen) dat de kosten voor de inzet van de POH's Jeugd (180k) zich minimaal terug gaan verdienen. Dit terugverdieneffect ontstaat door minder verwijzingen naar de specialistische jeugd GGZ. Over de structurele borging van deze functie zowel financieel als inhoudelijk maken we afspraken met Buurtplein B.V. Vanwege Corona is er vertraging opgetreden in het volgens plan implementeren van deze functie bij meerdere huisartsenpraktijken. Gezien de eerste positieve resultaten en de tevredenheid bij de betrokken huisartsen en de jeugd- en gezinswerkers van het Buurtplein, kiezen we ervoor om voor 2021 nogmaals een incidentele investering te doen.

F1. Vanaf 2021 kopen we anders in

In 2020 is in regionaal verband volop gewerkt aan de vernieuwde inkoop van jeugdhulp. Deze veranderende inkoop is gebaseerd op een gezamenlijke visie en de wettelijke opdracht voor transformatie van de jeugdhulp. We leggen daarbij meer focus op het behalen van concrete resultaten, een grotere doeltreffendheid van de ondersteuning en een verbetering van de doelmatigheid. Doetinchem is hierin voorlopergemeente en gaat in 2021 intensief samenwerken met innovatieve aanbieders om deze transformatie verder vorm te geven.

F2. We beperken waar mogelijk de uitvoeringskosten

We onderzoeken welke verdere besparingen we kunnen realiseren op de uitvoeringskosten in het sociaal domein; dat betekent dat we kritisch tegen het licht houden waar er bespaard kan worden binnen de organisaties van de gemeente Doetinchem, bij Laborijn en bij Buurtplein en voeren we dit door.

In 2021 hebben we een keuze gemaakt over de langetermijnvisie voor de bestaande wijkcentra; we willen laagdrempelig in de wijk aanwezig zijn en blijven, maar vinden dat dit efficiënt en effectief moet gebeuren. Als gemeente en Buurtplein zullen we in 2021 daarom terughoudender omgaan met het actief aanbieden en organiseren van activiteiten die horen bij het “gewone” leven. We stimuleren het eigen initiatief.

Voor 2021 hebben we in kaart gebracht of er op de 18 grootste, gesubsidieerde aanbieders in het sociaal domein bespaard kan worden; indien mogelijk effectueren we dit in 2021.

Wie zijn daarbij betrokken?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- Buurtplein;
- Laborijn;
- GGD;
- VNOG;

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (6).

Andere partijen

- Yunio;
- Onderwijs;
- Kinderopvangorganisaties;
- Jongeren centrum / Gruitpoort;
- Cultuurbedrijf i.o.;
- Sportbedrijf i.o (o.a Sportservice Doetinchem);
- Bibliotheek;
- Werkgeversservicepunt Achterhoek;
- Sociale raad;
- Sport- en culturele verenigingen;
- Sité Woondiensten;
- Vluchtelingenwerk;
- Stichting Present;
- Elver
- Huisartsenpraktijken.

Wat zijn de vastgestelde aanmeldingen bij de kadernota 2021?

8. Verhoging gemeentelijke bijdrage voor ontwikkeling publieke streekomroep Achterhoek	2021: € 0	Structureel
9. Uitvoerings- en transformatieplan Buurtplein	2021: € -200.000	Incidenteel
10. Gemeentelijke bijdrage aan GGD NOG	2021: € -90.000	Incidenteel
11. Correctie van Keuzrichting nr. 64 Voorlichting, onderzoek en inspectie over asbestsanering	2021: € -25.000	Structureel
12. Plan van aanpak Diversiteitsbeleid: Werkbudget	2021: € -10.000 2022: € -10.000 2023: € -10.000	Incidenteel Incidenteel Incidenteel
13. Sportservice	2021: € -35.000	Structureel
14. Saza in Sportbedrijf	2021: € -200.000	Incidenteel
15. BUIG	2021: € -1.198.000	Structureel
16. Deelnamesubsidie: uitstel bezuiniging Keuzerichting nr. 31	2021: € -90.000	Incidenteel
Totaal aanmeldingen programma Sterke samenleving in 2021	2021: € -1.848.000	

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2021?

1. Inzet praktijk Ondersteuners Huisartsen Relatie met Keuzerichting nr. 40	2021: -€ 180.000	Incidenteel
--	-------------------------	--------------------

Wat is de afwijking?

Per 1 januari 2020 is door Buurtplein gestart met de uitvoering van de POH-jeugd bij 5 huisartsenpraktijken. De eerste resultaten (op basis van de ervaringen het eerste half jaar van 2020) laten een positief beeld zien. We continueren de goede samenwerking met huisartsen en blijven de functie van de praktijkondersteuner Jeugd-GGZ via Buurtplein ook in 2021 faciliteren/bekostigen. De eerste resultaten (op basis van de ervaringen het eerste half jaar van 2020) laten een positief beeld zien. De verwachting is (mede op basis van de eerste ervaringen) dat de kosten voor de inzet van de POH's Jeugd (180k) zich minimaal terug gaan verdienen. Dit terugverdieneffect ontstaat door minder verwijzingen naar de specialistische jeugd GGZ. Over de structurele borging van deze functie zowel financieel als inhoudelijk maken we afspraken met Buurtplein B.V. Vanwege Corona is

er vertraging opgetreden in het volgens plan implementeren van deze functie bij meerdere huisartsenpraktijken. Gezien de eerste positieve resultaten en de tevredenheid bij de betrokken huisartsen en de jeugd- en gezinswerkers van het Buurtplein, kiezen we ervoor om voor 2021 nogmaals een incidentele investering te doen.

2. Subsidie Pauropus valt vrij en wordt afgewogen als onderdeel van Keuzerichting nr. 58 heroverwegen hoogte budgetten uitvoeringsorganisatie Taskforce sociaal domein	2021:	
	€ -200.000	Lasten
	€ 200.000	Baten
	BN	Incidenteel

Wat is de afwijking?

Met Pauropus is overeengekomen dat de subsidierelatie per 2021 om meerdere redenen wordt beëindigd. Vanuit de door de raad vastgestelde keuzerichtingen is onderzocht in hoeverre de subsidie nog in balans was met de effectiviteit en de geleverde prestaties. Het daadwerkelijk aantal gerealiseerde re-integratietrajecten betrof slechts een klein deel van het beoogde aantal trajecten. Daarnaast moeten op basis van de aanbestedingsregels re-integratietrajecten niet via een subsidie, maar via een aanbestedingsprocedure worden ingekocht.

De gemeente heeft de inkoop en uitvoering van de re-integratietrajecten inmiddels ook overgedragen aan Laborijn. Het subsidiejaar 2020 is als afbouwperiode vastgesteld. De vrijvallende middelen blijven ingezet binnen het sociaal domein worden meegenomen bij de afweging die plaats vindt ten behoeve van keuzerichting 58 heroverwegen hoogte budgetten uitvoeringsorganisatie Taskforce sociaal domein.

3. Sportbedrijf	2021: - € 87.000	Structureel
	2021: - € 75.000	Incidenteel

Wat is de afwijking?

Het Sportbedrijf moet een goede uitgangspositie hebben om haar werkzaamheden uit te kunnen voeren. Daarbij zijn de huidige exploitatiebudgetten het uitgangspunt.

Er is gebleken dat er extra budget op de loonkosten nodig is om het management vorm te kunnen geven. Dit bedraagt € 87.000.

Conform de besluitvorming van 17 januari 2018 heeft de kwartiermaker de opdracht gekregen om de overgangskosten in beeld te brengen. We moeten hierbij denken aan essentiële zaken om het Sportbedrijf direct herkenbaarheid te geven, zoals de huisstijl, het logo, website en kleding e.d.. Hierdoor kan het sportbedrijf succesvol starten Deze kosten bedragen incidenteel € 75.000. De directie van het sportbedrijf zal in 2021 aangeven in hoeverre er nog opstartkosten voor 2022 nodig zullen zijn.

Wat mag het kosten?

Tabel aangepast

Programma: 2. Sterke samenleving			Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot	Mutatie reserve	Resultaat
4.2 Onderwijshuisvesting	bijzonder onderwijs	M. Sluiter	1.123.657		-1.123.657	0	-1.123.657
	bijzonder speciaal onderwijs	M. Sluiter	494.216		-494.216	0	-494.216
	bijzonder voortgezet onderwijs	M. Sluiter	1.124.668		-1.124.668	0	-1.124.668
	openbaar onderwijs	M. Sluiter	918.389		-918.389	0	-918.389
	openbaar praktijk onderwijs	M. Sluiter	371.484		-371.484	0	-371.484
	openbaar voortgezet onderwijs	M. Sluiter	76.700	5.850	-70.850	0	-70.850
	personeelskosten	M. Boumans	74.419		-74.419	0	-74.419
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	beroepsonderwijs	J. Huizinga	622.780	622.780	0	0	0
	leerlingvervoer	M. Sluiter	748.410		-748.410	0	-748.410
	leerplicht	M. Sluiter	1.450		-1.450	0	-1.450
	oab	M. Sluiter	1.798.082	1.759.632	-38.450	0	-38.450
	overige baten en lasten	M. Sluiter	6.930		-6.930	0	-6.930
	personeelskosten	M. Boumans	250.709		-250.709	0	-250.709
	personeelskosten	M. Sluiter	6.540		-6.540	0	-6.540
	peuteropvang/kinderopvang	M. Sluiter	-87.324	18.097	105.421	0	105.421
	peuterspeelzalen	M. Sluiter		29.533	29.533	0	29.533
	reservering lasten schoolgebouwen	M. Sluiter	1.570.737	23.460	-1.547.277	0	-1.547.277
	rnc	M. Sluiter	759.400	829.440	70.040	0	70.040
	vandalisme en beveiliging schoolgebouwen	M. Sluiter	92.940	24.830	-68.110	0	-68.110
	volwasseneneducatie	J. Huizinga	17.720	33.400	15.680	0	15.680

Programma: 2. Sterke samenleving			Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot	Mutatie reserve	Resultaat
5.1 Sportbeleid en activering	personeelskosten	M. Boumans	69.972		-69.972	0	-69.972
	schoolsport	R. Steintjes	3.810		-3.810	0	-3.810
	sportbedrijf	R. Steintjes	362.000		-362.000	0	-362.000
	sportservicepunt	R. Steintjes	673.077		-673.077	0	-673.077
	stimuleringsportdeelname	R. Steintjes	205.667	1.626	-204.041	0	-204.041
5.2 Sportaccommodaties	binnensport	R. Steintjes	2.463.171	805.332	-1.657.839	0	-1.657.839
	buitensport	R. Steintjes	944.261	153.856	-790.405	0	-790.405
	personeelskosten	M. Boumans	20.630		-20.630	0	-20.630
	sport algemeen	J. Huizinga	12.620		-12.620	0	-12.620
	stimuleringsportdeelname	R. Steintjes	241.432		-241.432	0	-241.432
	zwembaden	R. Steintjes	1.367.296	486.137	-881.159	0	-881.159
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	amphion	M. Sluiter	1.691.096	67.130	-1.623.966	0	-1.623.966
	cultuur beleid en evenementen	M. Sluiter	-95.010		95.010	0	95.010
	Gruitpoort	M. Sluiter	726.308	137.430	-588.878	0	-588.878
	kunst	M. Sluiter	4.110		-4.110	0	-4.110
	Muziekschool	M. Sluiter	891.289		-891.289	0	-891.289
	personeelskosten	M. Boumans	155.262		-155.262	0	-155.262
5.4 Musea	cultuurhistorie	M. Sluiter	89.440		-89.440	0	-89.440
5.6 Media	bibliotheek	M. Sluiter	968.228		-968.228	0	-968.228
	Mediabeleid	M. Boumans	73.340		-73.340	0	-73.340
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	algemene kosten sociaal domein	F. Langeveld	1.266.560		-1.266.560	0	-1.266.560
	algemene kosten sociaal domein	M. Sluiter	26.160	5.070	-21.090	0	-21.090
	algemene voorzieningen	J. Huizinga	40.980		-40.980	0	-40.980
	Jongeren centrum	M. Sluiter	406.130		-406.130	0	-406.130
	kinderopvang toezicht en handhaving	M. Sluiter	135.390		-135.390	0	-135.390
	Noaberfonds	J. Lambregts	108.880		-108.880	0	-108.880
	Ouderenontmoetingspunt	F. Langeveld	141.847		-141.847	0	-141.847
	personeelskosten	M. Boumans	1.612.995		-1.612.995	0	-1.612.995
	Preventie jeugd	M. Sluiter	300.510		-300.510	0	-300.510
	Preventie-alg.voorziening :Stadskamer	F. Langeveld	1.184.351	330.000	-854.351	0	-854.351
	Preventie-alg.voorziening: Pauropus	F. Langeveld	2.800		-2.800	0	-2.800
	Racisme en discriminatie	M. Boumans	14.860		-14.860	0	-14.860
	slachtofferhulp	F. Langeveld	13.280		-13.280	0	-13.280
	Vreemdelingen	J. Huizinga	98.800		-98.800	0	-98.800
	Vrijwilligerswerk	M. Sluiter	565.870		-565.870	0	-565.870
	wijkgericht maatwerk & buurthuizen	I. Lambregts	235.686	100565	-135.121	0	-135.121
	wijkgericht maatwerk & buurthuizen	J. Huizinga	27.000	31560	4.560	0	4.560
	wijkgericht maatwerk & buurthuizen	M. Sluiter	32.288	29765	-2.523	0	-2.523
	wijkgericht maatwerk & buurthuizen	R. Steintjes	27.000	79400	52.400	0	52.400
	ZOOV (regio taxi)	R. Steintjes	825.800		-825.800	0	-825.800
6.2 Wijkteams	Buurtplein	M. Sluiter	9.350.842		-9.350.842	0	-9.350.842
6.3 Inkomensregelingen	armoedebeleid: bijzondere bijstand	J. Huizinga	604.100		-604.100	0	-604.100
	armoedebeleid: bijzondere bijstand (onbelast)	J. Huizinga	568.940		-568.940	0	-568.940
	armoedebeleid: compensatie zorgkosten	J. Huizinga	758.920		-758.920	0	-758.920
	armoedebeleid: kwijschelding	J. Huizinga	813.510		-813.510	0	-813.510
	armoedebeleid: meedoenarrangement	J. Huizinga	723.270		-723.270	0	-723.270
	Buig periodieke bijstand	J. Huizinga	23.124.333	18.592.000	-4.532.333	0	-4.532.333
	personeelskosten	M. Boumans	554.012		-554.012	0	-554.012
6.4 Begeleide participatie	Sociale werkvoorziening	J. Huizinga	7.914.120		-7.914.120	0	-7.914.120
	werkgelegenheid	J. Huizinga	0		0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	personeelskosten	M. Boumans	0		0	0	0
	Reintegratie	J. Huizinga	2.308.170		-2.308.170	0	-2.308.170
	werkgelegenheid	J. Huizinga	385.000		-385.000	0	-385.000
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	personeelskosten	M. Boumans	377.606		-377.606	0	-377.606
	Wmo: rolstoelvertrekkingen	F. Langeveld	433.850		-433.850	0	-433.850
	Wmo: vervoersvergoedingen	F. Langeveld	467.670		-467.670	0	-467.670
	Wmo: woonvoorzieningen	F. Langeveld	403.540		-403.540	0	-403.540
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	armoedebeleid: schulddienstverlening	J. Huizinga	30.640		-30.640	0	-30.640
	personeelskosten	M. Boumans	825.075		-825.075	0	-825.075
	Wmo: begeleiding	F. Langeveld	7.957.620		-7.957.620	0	-7.957.620
	Wmo: eigen bijdrage hh/bg/wrv	F. Langeveld		1.367.730	1.367.730	0	1.367.730
	Wmo: schoonhuis	F. Langeveld	5.163.080		-5.163.080	0	-5.163.080
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Jeugdgezondheidszorg	M. Sluiter	16.611.580	585.350	-16.026.230	0	-16.026.230
	personeelskosten	M. Boumans	36.858		-36.858	0	-36.858
	Wmo: begeleiding	F. Langeveld	2.466.000		-2.466.000	0	-2.466.000
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	beschermd wonen	F. Langeveld	-2.950.000		2.950.000	0	2.950.000
	Beschermd wonen: eigen bijdrage	F. Langeveld		1.435.000	1.435.000	0	1.435.000
	Beschermd wonen: reservering	F. Langeveld	27.107.236		-27.107.236	0	-27.107.236
	Maatschappelijke opvang lokaal	F. Langeveld	16.340		-16.340	0	-16.340
	Maatschappelijke opvang lokaal	M. Sluiter	66.630		-66.630	0	-66.630
	Maatschappelijke opvang regionaal	M. Sluiter	3.873.375	82.200	-3.791.175	0	-3.791.175
	personeelskosten	M. Boumans	155.217		-155.217	0	-155.217
	Veilig thuis Wmo	F. Langeveld	180.000		-180.000	0	-180.000
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Beschermingstafel	F. Langeveld	-4.524		4.524	0	4.524
	personeelskosten	M. Boumans	18.430		-18.430	0	-18.430
7.1 Volksgezondheid	openbare gezondheidszorg	J. Huizinga	2.118.815		-2.118.815	0	-2.118.815
	personeelskosten	M. Boumans	52.734		-52.734	0	-52.734
Totaal			140.420.082	27.637.173	-112.782.909	0	-112.782.909

Met betrekking tot taakveld 5.6 (Media) is het amendement 'Impuls Publieke Streekomroep' aangenomen, waarmee is besloten om:

1. In de begroting 2021 een subsidiebedrag voor REGI08 op te nemen voor de jaren 2021 en 2022 gebaseerd op het bekostigingsprincipe van €1,25 per inwoner van de gemeente Doetinchem;

2. De meerkosten hierdoor ten opzichte van de ontwerpbegroting 2021 ten laste te brengen van het saldo van de begroting 2021 en daarmee van de algemene reserve;
3. Een bestuurlijke impuls te geven aan de regionale samenwerking in het Achterhoekse medialandschap, tenminste op het niveau van de West Achterhoek;

Programma – Veranderende leefomgeving

Wat willen we bereiken?

A. De leefomgeving laten we mooier achter dan we deze aantreffen in het belang van een duurzame toekomst

De wereld mooier achterlaten dan we deze aantreffen, oftewel goed rentmeesterschap, is onze benadering van de leefomgeving. We hebben hierbij uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, voedselproductie, klimaatadaptatie, gezondheid, biodiversiteit, vergroening van de agrarische sector en het behoud van waardevolle natuur en landschap. In onze omgeving moeten we onder andere inspelen op de demografische ontwikkelingen, ontwikkelingen op de woningmarkt, huisvesting van (onderwijs)voorzieningen, ontmoetingspunten in de wijk en leegstand. Deze vraagstukken pakken we in samenhang en samenspraak op.

Een hulpmiddel om dit integraal aan te pakken is de Omgevingswet die in werking treedt in 2022. De Omgevingswet vraagt om een andere houding en nieuwe vormen van samenwerking tussen inwoners, bedrijven en overheid bij totstandkoming van integrale ontwikkeling van gebieden. Daarbij is de (digitale) informatievoorziening een belangrijke voorwaarde zodat iedereen kan beschikken over dezelfde informatie. Meer betrokkenheid van inwoners is het oogmerk, terwijl inwoners geacht worden ook meer verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving. Om daartoe te komen, moet er veel geïnvesteerd worden in zorgvuldige processen.

Voor bewoners is het van belang dat er in hun leefomgeving die voorzieningen zijn die passen bij wat in wijk of dorp gewenst is. Daarbij kijken we op de schaal van de leefomgeving naar de behoefte aan bijvoorbeeld groen, recreatie, sport, zorg, winkels en cultuur. Ook het vraagstuk van leegstaand maatschappelijk vastgoed wordt daarin meegenomen. Daar waar bewoners of ondernemers zelf initiatieven ontplooiën, sluiten we aan of faciliteren we deze.

B. Een woningvoorraad die aansluit bij de behoeften van de veranderende bevolking

De samenstelling van de bevolking verandert. Er zullen in de toekomst naar verhouding meer ouderen zijn dan jongeren en gezinnen. Er waren sombere voorspellingen over krimp van inwoners door de vergrijzing met alle negatieve gevolgen die daar bij horen. Maar tegen de stroom in kent Doetinchem groei. Door corona wordt de groei mogelijk versterkt omdat er behoefte ontstaat aan leefruimte en er een trek naar minder drukke gebieden ontstaat. Ook omdat door corona digitaal werken op afstand meer dan nu de norm gaat worden. Doetinchem heeft als centrumgemeente in de Achterhoek met goede voorzieningen en mooie dorpen veel te bieden als mooie plek om te wonen. Momenteel bestaat op de woningmarkt een kwalitatieve en kwantitatieve mismatch van vraag en aanbod: de beschikbare woningen voldoen niet altijd aan de woonwensen van bepaalde doelgroepen. We hebben daarom het woningbouwprogramma herijkt, zodat we woningen toevoegen waar behoefte aan is.

C. Doetinchem heeft een leefomgeving die bijdraagt aan de vitaliteit van bewoners in wijken en dorpen

We willen in de wijken en dorpen een leefomgeving creëren die bijdraagt aan de kracht van bewoners om (in brede zin) mee te kunnen (blijven) doen in de samenleving en hun leven in te richten. Dit vraagt ook om een woning waar men zich prettig voelt.

'Gemeente Doetinchem' zijn we allemaal: inwoners, ondernemers, bestuurders en medewerkers van de gemeente en haar verbonden partijen en andere (maatschappelijke) organisaties. We streven ernaar om zoveel mogelijk samen op te trekken en stimuleren projecten die vanuit de samenleving worden aangedragen en waar deze zelf een actieve bijdrage aan willen leveren.

D. Bewoners, ondernemers en vastgoedeigenaren zijn betrokken bij de leefomgeving

Bij veel plannen met invloed op de fysieke leefomgeving betreft de gemeente bewoners, ondernemers en vastgoedeigenaren. Dat geldt voor de omgevingsvisie, maar ook voor plannen, zoals de woningbehoefteramingen in Gaanderen en Wehl en de binnenstadsvisie en ontwikkelingen bij de wijkwinkelcentra. Bij diverse initiatieven uit de samenleving, zoals huisvesting arbeidsmigranten en aanleg van zonneparken, is participatie van omwonenden en

belanghebbenden verplicht. Met een Handreiking Participatie is voor de diverse initiatieven uit de samenleving helder welke voorwaarden we hieraan stellen.

E. Doetinchem verkleint zijn ecologische voetafdruk

Doetinchem en de Achterhoek hebben zich verbonden aan de opgave om in 2030 energieneutraal te zijn. Een energieneutrale Achterhoek betekent dat er binnen de grenzen van de Achterhoek net zoveel energie wordt opgewekt als er wordt gebruikt. Dat is een enorme transitieopgave die alleen door een gezamenlijke aanpak en inzet van inwoners, ondernemers, organisaties en overheid te realiseren is. De transitiepaden zijn besparen – opwekken – warmte – klimaatadaptatie. Verder willen we betekenisvolle stappen zetten richting een meer circulaire lokale economie. Kernbegrippen daarbij zijn het verder scheiden van afval, het omzetten van afval naar grondstof en het zoveel mogelijk hergebruiken van materialen.

Wat gaan we daarvoor doen?

A1. Opstellen Omgevingsvisie

Met ingang van 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Als eerste stellen we daarvoor een omgevingsvisie op waarbij we meer integraal kijken naar de fysieke leefomgeving, met aandacht voor een veilige en gezonde samenleving. We zijn bezig met de vertaling van de gebiedsvisies van de deelgebieden naar één omgevingsvisie voor heel Doetinchem. Daarbij kijken we meer integraal naar de fysieke leefomgeving, met aandacht voor een veilige en gezonde samenleving. Op basis van de omgevingsvisie kan de uitwerking starten naar omgevingsplannen.

A2. Aanpassen processen op invoeren Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet betekent het aanpassen van de uitvoeringsprocedures op te ontwikkelen Omgevingsvisie, het aanpassen van dienstverlening aan onze inwoners en het implementeren van een nieuwe ICT omgeving die aansluit op het landelijke DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet).

B1. Inzetten op aanpak leegstand

We zetten actief in op het aanpakken van leegstand. Het gaat zowel om winkels als om kantoren. We monitoren actief en maken veranderingen mogelijk om vastgoed opnieuw te gebruiken. Op dit moment kennen we weinig leegstand bij woningen. Maar woningen die niet langer aan de vraag voldoen moeten we vernieuwen en verduurzamen of slopen. Hier ligt er een nauwe relatie met de energieopgave.

D1. Invulling geven aan participatie

We zetten het beleid om inwoners zoveel mogelijk te betrekken bij plannen met invloed op de fysieke leefomgeving voort. Grote projecten kunnen een specifieke participatieaanpak verlangen. Niet alleen tijdens het project, maar ook al in de voorbereiding. De Handreiking Participatie die we hiervoor opstellen dient daarbij als leidraad.

E1. Opstellen Regionale Energiestrategie voor de Achterhoek

We werken aan de Regionale energiestrategie (RES), waar binnen de regio Achterhoek gezocht wordt naar voorkeursgebieden voor het grootschalig opwekken van duurzame energie. De voorkeursgebieden zoeken we aan de hand van de bestaande ruimtelijke kaders, koppelkansen (bv. wensen t.a.v. kringlooplandbouw, biodiversiteit of droogte) en de ruimte binnen het bestaande elektriciteitsnetwerk. Zo streven we naar maatschappelijk acceptabele en financieel haalbare voorkeursgebieden, behouden we zoveel mogelijk kwaliteit in ons landschap en wordt gelijk ingezet op andere vraagstukken waar oplossingen voor nodig zijn. Een samenwerking tussen inwoners, bedrijven en overheid is van belang. Dit vraagt om een concrete vertaling voor Doetinchem.

E2. Verduurzamen woningen

We geven een impuls aan de verduurzaming van woningen. Samen met Sité werken we aan een plan om in Overstegen in "het plattedakendorp" een project uit om woningen aardgasvrij-klaar te maken, zodat ze op een later moment relatief eenvoudig (en goedkoop) van het aardgas kunnen worden gehaald. We proberen zoveel mogelijk particuliere woningeigenaren te laten meeliften met de renovatie van de huurwoningen door Sité, zodat zowel de huurwoningvoorraad als de koopwoningvoorraad een kwalitatieve impuls krijgen. Tegelijkertijd proberen we met dit project de sociale samenhang in de buurt te versterken.

Ook in Nieuw-Wehl werken we aan een plan om ondersteund met overheidssubsidie een pilot uit te voeren om de transitie naar aardgasvrij wonen vorm te geven.

Daarnaast ondersteunen we particuliere woning eigenaren door middel van acties, producten en diensten van het Energieloket. Het Energieloket is een fysieke en online plek waar inwoners vragen kunnen stellen over het verduurzamen van hun woningen en waar ze ook terecht kunnen voor vragen en services t.a.v. subsidies en leningen t.b.v. energiebesparing. Het Energieloket draait ook diverse projecten zoals het organiseren van collectieve inkoop, het uitzetten van energiedisplays, het aanbieden van woningverbeterplannen, etc.

Eind 2021 willen we een Transitievisie Warmte gereed hebben. Daarin leggen we vast per wanneer en op welke manier Doetinchemse wijken in de toekomst verwarmd worden en dus van het aardgas af gaan. In 2050 dienen alle wijken aardgasloos te zijn, gebaseerd op de nationale duurzaamheidsagenda.

E3. Oprichten circulair ambachtscentrum

Onze ambitie op het gebied van circulaire economie concretiseren we onder andere via het project VANG (Van afval naar gebruiksartikel). We streven naar de oprichting van een circulair ambachtscentrum in samenwerking met verscheidene lokale partners.

Wie zijn daarbij betrokken?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- ODA;
- Buha.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (6).

Andere partijen

- Politie;
- Inspectie;
- Provincie Gelderland;
- Waterschap Rijn en IJssel;
- Wijknetwerk;
- Sité Woondiensten.

Wat zijn de vastgestelde aanmeldingen bij de kadernota 2021?

17. Applicaties voor de Omgevingswet	2021: € -30.000	Structureel
18. Nieuwe taken milieu en water als gevolg van invoering Omgevingswet	2021: € -74.000	Structureel
19. Invoering Omgevingswet	2021: € -575.000	Incidenteel
20. Voorbereidingswerkzaamheden Commissie Ruimtelijke kwaliteit	2022: € -50.000	Incidenteel
21. Verduurzaming woningvoorraad	2021: € -250.000	Incidenteel
22. Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	2021: € -185.000	Structureel
23. Eikenprocessierups en andere exoten	2021: € -210.000	Structureel
24. Stijgende kosten afvalverwerking	2021: € 0	Structureel
Totaal aanmeldingen programma Veranderende leefomgeving in 2021	2021: € -1.324.000	

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2021?

4. Grondstoffenplan 2020-2024

2021: € BN

Structureel

Wat is de afwijking?

Als gevolg van een stijging van de verwerkingstarieven voor afval en het verbrandingstarief voor restafval gaan de afvalbeheerskosten de komende jaren omhoog. Deze stijging geldt voor vrijwel alle Nederlandse gemeenten.

Samen met de gemeente en met inspraak van bewoners is een nieuw grondstoffenplan opgesteld. De methode "betalen per lediging van de restafvalcontainer" vormt de basis van dit plan. De afvalbeheerskosten zijn met dit plan lager dan de kosten, die de gemeente gehad zou hebben als de maatregelen uit het grondstoffenplan niet uitgevoerd zouden worden. De kostenstijging van de verwerking- en verbrandingstarieven wordt dus gedempt door de maatregelen uit dit grondstoffenplan. Het grondstoffenplan levert een sterke afname van de hoeveelheid restafval op en daarmee van de verbrandingskosten voor restafval. Dit dempt de verhoging van de afvalbeheerskosten. De verwachte kostenstijging is wel afhankelijk van de mate van stijging van de verwerkingstarieven en de mate van afvalscheiding. Hoe beter de afvalscheiding hoe lager de kosten.

Er is extra budget nodig voor het uitvoeren van de maatregelen uit het grondstoffenplan en het dekken van de autonome stijging van de verwerkingskosten. De totale investering van het grondstoffenplan bedraagt €3.506.000. Buha gaat hiervoor een lening afsluiten bij de BNG. De gemeente staat garant voor deze lening. Voorgesteld wordt om de kapitaallasten die voortvloeien uit deze investering en de daaruit voortvloeiende beheerskosten 2021 te dekken uit een verhoging van de reguliere afvalstoffenheffing en vanaf 2022 de totale afvalkosten te dekken vanuit een vast en variabel deel. Uw raad ontvangt hierover in oktober een uitgewerkt voorstel.

5. Capaciteit voor transformatie Vastgoed

2021: €-40.000 N

Incidenteel

Wat is de afwijking?

Eén van de hoofdthema's van de Regionale Woonagenda is de transformatie van vastgoed. Transformatie van vastgoed heeft als doel het tegengaan van leegstand, het tegengaan van verpaupering van panden en het bevorderen van de leefbaarheid in gebieden. Het gaat daar bij om leegstaand en leegkomend vastgoed zoals kantoren, detailhandel, scholen, kerken en vrijkomende agrarische bebouwing. In Doetinchem zetten we hier actief op in. In het bijzonder maken we de binnenstad 'Het Ei' sterker door de randen te transformeren en verplaatsingen naar 'Het Ei' te stimuleren. Denk bijvoorbeeld aan de transformatie van winkels naar woningen op de Veentjes of wonen boven winkels. Dit is één van de speerpunten van het Binnenstad Bedrijf Doetinchem, de gezamenlijke organisatie van winkeliers, horeca, vastgoed en gemeente. In Wehl werken we met de ondernemersvereniging en de dorpsraad samen in het project 'Dorpshart Wehl'. Gelet op de stijging van het aantal aanvragen/verzoeken om panden en gebieden te transformeren is er meer ambtelijke capaciteit nodig. Afhankelijk van de situatie en het eigendom ligt er een actieve of faciliterende rol voor de gemeente om deze plannen te initiëren of te begeleiden.

Regionaal zijn er al diverse acties in gang gezet met betrekking tot transformatie van vastgoed en het tegengaan van leegstand in het algemeen. Het is een kans om gezamenlijk met de partners in de regio dit probleem ook voor Doetinchem aan te pakken. Deze taak kan op termijn worden ondergebracht in het nieuw te vormen team grond en vastgoed. De plannen over dit team worden op dit moment uitgewerkt en zullen in 2021 gereed zijn en zal er inzicht zijn in de benodigde capaciteit en de vraagstukken die er liggen. Om dit proces te versnellen zodat wij bijtijds kunnen meegaan in deze ontwikkelingen vragen wij een eenmalig bedrag van € 40.000 aan om extra capaciteit hierop te kunnen inzetten. In 2021 wordt duidelijk welke capaciteit op langere termijn nodig is.

Wat mag het kosten?

Programma: 3. veranderende leefomgeving			Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot	Mutatatie reserve	Resultaat
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	personeelskosten	M. Boumans	100.241		-100.241	0	-100.241
	wijkbeheer	H. Bulten	174.440		-174.440	0	-174.440
	wijkbeheer	R. Steintjes	4.798.320	685.902	-4.112.418	0	-4.112.418
7.2 Riolering	openbare gezondheidszorg	I. Lambregts	4.586.005	6.151.580	1.565.575	0	1.565.575
7.3 Afval	openbare gezondheidszorg	F. Langeveld	6.492.661	7.915.442	1.422.781	0	1.422.781
7.4 Milieubeheer	Bodem	F. Langeveld	16.520		-16.520	0	-16.520
	geluid	F. Langeveld	4.660		-4.660	0	-4.660
	lucht	F. Langeveld	10.270		-10.270	0	-10.270
	milieubeleid	F. Langeveld	214.750		-214.750	0	-214.750
	Omgevingsdienst Achterhoek	F. Langeveld	1.047.972		-1.047.972	0	-1.047.972
	overige milieutaken	F. Langeveld	14.470		-14.470	0	-14.470
	personeelskosten	M. Boumans	593.491		-593.491	0	-593.491
	uitvoeringsprogramma duurzaamheid	F. Langeveld	282.967	15.688	-267.279	0	-267.279
	vergunningen	F. Langeveld	29.647		-29.647	0	-29.647
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	openbare gezondheidszorg	F. Langeveld	17.741	50.101	32.360	0	32.360
	openbare gezondheidszorg	J. Huizinga	6.720		-6.720	0	-6.720
8.1 Ruimtelijke ordening	actualisatie bestemmingsplannen	I. Lambregts	351.112		-351.112	0	-351.112
	implementatie omgevingswet	I. Lambregts	615.540		-615.540	0	-615.540
	omgevingskamer	I. Lambregts	463.144	120.530	-342.614	0	-342.614
	overige ro taken	J. Huizinga	53.650		-53.650	0	-53.650
	personeelskosten	M. Boumans	661.635		-661.635	0	-661.635
	Planschades	I. Lambregts		3.430	3.430	0	3.430
	robuust groen	I. Lambregts	141.637		-141.637	0	-141.637
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	grex algemeen	H. Bulten	0	1.411.000	1.411.000	0	1.411.000
	Heelweg	H. Bulten	-33.274		33.274	0	33.274
	Heideslag	H. Bulten	1.278.954	1.252.149	-26.805	0	-26.805
	Iseldoks HBB	H. Bulten	3.882.214	3.935.175	52.961	0	52.961
	lookwartier	H. Bulten	35.608		-35.608	0	-35.608
	personeelskosten	M. Boumans	352.599		-352.599	0	-352.599
	Strategische gronden	H. Bulten	83.574		-83.574	0	-83.574
	Vijverberg zuid	H. Bulten	976.776	968.188	-8.588	0	-8.588
	Wijnbergen EVZ	H. Bulten		90.752	90.752	0	90.752
Totaal			27.254.044	22.599.937	-4.654.107	0	-4.654.107

Programma – Organisatie en financiën

Wat willen we bereiken?

A. Het verder uitbouwen van de organisatieontwikkeling gD2020

Modern besturen vergt investeren in mensen en competenties, in nieuwe werkwijzen en processen, in flexibiliteit van de organisatie. Met de organisatie-ontwikkeling gD2020 hebben we ingezet op een rol als regiegemeente die samen met de haar partners inzet op de ontwikkeling van onze gemeente en richten we ons op kwalitatief passende dienstverlening. Ons doel is de mensen die werken en wonen binnen gemeente Doetinchem optimaal te kunnen bedienen binnen de beschikbare mogelijkheden en middelen. De afgelopen periode heeft de focus met name gelegen op structuur; het verzelfstandigen, samenvoegen en oprichten van afdelingen en BV's (verbonden partijen). De aankomende tijd ligt de focus op de personele organisatie.

B. Een solide financiële gemeente

Wij onderkennen twee pijlers voor solide financieel beleid: een structureel sluitende begroting met een gezond meerjarenperspectief en voldoende weerstandsvermogen. In deze begroting staan tal van ambities die wij in gezamenlijkheid willen realiseren. Dat vraagt om extra investeringen. Tegelijkertijd constateren wij dat de financiële ruimte die er is om deze ambities daadwerkelijk te realiseren beperkt zijn. Dat is een lastige opgave waar wij ons ten eerste van bewust zijn. Prioritering is dan ook van belang. Verhoging van de lasten voor onze inwoners dient voorkomen te worden. Uitgangspunt is maximaal de inflatiecorrectie, waarbij we wel zorgen voor de kostendekkendheid van de werkzaamheden die via geïnde belasting worden bekostigd.

C. Maximaal benutten van informatietechnologie ter ondersteuning van een eigentijdse en efficiënte organisatie

Datagedreven werken kan ondersteunen bij het maken en monitoren van beleid, het verbeteren van onze dienstverlening en beter in control zijn. Ook digitaal samenwerken en het maximaal ondersteunen van thuiswerken wordt steeds belangrijker. In 2019 heeft het college de I-Visie 2020-2024 vastgesteld. Belangrijke ontwikkelingen, zoals het groeien naar een Informatiesamenleving, het Doetinchemse regiemodel (gD2020), de vastgestelde dienstverleningsvisie en de vergaande samenwerking van gemeenten op het vlak van digitalisering (VNG Common Ground en fonds GGU) zijn hierin vertaald naar 5 thema's: digitaal (samen-)werken, digitale dienstverlening, data- en resultaatgericht werken, digitale vaardigheden en de wettelijke ontwikkelingen. Recente ontwikkelingen zoals Corona en vraagstukken op het gebied van Control onderstrepen de noodzaak om op deze thema's door te ontwikkelen.

D. Aandacht voor ambtelijke huisvesting

De huisvesting van de ambtelijke organisatie is een belangrijk aandachtspunt. Een passende en prettige werkomgeving en aansluiten op de doelen van dienstverlening zijn belangrijke elementen, net als de onderhoudsstatus van het vastgoed. Een organisatie is altijd in beweging en ons vastgoed dient hierop een passend antwoord te hebben. Huisvestingsvraagstukken gaan over de balans tussen de behoeften en de financiële mogelijkheden.

Wat gaan we er voor doen?

A1. Verder optimaliseren personeelsbeleid

Medewerkers spelen een belangrijke rol in het realiseren van onze ambities. Het project cultuurverandering ondersteunt de ontwikkeling van ons personeel aansluitend op de koers die we hebben ingezet met de organisatieontwikkeling. Dit zogenaamde VIS-project beoogt de volgende waarden te ontwikkelen: Verantwoordelijkheid, Initiatief en Samenwerken. Daarom investeert het team P&O in een goede inwerkprogramma van nieuwe medewerkers. We werken aan een plan om onze personeelsinstrumenten te moderniseren en aan te passen op het cultuurtraject. Ook de uitstroom heeft onze aandacht. We hebben te maken met een bovengemiddelde uitstroom van medewerkers vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Voor deze uitstroom is

bijzondere aandacht door de evaluatie van het generatiepact (het borgen en overdragen van kennis aan collega's die gebruik maken van het generatiepact).

A2. Inzetten op verzuimreductie

De organisatie heeft te maken met een hoog ziekteverzuimpercentage dat veel verschillende oorzaken kent. Het uitvoeren van opgaven komt hierdoor in het gedrang. Team P&O heeft ingezet op een intensief traject om samen met zowel het management als de medewerkers in te zetten op verzuimreductie.

B1. Inzetten op een structureel sluitende begroting en gezond meerjarenperspectief

We streven er naar dat langjarige uitgaven worden gedekt door langjarige inkomsten.

B2. Inzetten op voldoende weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de financiële risico's. Die verhouding drukken we uit in de ratio van ons weerstandsvermogen. We zetten in op een ratio die ligt tussen de 0,8 en 1,2. Dan beschikken we over voldoende buffer om risico's op te vangen zodat ze geen bedreiging vormen voor onze financiële positie. Beneden de ondernorm dienen maatregelen te worden genomen om de weerstandscapaciteit aan te vullen en/of de risico's te beperken. Boven de norm geeft ruimte om de weerstandscapaciteit in te zetten voor andere doeleinden.

C1. Werken aan een datagedreven organisatie

We werken in Doetinchem aan het fundament voor een datagedreven organisatie. We ontwikkelen een plan voor het invoeren van datagedreven werken in de organisatie. Een eerste stap is het ontwikkelen van een datawarehouse voor het sociaal domein welke bijdraagt aan de sturing op de uitgaven in het sociaal domein. Daarnaast participeren we in het onderzoek naar regionale samenwerking (Datalab GO) dat met behulp van data maatschappelijke vraagstukken wil analyseren.

C2. Doorontwikkelen kantoorautomatisering

Wij implementeren Office 365 dat een moderne manier van digitaal samenwerken, waaronder thuiswerken, faciliteert. Aansluitend hierop werken we een aanpak uit voor het ontwikkelen van de digitale vaardigheden van onze medewerkers als onderdeel van onze lerende organisatie. Hierbij blijven wij werken aan bewustwording van Informatieveiligheid (privacy en informatiebeveiliging).

C3. Aansluiten op landelijke ontwikkelingen "Samen Organiseren"

Wij vertalen de resultaten uit "Samen Organiseren" (o.a. Common Ground) (samenwerking VNG op het gebied van informatiemanagement en ICT) naar een uitvoeringsagenda voor Doetinchem. Ook nemen wij in 2020/2021 deel aan gemeenschappelijke inkoopinitiatieven GT Print, GT EUD en landelijke ICT-infrastructuren zoals GGI Netwerk en GGI Veilig.

C4. Verbeteren van onze digitale dienstverlening

We implementeren in 2021 een nieuwe website die onze digitale dienstverlening beter ondersteunt.

D1. Herinrichten van gemeentelijke huisvesting

Wij werken een aantal scenario's uit voor onze gemeentelijke huisvesting om te kijken naar kostenefficiëntie. Hierin zullen we de lessen die we kunnen trekken uit de Coronacrisis meenemen. De dagelijkse gang van zaken zal niet meer worden zoals voorheen.

Wie zijn daarbij betrokken?

Verbonden partijen en/of andere partijen die bijdragen aan de realisatie van deze doelstellingen zijn:

Verbonden partijen

- Alliander;
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).
- Vitens.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (6).

Andere partijen

- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG);
- GT Print
- GT EUD
- Landelijke ICT-infrastructuren, zoals GGI Netwerk en GGI Veilig
- VNG Common Ground
- Fonds GGU

Wat zijn de vastgestelde aanmeldingen bij de kadernota 2021?

25. Correctie op Keuzerichting nr. 73 Omvang bestuurskosten	2022: € -250.000	Structureel
26. Begrotingscorrectie RMC	2021: € -350.000	Structureel
27. Knelpunten omzettaakstelling en generatiepact	2021: € -280.000	Structureel
28. Hogere inwonersbijdrage Regio Achterhoek door toename inwoners	2021: € -15.000	Structureel
29. Vervallen dividenduitkering Vitens	2021: € -110.000	Structureel
30. Bijstellen dividenduitkering Alliander	2021: € -36.000	Structureel
31. Vennootschapsbelasting (vpb)	2021: € -34.000	Structureel
32. Verhoging bijdrage aan VNG voor Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	2021: € -100.000	Structureel
33. Exploitatielasten informatiesystemen stijgen meer dan de trendmatige verhoging	2021: € -15.000 2022: € -30.000 2023: € -50.000 2024: € -75.000	Structureel Structureel Structureel Structureel
34. Loon- en prijsindexatie	2021: € PM	Structureel / Incidenteel
35. Organisatieontwikkeling en taakuitbreiding	2021: € -320.000	Structureel
36. Verplichtingenadministratie	2021: € PM	Structureel
Totaal aanmeldingen programma Organisatie en financiën in 2021	2021: -1.260.000	

Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen in de begroting 2021?

6. Bijstellen begroting Precariobelasting	2021: €-25.000 N	Structureel
--	-------------------------	--------------------

Wat is de afwijking?

In de 1e bestuurlijke monitor 2020 is een incidentele aanmelding 2020 gedaan voor de precariobelasting. Er is daarbij gemeld dat nader onderzoek gewenst is naar het verschil tussen realisatie en begroting. Nader onderzoek levert geen beeld op over de oorzaken van het ontstaan van het tekort op Precariobelasting van € 25.000. In het budget en jaarcijfers zijn geen vreemde afwijkingen gevonden. Het tekort bestaat al meerdere jaren en werd in voorgaande jaren gepresenteerd in het totale bedrag van de belastinginkomsten waardoor het geen specifieke aandacht kreeg (baten en lasten vallen zo dan tegen elkaar weg). Het begrote bedrag is derhalve in het verleden te hoog vastgesteld. Zie ook het antwoord op raadvragen die bij de vergaderstukken van 1 juli 2020 zijn gepubliceerd. Voorgesteld wordt om de begroting bij te stellen.

7. Afwijking op Keuzerichting 78 opbrengsten toeristenbelasting	2021, 2022: € 80.000 N	Incidenteel
--	-----------------------------------	--------------------

Wat is de afwijking?

In november 2019 is bij de keuzerichting besloten om per 2021 toeristenbelasting in te voeren. De geraamde opbrengsten bedragen € 150.000 per jaar. In deze opbrengsten is rekening gehouden met de komst van een Van der Valkhotel in Doetinchem. Het lijkt op dit moment niet reëel om de

inkomsten vanuit deze overnachtingen in 2021 en 2022 al mee te rekenen. Voorgesteld wordt dan ook om de geraamde opbrengst voor de jaren 2021 en 2022 met € 80.000 bij te stellen.

8. Nominale ontwikkelingen	2021: €-921.000 N	<i>Structureel</i>
	2022: €-859.000 N	
	2023: €-550.000 N	
	2024:€-1.010.000 N	

Wat is de afwijking?

In onze gemeentebegroting hebben we budget beschikbaar voor indexering en areaaluitbreiding. Dit budget is bedoeld om loon- en prijsstijgingen van onze budgetten op te vangen en gestegen lasten door volume- en areaaluitbreiding te dekken. In de vorige begrotingen werd als uitgangspunt voor de indexering en areaaluitbreiding in de gemeentebegroting de pBBP ontwikkeling van de algemene uitkering van het Gemeentefonds genomen voor de reservering voor nominale ontwikkelingen op een stelpost. De indexering werd dus niet bepaald door de werkelijke inflatieontwikkelingen. Dit leidde tot vele afzonderlijke afspraken met diverse instellingen en maatwerk voor veel budgetten in onze begroting met diverse omvangrijke aanmeldingen in kadernota's en begrotingen als gevolg. De ontwikkelingen op loon- en prijsgebied zijn afgewogen tegen het aanwezige budget in de stelpost. Het blijkt dat deze stelpost nominale ontwikkelingen niet meer toereikend is voor het totaal van de indexering en areaaluitbreidingen. De cao-stijging van het vigerende cao-akkoord voor de ambtenaren, waarbij een stapsgewijze loonsverhoging van 6,25 %procent is ingevoerd is bijvoorbeeld veel hoger dan het pBBp cijfer waarmee werd gerekend Voorgesteld wordt om de stelpost aan te vullen tot het benodigde niveau. Er is hierbij rekening gehouden met

- een Indexering van de goederen en diensten en subsidies met het pBBP: 2021 1,8%, 2022 1,7%, 2023 1,6% en in 2024 1,5%
- een indexering van het sociaal domein op de voormalige intergratie-uitkering Wmo, huishoudelijke hulp en begeleiding en Jeugd voor 2021 wordt de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) ad 3,24% toegepast en vanaf 2022 het pBBP
- een geprognosticeerde stijging van de salarissen en premies voor 2021 van 2,7% gebaseerd op de loonontwikkeling bij de rijksambtenaren en voor de jaren erna met een stijging van het pBBP.
- een indexering van het Cultuurbedrijf (Schouwburg, Muziekschool, Gruitpoort); het Sportbedrijf (Rozengarde, Sportservice, Accommodatiebeheer, Saza); Buha, Buurtplein, De Pol Gaanderen en Stichting Sport en recreatie Wehl overeenkomstig het systeem van de gemeentebegroting, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen loonsombudgetten die worden geïndexeerd met prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers van 2,8% en budgetten voor goederen en diensten geïndexeerd met het pBBP.
- Een indexering van de Gemeenschappelijke regelingen conform de afgesproken methodieken, zoals bij de ODA ODA- op basis van kostprijs indexering en bij de Regio Achterhoek op basis van het pBBP
- De gemiddelde kostenstijging van areaal over afgelopen jaren.

Blijkt bijvoorbeeld bij de volgende begroting (2022) dat de stijging van salarissen en premies voor 2021 te hoog is ingeschat, dan vallen de middelen vrij ten gunste van de algemene middelen.

9. Stimuleren innovatie en instandhouding door corona geraakte voorzieningen	2021:	
	€ 332.000 N	<i>Incidenteel</i>
	2022:	
	€ 110.000	<i>Incidenteel</i>

Wat is de afwijking?

Het Rijk nam door het risico van het coronavirus verdergaande beperkende maatregelen om de gezondheid van de burgers te beschermen. Deze maatregelen hadden en hebben grote gevolgen voor de economie en beïnvloedden ook onze gemeente op veel terreinen. In 2020 heeft u € 1,5 miljoen vrijgemaakt in de gemeentelijke begroting om de door Corona getroffen voorzieningen in stand te houden en om innovatie te stimuleren en naar de toekomst toe te kunnen anticiperen op de effecten. Passend bij onze financiële situatie nemen wij ook voor 2021 aanvullende maatregelen.

Voor 2021 nemen we een reservering van € 330.000 op om innovatie te stimuleren die bijdraagt aan toekomstbestendige voorzieningen.

Uit dit bedrag willen wij de pilot financieren voor twee jaar om het eerste half uur gratis te parkeren in de parkeergarage Amphion en op de Varkensweide in te voeren. Deze parkeervoorzieningen liggen op loopafstand van het centrum en sluiten zoals toegelicht is in de bestuurlijke monitor aan op het beleid dat erop gericht is verkeer uit de binnenstad te weren. De gederfde inkomsten op jaarbasis bedragen naar schatting € 80.000,--*. Ook de voorgestelde besparing ingeboekt bij keuzerichting 1 parkeerbelastingen van € 30.000 wordt hiermee uitgesteld. Daarmee resulteert deze impuls in een verlies aan inkomsten van € 110.000. Voorgesteld wordt om deze pilot aan te gaan voor een periode van 2 jaar, maar deze in 2021 te evalueren. Daarnaast kunnen we uit dit gereserveerde bedrag, het verlies aan inkomsten dekken van € 22.000 dat ontstaat door het verlengen van de maatregel tot het niet heffen van de precariobelasting tot maart 2021. Hiermee ondersteunen we de ondernemers van de binnenstad. De sport- en cultuursector wordt zwaar getroffen door Corona. Het belang van deze voorzieningen is groot, niet alleen voor de inwoners van Doetinchem, maar ook voor de aantrekkelijkheid als woonstad met onze inzet op groei en als centrumstad voor de regio. De resterende € 200.000 van de reservering van € 330.000 kan worden ingezet als cofinanciering voor landelijke of provinciale middelen ofwel voor eigen initiatieven, met als doel het stimuleren van innovatie of het instand houden van de voorzieningen. De verwachting is dat er vanuit rijk en provincie de komende periode ook nog aanvullende maatregelen zullen volgen die ook ondersteunend zijn voor Doetinchem.

*Alle bedragen zijn gebaseerd op parkeercijfers voor corona

Wat mag het kosten?

Tabel aangepast

Programma: 4. Organisatie en financiën			Uitgaven	Inkomsten	Saldo begroot	Mutatie reserve	Resultaat
0.1 Bestuur	Bestuurlijke samenwerking	M. Boumans	1.973.858	365.752	-1.608.106	0	-1.608.106
	bestuursondersteuning	J. Huizinga	23.210		-23.210	0	-23.210
	bestuursondersteuning	M. Boumans	1.024.896		-1.024.896	0	-1.024.896
	college	M. Boumans	1.427.972	1.590	-1.426.382	0	-1.426.382
	raad	M. Boumans	673.975		-673.975	0	-673.975
	raadscommissies	M. Boumans	22.570		-22.570	0	-22.570
	rekenkamer	M. Boumans	49.460		-49.460	0	-49.460
0.10 Mutaties reserves	algemene reserve	H. Bulten	352.440	0	-352.440	352.440	-704.880
	overige bestemmingsreserve	H. Bulten	2.236	0	-2.236	2.236	-4.472
	overige bestemmingsreserve	M. Sluiter	50.000	0	-50.000	50.000	-100.000
	reserve dekking kapitaallasten	H. Bulten	466.232	1.546.916	1.080.684	-1.080.684	2.161.368
	reserve dekking kapitaallasten	I. Lambregts	56.966	56.966	0	0	0
	reserve dekking kapitaallasten	M. Boumans	426	21.701	21.275	-21.275	42.550
	reserve dekking kapitaallasten	M. Sluiter	72.070	265.847	193.777	-193.777	387.554
	reserve dekking kapitaallasten	R. Steintjes	2.020	8.754	6.734	-6.734	13.468
	reserve onderhoud	H. Bulten	1.291.041	337.239	-953.802	953.802	-1.907.604
	reserve onderhoud	R. Steintjes	1.399	0	-1.399	1.399	-2.798
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	resultaat	H. Bulten	100.000		-100.000	0	-100.000
0.2 Burgerzaken	basisregistratie personen	M. Boumans	55.243	64.595	9.352	0	9.352
	burgerlijke stand	M. Boumans	85.224	98.958	13.734	0	13.734
	dienstverlening gemeentewinkel	J. Huizinga	76.660		-76.660	0	-76.660
	dienstverlening gemeentewinkel	M. Boumans	65.530	153.212	87.682	0	87.682
	GEO informatie	M. Boumans	37.444		-37.444	0	-37.444
	naturalisatie	M. Boumans	12.770	40.720	27.950	0	27.950
	personeelskosten	M. Boumans	848.384		-848.384	0	-848.384
	registratie niet ingezetenen	M. Boumans	375.262	299.889	-75.373	0	-75.373
	reisdocumenten	M. Boumans	365.181	505.170	139.989	0	139.989
	verkiezingen	M. Boumans	74.323		-74.323	0	-74.323
0.4 Overhead	overhead facilitair	J. Huizinga	986.139	220.120	-766.019	0	-766.019
	Overhead huisvesting	R. Steintjes	1.604.660	560.100	-1.044.560	0	-1.044.560
	overhead ict	J. Huizinga	9.378.434	7.187.101	-2.191.333	0	-2.191.333
	overhead ict	M. Boumans	1.390		-1.390	0	-1.390
	Overhead overig	H. Bulten	71.265	1.154.255	1.082.990	0	1.082.990
	Overhead personeel	M. Boumans	7.706.278	99.652	-7.606.626	0	-7.606.626
0.5 Treasury	Bespaarde rente	H. Bulten	185.980	1.486.176	1.300.196	0	1.300.196
	deelnemingen	H. Bulten	15.865	468.243	452.378	0	452.378
	personeelskosten	M. Boumans	10.463		-10.463	0	-10.463
	rente	H. Bulten	233.648	449.568	215.920	0	215.920
	verstrekking leningen	H. Bulten	330.295		-330.295	0	-330.295
0.61 OZB woningen	ozb	H. Bulten	133.755	7.384.026	7.250.271	0	7.250.271
	personeelskosten	M. Boumans	372.226		-372.226	0	-372.226
0.62 OZB niet-woningen	ozb	H. Bulten		5.821.974	5.821.974	0	5.821.974
0.64 Belastingen overig	baatbelasting	H. Bulten	220	42.880	42.660	0	42.660
	belasting biz	H. Bulten		193.420	193.420	0	193.420
	hondenbelasting	H. Bulten		122.980	122.980	0	122.980
	personeelskosten	M. Boumans	345.169		-345.169	0	-345.169
	precariobelasting	H. Bulten		87.180	87.180	0	87.180
	reclamebelasting	H. Bulten		357.580	357.580	0	357.580
	uitvoeringskosten belastingen	H. Bulten	87.910	367.963	280.053	0	280.053
	uitvoeringskosten belastingen	J. Huizinga	97.630		-97.630	0	-97.630
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	gemeentefonds	H. Bulten	9.771	135.454.000	135.444.229	0	135.444.229
0.8 Overige baten en lasten	kapitaallasten	H. Bulten	-289.822		289.822	0	289.822
	overige baten en lasten	H. Bulten	351.200	399.000	47.800	0	47.800
	overige baten en lasten	R. Steintjes	117.661		-117.661	0	-117.661
	personeelskosten	H. Bulten	-203.702	313	204.015	0	204.015
	personeelskosten	M. Boumans	1.980.714	2.141.460	160.746	0	160.746
	reservering doetinchemmer olie	I. Lambregts	3.180		-3.180	0	-3.180
	reservering nominaal	H. Bulten	925.032	-21.140	-946.172	0	-946.172
	reservering onvoorzien	H. Bulten	163.763		-163.763	0	-163.763
	reservering personeelskosten	H. Bulten	492.900		-492.900	0	-492.900
	reservering personeelskosten	M. Boumans	852.102		-852.102	0	-852.102
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	overige baten en lasten	H. Bulten	34.610		-34.610	0	-34.610
Totaal			35.585.528	167.744.160	-132.158.632	57.407	132.101.225

DEEL 2 – FINANCIËLE POSITIE GEMEENTE DOETINCHEM

Financiële positie gemeente Doetinchem 2021 - 2024

1. Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij een samenvattend beeld van de hoofdlijnen van ons financieel begrotingsbeleid, onze financiële positie en het weerstandsvermogen.

Deze begroting is opgesteld in een bijzondere tijd. Daar waar de vorige begroting volledig in het teken stond van de vertaling van het bezuinigingspakket uit de keuzerichtingen werden we in het voorjaar van 2020 geconfronteerd met het coronavirus. Het Rijk nam vanaf dat moment steeds verdergaande beperkende maatregelen om de gezondheid van de burgers te beschermen. Deze maatregelen hadden en hebben grote gevolgen voor de economie en daarmee ook voor de ontwikkeling van de financiële positie van onze gemeente in 2020 en de komende jaren. De impact van de coronacrisis zal groot zijn, maar over de omvang heerst nog steeds een grote onzekerheid. In de kadernota 2021 is in het onzekere perspectief een eerste beeld gegeven van de ontwikkeling van het financiële meerjarige perspectief. Dit vormt de basis voor deze begroting.

De voortgang op de bezuinigingen ligt op koers. In de kadernota heeft er op enkele onderdelen bijstelling plaatsgevonden. De Coronacrisis en maar ook de daarmee samenhangende de wens om te investeren maken dat in de begroting nog enkele keuzerichtingen zijn bijgesteld.

Er wordt maximaal op ingezet om onze gemeente verder te versterken op weg naar een duurzame toekomst. Hierbij zijn gezonde financiën van groot belang. Ondanks de coronacrisis zijn wij in staat om een sluitende begroting te presenteren. Voor 2021 zijn wij ondanks de krappe financiële positie er in geslaagd om het voorstel te doen om € 332.000 vrij te maken om de door Corona getroffen voorzieningen in stand te houden en te laten innoveren. Ook hebben we geanticipeerd op de forse nominale ontwikkelingen.

2. Hoofdlijnen financieel begrotingsbeleid

De raad heeft twee hoofduitgangspunten voor de financiën in de begroting vastgesteld:

- Een structureel sluitende begroting en een gezond meerjarenperspectief.
- Voldoende weerstandsvermogen.

Een structureel sluitende begroting en een gezond meerjarenperspectief

Structureel sluitend wil zeggen dat we ervoor zorgen dat langjarige uitgaven ook worden gedekt door langjarige inkomsten. Dat is ook het belangrijkste toetsingscriterium van de provincie als toezichthouder. We ramen in de begroting ook incidentele lasten en baten. Die worden voor drie jaren of korter geraamd. Het totaal van de structurele en incidentele uitgaven minus de inkomsten leidt tot het totale resultaat van de gemeentebegroting. Begrotingsoverschotten of -tekorten worden gemuteerd op de algemene reserve.

Voldoende weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de financiële risico's. Die verhouding drukken we uit in de ratio van ons weerstandsvermogen. Is de ratio tussen de 0,8 en 1,2 dan beschikken we over voldoende buffer om risico's op te vangen zodat ze geen bedreiging vormen voor onze financiële positie. Beneden de ondernorm dienen maatregelen te worden genomen om de weerstandscapaciteit aan te vullen en/of de risico's te beperken. Boven de norm geeft ruimte om de weerstandscapaciteit in te zetten voor andere doeleinden. Bij de afwegingen hierover worden ook de financiële kengetallen 'solvabiliteit' en 'schuldbestand' betrokken.

Het is belangrijk dat raad en college voortdurend het open gesprek voeren over het weerstandsvermogen. Immers, een incidentele uitschieter buiten de onder- of bovennorm hoeft niet onmiddellijk te leiden tot maatregelen of geeft bestedingsruimte. Het gaat om de tendens van het weerstandsvermogen in relatie tot een gezonde financiële positie op langere termijn.

3. Financiële uitgangspositie na de bestuurlijke monitor en kadernota 2020 - 2024

In de begroting 2021 nemen we het financieel meerjarenperspectief 2020-2024 op. Dat start met het structurele beginsaldo uit de begroting 2020. Dat passen we aan met de volgende ontwikkelingen:

- Het resultaat van de Kadernota 2021, in de kadernota 2021 zijn verwerkt;
- Het resultaat van de jaarrekening 2019;
- Het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) 2020;
- De 1^e bestuurlijke monitor 2020;
- De mutaties van het rijk op het Gemeentefonds tot en met de decembercirculaire 2019;
- Het amendement van de raad op de kadernota 2021 betreffende het maken van een fietsveilige kruising S Mansholtweg - W Brandtplein.

Dit resulteert in het volgende beeld:

Meerjarenperspectief Doetinchem (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Resultaat begroting 2020 na keuzerichtingen t.g.v./t.l.v. alg. reserve	1.467	3.462	2.687	2.119	2.119
Resultaat jaarrekening 2019 na resultaatbestemmingen	4.760	0	0	0	0
Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) 2020: mutaties tov MPO 2019	354	674	-33	0	0
Ontwikkeling gemeentefonds: september- en decembercirculaire 2019	1.141	2.094	2.391	2.160	2.160
Totaal ontwikkelingen en knelpunten	6.255	2.768	2.358	2.160	2.160
Aanmeldingen programma's 1e bestuurlijke monitor 2020 en kadernota 2021:					
Doetinchem centrumstad	683	-313	-313	-313	-313
Sterke samenleving	-1.754	-1.848	-1.268	-1.268	-1.258
Veranderende leefomgeving	-100	-1.324	-549	-499	-499
Organisatie en financiën	-642	-1.260	-1.525	-1.545	-1.570
Totaal aanmeldingen programma's 1e best. Mon 2020 en Kadernota 2021	-1.813	-4.745	-3.655	-3.625	-3.640
Provinciale subsidieregeling voor acute covid-19 steun aan gemeenten	164				
Besteding provinciale subsidie voor acute COVID-19 steun aan gemeenten	-164				
Reservering Corona	-1.500	pm	pm	pm	pm
Totaal reservering Corona	-1.500	0	0	0	0
Amendement fietsveilige kruising S Mansholtweg - W Brandtplein		-50			
Resultaat Kadernota 2021 t.g.v./t.l.v. algemene reserve	4.409	1.435	1.390	654	639

Vervolgens nemen we voor de begroting 2021-2024 de volgende ontwikkelingen mee

- de mutaties van het rijk op het Gemeentefonds uit de meicirculaire 2020;
- het resultaat van de 2^e bestuurlijke monitor 2020 en de aanmeldingen in deze begroting voor reguliere afwijkingen, afwijkingen op de keuzerichtingen en afwijkingen door de coronacrisis.

4. Ontwikkelingen algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2020

In de raadsmededeling 2020-78 bent u geïnformeerd over de meest recente ontwikkelingen van en rond het gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2020.

De meicirculaire 2020 beïnvloedt ons financieel perspectief tot en met 2023 voordelig en in het laatste begrotingsjaar nadelig.

Meerjarige doorwerking Meicirculaire 2020 (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Meicirculaire Gemeentefonds 2020	588	445	1.130	725	-805
Totaal gemeentefonds	588	445	1.130	725	-805

Het accres (samen de trap op, samen de trap af) is voor de jaren 2020 en 2021 bevroren op basis van de rijksuitgaven bij de Voorjaarsnota 2020. Belangrijk is dat wanneer de systematiek weer in werking treedt welke uitgaven wel dan niet worden meegenomen. Het gaat dan om de rijksuitgaven die dan wel of niet weer mee gaan tellen in de normeringssystematiek (samen de trap op, samen de trap af),

bijvoorbeeld Corona gerelateerde rijksuitgaven. De Vereniging voor Nederlandse Gemeenten heeft al aangegeven hier op alert te zijn.

In de meicirculaire 2020 meldt het rijk ook een aantal mutaties op specifieke activiteiten. Deze leiden tot bijstelling in het gemeentefonds voor de gemeente Doetinchem. Het beleidsuitgangspunt van onze gemeente was dat de mutaties op deze specifieke activiteiten één op één worden doorvertaald naar de budgetten voor deze activiteit. Daarom zijn de gevolgen voor het financieel resultaat van onze begroting per saldo 0.

Zoals aangegeven in de raadsmededelingen van zowel de decembercirculaire 2019 als de meicirculaire 2020 hebben we voor deze begroting 2021 per taakmutatie afgewogen of we de betreffende mutatie doorvertalen aan de betreffende producten of de algemene middelen.

Het gaat om de volgende mutaties:

Tabel taakmutaties meicirculaire 2020 tov decembercirculaire 2019						
bedragen x € 1.000						
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1 Wmo beschermd wonen	0	1.118	-8.300	-8.293	-8.293	-8.293
2 Jeugdzorg	0	71	417	417	417	417
3 Re-integratie	0	19	20	22	23	25
4 Wsw	0	310	199	235	263	162
5 Maatschappelijke opvang/OGGZ	-22	-26	-26	-26	-26	-26
6 Versterking arbeidsmarktregio's	0	77	385	399	399	399
7 Perspectief op Werk (Doe-agenda)	0	1.000	0	0	0	0
8 Armoedebestrijding kinderen	0	0	6	6	6	6
9 Inburgering	0	115	80	178	196	196
10 Maatschappelijke begeleiding statushouders	0	36	0	0	0	0
11 Educatie	0	0	1	0	0	0
12 Compensatieregeling Voogdij 18+	0	4	0	0	0	0
13 Verrekening Voogdij 18+	0	0	-70	-71	-72	-74
14 Aflopen overgangsrecht Wiz-indiceerbaren met Fokus-woning	0	2	2	2	2	2
15 Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	0	6	0	0	0	0
16 Baankansen kwetsbare jongeren VSO en Praktijkonderwijs	77	0	0	0	0	0
totaal	55	2.732	-7.286	-7.131	-7.085	-7.186

De mutaties betreffen vooral regionale middelen of noodzakelijke middelen voor het sociaal domein. In deze begroting zijn de mutaties dan ook allemaal opgenomen op het betreffende beleidsveld.

De grootste mutatie betreft de WMO beschermd wonen. Voor beschermd wonen is Doetinchem centrumgemeente voor de regio Achterhoek. Voor 2021 is de integratie-uitkering, totaal een € 35 mln., structureel verhoogd met € 1,1 mln. voor compensatie loon- en prijsontwikkelingen. Met ingang van 2021 is de integratie-uitkering beschermd wonen gekort met € -9.377.000, inclusief loon- en prijsontwikkeling, per saldo een korting van € -8.300.000 (zie staatje). Deze korting houdt verband met de overgang van mensen met een psychische stoornis van beschermd wonen naar de WLZ. Met de kennis van nu gaan we er voor alsnog vanuit dat deze uitname uit beschermd wonen gelijk is aan de bestedingen voor de betreffende WLZ doelgroep.

5. Financiële positie 2020 - 2024

Rekening houdende met de in paragraaf 4 geschetste ontwikkelingen van de meicirculaire 2020 en de in de 4 programma's beschreven financiële ontwikkelingen ontstaat het volgende overzicht van het financieel meerjarenperspectief:

Overzicht financieel meerjarenperspectief 2020-2024

Tabel aangepast

Meerjarenperspectief Doetinchem (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Resultaat begroting 2020 na keuzerichtingen t.g.v./t.l.v. alg. reserve	1.467	3.462	2.687	2.119	2.119
Resultaat jaarrekening 2019 na resultaatbestemmingen	4.760	0	0	0	0
Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) 2020: mutaties tov MPO 2019	354	674	-33	0	0
Ontwikkeling gemeentefonds: september- en decembercirculaire 2019	1.141	2.094	2.391	2.160	2.160
Totaal ontwikkelingen en knelpunten	6.255	2.768	2.358	2.160	2.160
Aanmeldingen programma's 1e bestuurlijke monitor 2020 en kadernota 2021:					
Doetinchem centrumstad	683	-313	-313	-313	-313
Sterke samenleving	-1.754	-1.848	-1.268	-1.268	-1.258
Veranderende leefomgeving	-100	-1.324	-549	-499	-499
Organisatie en financiën	-642	-1.260	-1.525	-1.545	-1.570
Totaal meldingen programma's 1e best. Mon 2020 en Kadernota 2021	-1.813	-4.745	-3.655	-3.625	-3.640
Provinciale subsidieregeling voor acute covid-19 steun aan gemeenten	164				
Besteding provinciale subsidie voor acute COVID-19 steun aan gemeenten	-164				
Reservering Corona	-1.500				
Corona keuzerichtingen	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal reservering Corona	-1.500	0	0	0	0
Amendement fietsveilige kruising S Mansholtweg - W Brandtplein		-50			
Resultaat Kadernota 2021 t.g.v./t.l.v. algemene reserve	4.409	1.435	1.390	654	639
Meicirculaire Gemeentefonds 2020	588	445	1.130	725	-805
Junibrief Rijk Corona via Gemeentefonds	0				
Totaal gemeentefonds	588	445	1.130	725	-805
Aanmeldingen programma's 2e bestuurlijke monitor 2020 en begroting 2021:					
Doetinchem centrumstad	-157	0	0	0	0
Sterke samenleving	-1.486	-342	-87	-87	-87
Veranderende leefomgeving	0	-40	0	0	0
Organisatie en financiën	-5.259	-1.026	-964	-575	-1.035
Totaal meldingen programma's 2e best. Mon 2020 en Begroting 2021	-6.902	-1.408	-1.051	-662	-1.122
Kosten corona 2020 t.l.v. de reservering Corona	807				
Reservering Corona 2021 en verder		-332	-110		
Totaal reservering Corona	0	-332	-110	0	0
Amendement subsidie Regio8		-40	-40		
Resultaat begroting t.g.v./t.l.v. alg. reserve	-1.098	100	1.319	717	-1.288

In de jaarschijf 2020 zijn de meldingen als gevolg van Corona meegenomen tot en met juni 2020. In deze meldingen Corona zijn zoveel als mogelijk de compensatieregelingen van het rijk/ provincie verrekenend. Er is dus nog geen rekening gehouden (tenzij bekend) met de impact van de crisis op de tweede helft van 2020 en de daaropvolgende begrotingsjaren. De coronacrisis blijft een onzekere factor.

Ondanks de grote onzekerheid over het verdere verloop van crisis, is er wel in ruimte gemaakt om innovatie te stimuleren en de door Corona getroffen voorzieningen in stand te houden. Het hier gepresenteerde financieel beeld is positief tot en met 2023. De jaarschijf 2024 is met name door de negatieve ontwikkeling van de algemene uitkering en het anticiperen op de nominale ontwikkelingen negatief.

6. Structureel en reëel sluitende begroting

Een van de vastgestelde hoofd uitgangspunten betreft een structureel sluitende begroting. Bij de toelichting in paragraaf 1 op de uitgangspunten is aangegeven dat het erom gaat dat we ervoor zorgen dat de langjarige (=structurele) uitgaven ook worden gedekt door langjarige (=structurele) inkomsten.

Ook de toezichthouder stelt de eis dat de structurele baten de structurele lasten dekken en de ramingen realistisch zijn. Wanneer de begroting 2021 niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.

In onderstaand overzicht is het financieel beeld uitgedrukt in structurele en incidentele ontwikkelingen

Tabel aangepast

Ontwikkeling structurele begrotingsaldo	2021	2022	2023	2024
<i>bedragen x € 1.000</i>				
Baten (a)	234.741	235.938	226.157	225.190
Lasten	234.641	234.619	225.440	226.478
Saldo baten en lasten tgv/tlv AR (A)	100	1.319	717	-1.288
Waarvan incidentele baten (b)	-1.716	-901	0	0
Waarvan incidentele lasten	2.382	290	10	0
Waarvan incidentele lasten en baten (saldo) (B)	666	-611	10	0
Saldo structureel cf meerjarenperspectief (A+B)	766	708	727	-1.288
Toevoegingen aan reserves	2.295	2.323	2.379	2.406
onttrekkingen aan reserves (c)	-2.237	-2.157	-2.139	-1.985
Saldo structurele mutatie reserves kap lastn (d)	1.802	1.248	1.255	1.127
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (C)	1.860	1.414	1.495	1.547
Begrotingsaldo na bestemming (A+B+C)	2.626	2.122	2.222	259
structurele baten (a+b+c+d)	232.590	234.128	225.273	224.331
structurele saldo/structurele baten	1,13%	0,91%	0,99%	0,12%

In bovenstaand overzicht is de meerjarige ontwikkeling van het structurele begrotingsaldo weergegeven. Ter bepaling van dit saldo moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. In deel 4 van deze begroting treft u de onderdelen aan die gebruikt zijn voor dit overzicht:

- het overzicht van baten en lasten (artikel 17 BBV).
- het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19 lid d BBV);
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten (artikel 19 lid c BBV) en de toelichting daarop;

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de structurele lasten in de begroting 2021 meerjarig worden gedekt door structurele baten.

Reëel evenwicht

Naast structureel evenwicht moet de begroting ook in reëel evenwicht zijn. De geraamde bedragen in deze begroting zijn volledig en realistisch.

7. Ontwikkeling algemene reserve

Het hiervoor gepresenteerde financieel beeld leidt tot de onderstaand gepresenteerde ontwikkeling van de algemene reserve als gevolg van toevoegingen/onttrekkingen aan de algemene reserve:

Tabel aangepast

Prognose algemene reserve (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Stand 1 januari (geamendeerde begroting 2020)	11.743	10.939	11.258	12.802	13.775
rente (omslagrente 2020 2,5%; vanaf 2021 2,0%)	294	219	225	256	275
Saldi meerjarenperspectief 2020-2024	-1.098	100	1.319	717	-1.288
Totaal algemene reserve	10.939	11.258	12.802	13.775	12.762

Eén van de financiële uitgangspunten van de begroting betreft voldoende weerstandsvermogen. Dat geeft de verhouding weer tussen onze weerstandscapaciteit (algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven) en de financiële risico's. In de volgende paragraaf worden de geactualiseerde risico's weergegeven.

8. Vermogenspositie

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is de meest recente vermogenspositie geschetst. Daarbij zijn de verrekeningen met de algemene reserve, zoals geschetst in paragraaf 7, die voortvloeien uit het financieel beeld verwerkt. Hieruit blijkt dat wanneer de beschikbare weerstandscapaciteit in 2021 van € 11,3 miljoen wordt geconfronteerd met de berekende benodigde weerstandscapaciteit van € 13,4 miljoen, dat de gemeente Doetinchem over voldoende weerstandsvermogen beschikt. De weerstandsratio komt uit op 0,84 in 2021. Dit ligt boven het minimale vastgestelde niveau. In de jaren na 2021 stijgt het beschikbare weerstandsvermogen als gevolg van een begrote stijging van de algemene reserve.

Tabel aangepast

Overzicht risico's en weerstandscapaciteit		bedragen x € 1.000			
Risico's	2021	2022	2023	2024	
Totaal gekwantificeerde risico's	13.500	14.100	14.800	15.500	
Weerstandscapaciteit	2021	2022	2023	2024	
Algemene reserve per ultimo	11.258	12.802	13.775	12.762	
Stelpost incidentele onvoorziene uitgaven	80	80	80	80	
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	11.338	12.882	13.855	12.842	
Ratio weerstandsvermogen	0,84	0,91	0,94	0,83	

DEEL 3 – PARAGRAFEN

1. Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over de gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en retributies. Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente.

Kaders

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang. Naast volumeontwikkelingen en ontwikkelingen in de waarde als gevolg van de jaarlijkse herwaardering (in geval van onroerende zaakbelastingen) is uitgegaan van een indexering van de tarieven voor 2021 met 1,8 % voor loon- en prijsontwikkelingen. Dit is in overeenstemming met het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire gemeentefonds 2020. De bestemmingsheffingen en de retributies mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

We kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat de gemeente een belasting alleen kan heffen als de wet daar de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in de volgende beleidsdocumenten:

- Landelijke wet- en regelgeving (alle belastingen);
- Belastingverordeningen, [raadsbesluit van 19 december 2019](#) en voorgaand jaren (alle belastingen);
- Coalitieprogramma 2018 – 2022 “DOETINCHEM WERKT SAMEN aan een duurzame toekomst” (alle belastingen);
- Grondstoffenplan 2020 – 2024,
- (afvalstoffenheffing en reinigingsrechten);
- Gemeentelijk rioleringsplan 2016 – 2020, [raadsbesluit van 14 april 2016](#) (rioolheffing);
- Financiële verordening gemeente Doetinchem 2017, [raadsbesluit 8 juni 2017](#) (toerekening overheadkosten);
- Parkeervisie 2017 – 2020, [raadsbesluit 8 juni 2017](#) (parkeerbelastingen);
- Beleidsplan armoedebeleid 2018 – 2022, [raadsbesluit 8 juni 2017](#) (kwijschelding afvalstoffenheffing en rioolheffing);
- Invoering toeristenbelasting per 2021, Keuzerichtingen bezuinigingen 2019 – 2023, [raadsbesluit 7 november 2019](#)

De samenhang van het beleid met betrekking tot de gemeentelijke belastingen wordt geborgd in de bovengenoemde documenten. Daarnaast houden we rekening met de aanbevelingen van de gemeentelijke rekenkamer.

Vorming voorziening/reserve

Om een gelijkmatige ontwikkeling van tarieven te bewerkstelligen worden overschotten en tekorten zo nodig verrekend met een voorziening. Dit is het geval bij de voorziening afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Hieronder wordt per type en soort belasting toegelicht hoe het beleid is verwerkt. Daarnaast hebben we inzichtelijk gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit hebben we alleen gedaan voor de tarieven van belastingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn.

Algemene belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet gelabeld zijn maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting, parkeerbelastingen, precariobelasting, reclamebelasting, bedrijveninvesteringszone en de toeristenbelasting behoren tot deze categorie. Hierbij moet opgemerkt worden dat de

opbrengsten van de reclamebelasting en de bedrijveninvesteringszone niet worden toegevoegd aan de algemene middelen, maar worden uitgekeerd aan de verschillende ondernemersfondsen.

Onroerendezaakbelastingen

Onder de naam onroerendezaakbelastingen (verder OZB) worden een gebruikers- en een eigenarenbelasting geheven. Voor woningen wordt alleen een eigenarenbelasting in rekening gebracht. Op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) wordt ieder jaar van elk object de waarde vastgesteld. De waarde vormt de grondslag voor de berekening van de OZB aanslagen. Ontwikkelingen in de waarde als gevolg van de jaarlijkse herwaardering worden gecompenseerd via het tarief. Eigenaren van woningen in de gemeente Doetinchem gaan in 2021 gemiddeld ongeveer 1,8 % meer OZB betalen.

Hondenbelasting

De tarieven van de hondenbelasting zijn voor 2021 verhoogd met 1,8 %. Net als andere jaren kennen we een oplopend tarief per hond. Het tarief voor de eerste hond is € 25,68 en voor een volgende hond is het tarief telkens € 12,84 hoger dan de vorige. Dit doen we om te voorkomen dat burgers onbeperkt honden gaan houden.

Parkeerbelastingen

Tijdens de behandeling van de Parkeervisie 2017 – 2020 is besloten om de huidige tariefstructuur te handhaven. Dit betekent dat de binnenstad verdeeld blijft in vier tariefzones (€ 1,20, € 1,50, € 1,80 en € 2,40 per uur).

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het in gebruik nemen van gemeentegrond, zoals het inrichten van een terras of het innemen van een standplaats. Het gebruik van gemeentegrond is gekoppeld aan een vergunning en gebaseerd op het standplaatsenbeleid 2012. De tarieven voor 2021 zijn verhoogd met de algemene prijsverhoging van 1,8 %. Omdat de horeca hard is getroffen door de genomen coronamaatregelen is besloten om de precarioheffing in 2021 voor de eerste twee maanden kwijt te schelden.

Reclamebelasting

Reclamebelasting is ingevoerd op verzoek van de ondernemers in vijf afgebakende gebieden. Het gaat om de binnenstad en de bedrijventerreinen De Huet, Keppelseweg, Verhuelsweide en Akkermansweide. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, na aftrek van de heffingskosten, uitgekeerd aan de ondernemersfondsen van de desbetreffende gebieden. Hieruit worden activiteiten betaald om de binnenstad en de bedrijventerreinen economisch aantrekkelijk te houden. De tarieven voor 2021 zijn geïndexeerd met de algemene prijsverhoging van 1,8 %.

Bedrijveninvesteringszone (BIZ)

Vanaf het belastingjaar 2019 is voor vastgoedondernemers in de binnenstad de BIZ ingevoerd. Het principe is hetzelfde als bij de reclamebelasting, dit betekent dat de opbrengst wordt uitgekeerd aan het ondernemersfonds van de vastgoedondernemers. Alle vastgoedondernemers in het BIZ-gebied betalen een bijdrage om activiteiten en investeringen mogelijk te maken. Dit zijn extra activiteiten naast dat wat de gemeente standaard aan onderhoud en investeringen doet. De BIZ geldt voor vijf jaren. De tarieven worden in deze periode niet gewijzigd.

Toeristenbelasting

Uw raad heeft bij de keuzerichtingen bezuinigingen 2019 – 2023 besloten om met ingang van het belastingjaar 2021 toeristenbelasting in te voeren. In 2020 zijn hierover gesprekken gevoerd met de recreatieondernemers. In de bij de keuzerichtingen geschatte opbrengsten is rekening gehouden met de komst van een Van der Valkhotel in Doetinchem. Het lijkt op dit moment niet reel om de inkomsten vanuit deze overnachtingen in 2021 en 2022 al mee te rekenen. Voorgesteld wordt dan ook om de geraamde opbrengst voor de jaren 2021 en 2022 met € 80.000 bij te stellen. In de raadsvergadering van 17 december 2020 leggen we u het raadsvoorstel tot vaststellen van de verordening toeristenbelasting 2021 voor.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en de rioolheffing.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen en reinigingsrechten worden betaald voor het ophalen van bedrijfsafval. De kosten van de afvalinzameling worden gedekt door de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Dit gebeurt op basis van 100 % kostendekkendheid.

Als gevolg van een stijging van de verwerkingstarieven gaan de afvalbeheerskosten de komende jaren omhoog. Deze stijging geldt voor vrijwel alle Nederlandse gemeenten. Het verbrandingstarief voor restafval gaat ook stijgen.

Samen met de gemeente en met inspraak van bewoners is een nieuw grondstoffenplan opgesteld. De methode "betalen per lediging van de restafvalcontainer" vormt de basis van dit plan. De afvalbeheerskosten zijn met dit plan lager dan de kosten, die de gemeente gehad zou hebben als de maatregelen uit het grondstoffenplan niet uitgevoerd zouden worden. De kostenstijging van de verwerking- en verbrandingstarieven wordt dus gedempt door de maatregelen uit dit grondstoffenplan. Het grondstoffenplan levert een sterke afname van de hoeveelheid restafval op en daarmee van de verbrandingskosten voor restafval. Dit dempt de verhoging van de afvalbeheerskosten. De verwachte kostenstijging is wel afhankelijk van de mate van stijging van de verwerkingstarieven en de mate van afvalscheiding. Hoe beter de afvalscheiding hoe lager de kosten.

Er is extra budget nodig voor het uitvoeren van de maatregelen uit het grondstoffenplan en het dekken van de autonome stijging van de verwerkingskosten. Voorgesteld wordt om dit in 2021 te dekken uit een verhoging van de reguliere afvalstoffenheffing en vanaf 2022 worden de totale afvalkosten gedekt vanuit een vast en variabel deel.

Omdat een alleenwonende minder afval produceert dan een gezin blijven we in 2021 verschillende tarieven voor de afvalstoffenheffing hanteren. We onderscheiden een tarief voor een éénpersoonshuishouden en een tarief voor een meerpersoonshuishouden. Het inzamelen en verwerken van afval, wordt door Buha bv uitgevoerd.

De btw die we moeten betalen voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen en reinigingsrechten kunnen we verhalen op het btw compensatie fonds. Doordat we deze btw kunnen verhalen zijn alle gemeenten gekort op de algemene uitkering. Op grond hiervan mogen we de btw als last aan de afvalstoffenheffing toe rekenen. Om de lastenstijging, mede als gevolg van het grondstoffenplan, te beperken hebben we de toegerekende btw in 2021 op het niveau van 2020 gehouden (€ 982.000).

Afvalstoffenheffing			
<i>Taakveld</i>	<i>Lasten</i>		<i>Baten</i>
7.3 Afval	4.891.000	Opbrengsten belastingen	7.618.000
BTW	946.000	Overige opbrengsten	90.000
Grondstoffenplan	1.430.000		
6.3 Kwijtschelding	441.000		
Totaal	7.708.000		7.708.000
		Dekking	100%

In bovenstaande tabel is te zien dat er sprake is van 100% dekking.

Reinigingsrechten			
<i>Taakveld</i>	<i>Lasten</i>		<i>Baten</i>
7.3 Afval	172.000	Opbrengsten belastingen	208.000
BTW	36.000	Overige opbrengsten	0
Totaal	208.000		208.000
		Dekking	100%

Rioolheffing

De gemeente kan uit de rioolheffing naast de zorg voor het riool ook voorzieningen bekostigen die het mogelijk maken in te spelen op de zorg voor het hemel- en grondwater binnen de gemeente.

Op 14 april 2016 is het Gemeentelijk Rioleringsplan Doetinchem 2016 – 2020 vastgesteld. Hierin is bepaald dat het tarief, naast de algemene prijsverhoging, extra moet stijgen de komende jaren (met circa 2 %). Dit doen we om nu en in de toekomst 100 % kostendekkend te werken. Het beheer en onderhoud van de riolering wordt eveneens uitgevoerd en ingekocht bij Buha bv.

Met de vernieuwde BBV is het vanaf de begroting 2018 verplicht om de omslagrente toe te rekenen aan onze taakvelden. Uitzondering hierop zijn de projectfinancieringen en de GREX. Voor nadere info wordt u verwezen naar de paragraaf financiering. Voor de investering riolering hanteren we een ander rentepercentage dan onze omslagrentepercentage. Dit wordt gedaan, gelet op de lange looptijden met een langdurige financiering. Deze vergoeding is voor 2021 berekend op 3,39 % en is gebaseerd op het historisch gemiddeld rentetarief voor leningen met een looptijd van 20 jaar. Ten opzichte van 2020 is dit een daling van 0,26 %.

Door de positieve ontwikkeling van de voorziening ten opzichte van het vastgestelde GRP 2016-2020, is het niet nodig om een extra tariefsverhoging door te voeren. Om de voorziening de komende jaren op peil te houden wordt het tarief alleen geïndexeerd met de algemene prijsstijging van 1,8 %. Bij het nieuwe GRP zal een algehele doorrekening van plaatsvinden.

Het huidige gemeentelijke rioleringsplan loopt aan het eind van 2020 af. In het voorjaar van 2021 wordt de klimaatagenda voor Doetinchem opgesteld. Maatregelen en kosten rondom droogte, hitte en wateroverlast zijn dan pas bekend. Daarom verlengen wij de looptijd van het huidige GRP 2016-2020 met een jaar. In de loop van 2021 wordt een nieuw GRP opgesteld waarbij de maatregelen en de kosten vanuit de Klimaatagenda Doetinchem zijn opgenomen.

Rioolheffing			
<i>Taakveld</i>	<i>Lasten</i>		<i>Baten</i>
7.2 Riolering	4.344.000	Opbrengsten belastingen	5.957.000
BTW	657.000		
Rente			
6.3 Kwijtschelding	436.000		
Totaal	6.205.000	Totaal	5.957.000
		Dekking	96%

In bovenstaande tabel, is te zien dat er geen sprake is van 100% dekking. Het verschil wordt opgevangen door de voorziening Rioolbeheer.

Retributies

Retributies worden geheven als de gemeente een specifieke dienst verleent. De belangrijkste retributie is het marktgeld.

Marktgeld

Ondernemers die een standplaats op de markt innemen moeten hiervoor marktgeld betalen. De tarieven zijn marktconform en in overeenstemming met de tarieven uit regiogemeenten. Uit onderstaande tabel blijkt dat de markt kostendekkend is

Marktgeld			
<i>Taakveld</i>	<i>Lasten</i>		<i>Baten</i>
3.3 Warenmarkt	124.000	Opbrengsten belastingen	153.000
0.4 Overhead	23.000		
Totaal	153.000		
		Dekking	104%

Leges

De leges zijn belastingen die de gemeente kan heffen voor het verstrekken van diensten. Uitgangspunt bij het vaststellen van de legestarieven is 100 % kostendekkendheid. Er mag geen winst worden gemaakt. Kruissubsidiëring in de legesverordening is wel toegestaan. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger vaststellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Voor bouwwerken met een lage bouwsom brengen we bijvoorbeeld een tarief in rekening dat niet kostendekkend is. Dit compenseren we met een overdekking bij de grote projecten met een hoge bouwsom. Uit de hieronder ingevoegde tabel blijkt dat er inderdaad geen winst wordt gemaakt op de leges.

Titel hfd stuk	Onderwerp	Taakveld	Aan leges toe te rekenen lasten *	Overhead	Lasten totaal	Baten	Dekking
Titel 1	Algemene dienstverlening						
1	Burgerlijke stand	0.2 Burgerzaken	89.000	28.000	117.000	99.000	85%
2	Reisdocument	0.2 Burgerzaken	156.000	38.000	194.000	142.000	73%
3	Rijbewijzen	0.2 Burgerzaken	206.000	54.000	260.000	321.000	123%
4	Verstrekingen uit basisregistratie personen	0.2 Burgerzaken	56.000	7.000	63.000	65.000	103%
5	Verstrekingen uit het kiezers- register	0.2 Burgerzaken	0	0	0	0	
6	Verstrekingen op grond van Wet bescherming persoons-gegevens		0	0	0	0	
7	Bestuurs-stukken	0.4 Overhead	0	0	0	0	
8	Vastgoedinformatie	0.2 Burgerzaken	0	0	0	0	
9 t/m 19	Diversen	2.2 Parkeren	242.000	3.000	245.000	250.000	102%
	<i>Subtotaal</i>		<i>749.000</i>	<i>130.000</i>	<i>879.000</i>	<i>877.000</i>	<i>100%</i>
Titel 2	Omgevings- vergunning	8.3 Wonen en bouwen	1.297.000	430.000	1.727.000	1.683.000	97%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn	1.2 Openbare orde en veiligheid	52.000	19.000	71.000	75.000	106%
	Totaal		2.098.000	579.000	2.677.000	2.635.000	98%

* inclusief rente en btw

Naar aanleiding van de bevindingen van het rekenkameronderzoek, wordt in onderstaand overzicht aansluiting gemaakt met de totalen op de taakvelden.

aansluiting leges met lasten en baten taakveld		lasten		baten
legesactiviteiten	0.2 Burgerzaken	507.000		627.000
overige activiteiten	0.2 Burgerzaken	1.489.000		536.000
totaal taakveld	0.2 Burgerzaken	1.996.000		1.163.000
legesactiviteiten	0.4 Overhead	0	579.000	0
overige activiteiten	0.4 Overhead	19.169.000		9.221.000
totaal taakveld	0.4 Overhead	19.748.000		9.221.000
legesactiviteiten	1.2 Openbare orde en veiligheid	52.000		75.000
overige activiteiten	1.2 Openbare orde en veiligheid	1.183.000		119.000
totaal taakveld	1.2 Openbare orde en veiligheid	1.235.000		194.000
legesactiviteiten	2.2 Parkeren	242.000		250.000
overige activiteiten	2.2 Parkeren	2.959.000		-2.000
totaal taakveld	2.2 Parkeren	3.201.000		248.000
legesactiviteiten	8.3 Wonen en bouwen	1.297.000		1.683.000
overige activiteiten	8.3 Wonen en bouwen	2.352.000		1.030.000
totaal taakveld	8.3 Wonen en bouwen	3.649.000		2.713.000

De ontwikkeling van de tarieven in 2021

De belangrijkste tarieven voor 2021 (in vergelijking met het tarief 2020) zien er als volgt uit:

Tabel aangepast

Belastingsoort	Tarief 2020	Tarief 2021	Percentage
<i>OZB voor woningen</i>			
- Tarief eigenaar per WOZ-waarde	0,1268%*	0,1206%	-4,9%*
<i>OZB voor niet-woningen</i>			
- Tarief eigenaar per WOZ-waarde	0,2628%*	0,2649%	0,8%*
- Tarief gebruiker per WOZ-waarde	0,2490%*	0,2510%	0,8%*
<i>Afvalstoffenheffing</i>			
- Éénpersoonshuishouden	€ 202,32	€ 258,72	27,9%
- Meerpersoonshuishouden	€ 247,56	€ 316,68	27,9%
- Extra emmer groen voor gft-afval	€ 50,28	€ 64,32	27,9%
- Extra emmer grijs voor restafval	€ 115,68	€ 147,96	27,9%
- Extra emmer blauw voor papier	€ 30,24	€ 38,64	27,8%
- Extra emmer oranje voor plasticafval	€ 30,24	€ 38,64	27,8%
<i>Rioolheffing</i>			
- Per object	€ 216,12	€ 220,01	1,8%
<i>Hondenbelasting</i>			
- 1 hond	€ 25,32	€ 25,68	1,8%
- 2 honden	€ 63,30	€ 64,20	1,8%

*Bij de tarieven OZB voor 2021 is voorlopig rekening gehouden met een (landelijke) ingeschatte waardeverhoging volgens de meicirculaire 2020 van 7,0 % voor woningen en van 1,0 % voor niet-woningen. Dit betekent dat het woningtarief kan dalen met 4,9 % om de opbrengstverhoging van 1,8 % te realiseren. Het niet-woningentarief moet met 0,8 % stijgen om de geraamde opbrengst te verwezenlijken. Voor de burger betekent dit een gemiddeld hogere OZB belastingaanslag van 1,8 %. De definitieve OZB tarieven worden bepaald op basis van de daadwerkelijke waardeontwikkeling in Doetinchem. De definitieve OZB tarieven voor 2021 worden vastgesteld in de raadsvergadering van donderdag 17 december 2020.

Lokale lastendruk

Onderstaand overzicht geeft de berekende belastingdruk voor Doetinchem in 2021. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing, de zogenaamde gemeentelijke woonlasten. De volgende uitgangspunten gelden bij de vergelijking van de belastingdruk van 2021 met die van 2020:

- de waarde van een woning van € 231.000 (2020: € 216.000 + 7 %);
- één- en meerpersoonshuishoudens.

De belastingdruk voor een bewoner die ook eigenaar is ziet er in 2020 en 2021 als volgt uit:

Jaar	Soort huishouden	OZB	Afval	Riool	Totaal
2021	Eenpersoonshuishouden	278,59	258,72	220,01	757,32
2021	Meerpersoonshuishouden	278,59	316,68	220,01	815,28
2020	Eenpersoonshuishouden	273,89	202,32	216,12	692,33
2020	Meerpersoonshuishouden	273,89	247,56	216,12	737,57

Het kwijtscheldingsbeleid

In de belastingverordeningen is geregeld dat kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen verleend kan worden voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB. Kwijtschelding wordt verleend op basis van de rijksnormen. De kwijtscheldingsnorm is 100 % van de bijstandsnorm. We hebben dit vastgelegd in het beleidsplan armoedebeleid 2018 - 2022. In de begroting 2021 zijn de volgende budgetten (exclusief uitvoeringskosten) opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan het kwijtscheldingsbeleid.

- Kwijtschelding afvalstoffenheffing € 441.000
- Kwijtschelding rioolheffing € 436.000

Hierbij wordt rekening gehouden met kwijtschelding als gevolg een aanpassing van de momenteel geldende vermogenstoets en de mogelijkheid tot kwijtschelding voor zzp'ers. De kosten voor kwijtschelding worden gedekt door een opslag op de tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen

Het beleid ten aanzien van de gemeentelijke belastingen leidt tot een raming van de onderstaande belastingopbrengsten voor 2021. We hebben deze ramingen vergeleken met die van 2020.

Belastingsoort	Begroting 2020	Begroting 2021
OZB		
- Eigenaar woningen	7.315.000	7.447.000
niet-woningen	3.177.000	3.234.000
- Gebruiker niet-woningen	2.591.000	2.638.000
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	6.043.000	7.916.000
Rioolheffing	5.852.000	5.957.000
Hondenbelasting	121.000	123.000
Parkeerbelastingen	3.421.000 ¹	3.483.000
Precariobelasting	132.000	87.000
Reclamebelasting	351.000	357.000
Belasting bedrijven investeringszone (BIZ)	190.000	193.000
Toeristenbelasting	-	70.000
Marktgeld	150.000	153.000
Leges		
- Algemene dienstverlening	1.173.000	877.000
- Omgevingsvergunning	1.654.000	1.683.000
- Dienstverlening vallend onder Europese richtlijn	73.000	75.000

¹ Dit is inclusief de begrote inkomsten voor vergunningen en ontheffingen

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf informeren we u over ons risicomanagement door middel van risicogestuurd werken. We geven een samenvatting van ons weerstandsvermogen. En we geven een samenvatting van de financiële kengetallen.

1. Risicomanagement d.m.v. risicogestuurd werken

In de afgelopen jaren hebben we door middel van risicogestuurd werken het risicomanagement versterkt. Het is een voortgaand proces dat deel is van de reguliere werkprocessen in de organisatie. Risicomanagement in deze vorm is onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering. De informatie erover gebeurt via college- en raadsvoorstellen en in de documenten van de P&C cyclus. Overigens dient te worden opgemerkt dat bewustzijn van en omgaan met risico's in de organisatie en het bestuur al onderdeel is van ons dagelijkse werk. De groeimogelijkheden zitten vooral in een verdere gestructureerde aanpak en informatievoorziening erover.

Wat is risicogestuurd werken?

Risicogestuurd werken is het toepassen van zes risicoprocesstappen in bestaande werkprocessen. De stappen zijn:

1	Doelen vaststellen: welke concrete resultaten willen we bereiken op welke termijn?
2	Risico analyse: breng de risico's en kansen met invloed op de doelen in kaart.
3	Risico perceptie en tolerantie: schat de grootte van de risico's in. Maak afspraken over de (verschillende) waardering van risico's en kansen.
4	Omgaan met risico's: maatregelen treffen? Ja: dan maatregelen selecteren en uitvoeren. Of nee: dan risico's aanvaarden of doelen bijstellen.
5	Maatregelen evalueren: maatregelen effectief? Bijsturen? Van maatregelen? Of van doelen?
6	Informeren: dossier vormen, monitoring, rapportage in bijv. de P&C documenten.

Vijf effecten van risico's

Risico's en kansen kunnen verschillende gevolgen hebben voor je doelen en wel op de volgende terreinen (big five):

Kwaliteit	Het risico is van invloed op de beoogde kwaliteit van je doel
Veiligheid	Het risico is van invloed op de veiligheid van de burgers of medewerkers
Reputatie	Het risico is van invloed op de reputatie van het bestuur of de gemeente
Tijd	Het risico is van invloed op de tijd waarbinnen je het doel realiseert
Geld	Het risico is van invloed op de kosten of opbrengsten van je activiteiten

Risicogestuurd werken richt zich op het managen van doelen én risico's. In de reguliere processen vindt een voortdurende afweging plaats tussen het realiseren van doelen en de big five effecten van risico's. Kunnen we onze doelen realiseren door kansen te benutten of risico's te beheersen? Of moeten we bijsturen en maatregelen nemen? Het bestuur besluit erover via de P&C-cyclus of specifieke bestuurlijke voorstellen.

Wat is de stand van zaken en het perspectief van risicogestuurd werken?

Het is van groot belang dat de zes stappen worden ingebracht in de reguliere werk- en besluitvormingsprocessen die we al doen. In onze gemeentebegroting vertalen we het risicogestuurd werken door in de programma's duidelijke doelen te formuleren. Vervolgens beschrijven we de activiteiten om die doelen te bereiken. Bovendien brengen we de belangrijkste risico's in beeld. Voor een aantal risico's brengen we de financiële gevolgen in beeld en vergelijken die met onze weerstandscapaciteit om zo het weerstandsvermogen te bepalen. Aan de hand van de informatievoorziening in de P&C documenten vindt het gesprek tussen raad en college plaats over het managen van risico's en het weerstandsvermogen.

2. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een weerstandsratio

die tussen de 0,8 en 1,2 moet liggen. De ratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de gewenste weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang van de risico's. De benodigde weerstandscapaciteit voor de gemeente Doetinchem bedraagt voor 2021 € 13,5 miljoen

Overzicht risico's				bedragen x € 1.000	
nr	Risico's	2021	2022	2023	2024
1	Sociaal domein	2.000	2.000	2.000	2.000
2	Beschermd wonen afrekening regio gemeenten 2019, 2020	4.000	4.000	4.000	4.000
3	Verbonden partijen (GR's en BV's gD)	500	500	500	500
4	Ontwikkellocaties (grexen en gebiedsontwikkelingen)	2.800	2.800	2.800	2.800
5	Garanties & geldleningen	1.000	1.000	1.000	1.000
6	Subsidies van derden	250	250	250	250
7	Gemeentefonds: reguliere risico's	700	700	700	700
8	Herverdeling Gemeentefonds		700	1.400	2.100
9	Algemene basis AR onvoorziene risico's, w.o. kapitaallasten, lopende procedures	2.000	2.000	2.000	2.000
10	Risico's ivm landelijke en regionale beleidsontwikkelingen:				
a	Omgevingswet	0	100	100	100
b	Gemeentelijke bijdrage aan Regiodeal	250	250	250	250
c	Saza		-200	-200	-200
	Totaal gekwantificeerde risico's	13.500	14.100	14.800	15.500

Toelichting op de risico's

1. Sociaal domein

In de informatieve raadsbijeenkomst van 11 juli 2019 zijn de tekorten op het sociaal domein gepresenteerd. Daarbij zijn twee scenario's gepresenteerd: 1) met de landelijke ontwikkelingen; 2) met doortrekking van lokale ontwikkelingen. In het financieel meerjarenperspectief van de begroting 2020 is gekozen voor 2019 voor het gemiddelde van scenario 1 en 2 en vanaf 2020 voor scenario 1. Het tekort loopt in 2023 op tot circa € 9,7 miljoen. Om dit tekort op te lossen zijn in de Keuzerichtingen voor bezuinigingen forse taakstellingen opgenomen voor o.a. het Sociaal domein. De Taskforce Sociaal domein heeft opdracht van het college om met voorstellen te komen voor uitvoering van de besparingen. Het risico bestaat dat de taakstellingen niet worden gerealiseerd in het jaar waarin ze zijn geraamd. Gegeven de begrotingsomvang van het Sociaal domein achten we het realistisch om voor de risico's in het Sociaal domein vanaf 2021 € 2 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve te rekenen.

2. Beschermd wonen

De regiogemeenten en Doetinchem overleggen over de inzet van de nog niet ingezette middelen van de centrumgemeente taken voor beschermd wonen, maatschappelijke opvang en openbare geestelijke gezondheidszorg. Over de periode 2015-2018 bedroeg het netto-overschot op de centrumtaken ca. € 8,16 mln. Op basis van bestuurlijke afspraken ontvangen de zeven regiogemeenten hun aandeel van totaal € 4,17 mln. terug van Doetinchem. Over de volgende jaren worden nadere afspraken gemaakt. Het overschot van 2019 bedroeg € 3,8 mln. en voor 2020 wordt op basis van de huidige gegevens een overschot verwacht van circa € 3,3 mln. Bij voortzetting van de huidige lijn leidt dit tot ramingen van

afrekening met de regiogemeenten over 2019 van circa € 2,2 mln. en over 2020 circa € 1,8 mln.; totaal risico € 4 miljoen. Vanaf 2021 zijn er veel onzekerheden door corona, uitname Wet langdurige zorg, regionale afspraken over dit beleidsterrein.

3. Verbonden partijen

Tot de verbonden partijen behoren o.a. de gemeenschappelijke regelingen (GR's) en de gemeentelijke BV's. Zie de paragraaf 6 van deze begroting.

De risico's van onze verbonden partijen waarderen wij nu anders dan in de afgelopen jaren. De deelnemende gemeenten stellen de begrotingen van de GR's vast, hetgeen meermalen ertoe leidde dat ook de gemeentelijke bijdragen fors omhoog moesten om tot een sluitende begroting van de GR te komen. Dit wordt consequent vertaald in een aanmelding in de kadernota en/of de gemeentebegroting. Gelijktijdig wordt in deze risicoparagraaf een bedrag ten laste van de algemene reserve gebracht voor dit risico. Dit leidt tot een dubbele belasting in de gemeentebegroting: enerzijds brengen we aanmeldingen tlv de algemene middelen; anderzijds reserveren we een risicobedrag tlv de algemene reserve wat de weerstandratio omlaag drukt.

Daarnaast hebben we onze systematiek voor de nominale ontwikkelingen vanaf de begroting 2021 vernieuwd. Die geldt ook voor onze verbonden partijen. De nieuwe systematiek leidt jaarlijks tot een nauwkeurige berekening van de kosten van nominale ontwikkelingen, ook voor de verbonden partijen. Dat leidt (veelal) tot een hogere aanmelding voor nominale ontwikkelingen in de gemeentebegroting. Daar staat ook weer tegenover dat het risico op de verbonden partijen aanzienlijk verlaagd.

Blijft, dat enkele van onze gemeentelijke BV's (Buurtplein en Buha) risico's melden in hun begrotingen. Met hen zijn we zowel als aandeelhouder alsmede als opdrachtgever in gesprek over hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden voor een totaal sluitende bedrijfsbegroting.

Gegeven bovenstaande ontwikkelingen rekenen we voor de risico's bij de verbonden partijen vanaf 2021 op € 0,5 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

4. Ontwikkellocaties: grondexploitaties en gebiedsontwikkelingsprojecten

Het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) 2020 is het basisdocument. Dit document is aan de raad voorgelegd op 16 juli 2020; gelijktijdig met de Kadernota 2021. Het MPO bevat de uitgangspunten, het programma, de resultaten, de financiën en de risico's van de lopende grondexploitaties en gebiedsontwikkelingsprojecten. Deze gegevens vormen de basis voor de kadernota 2021 en de begroting 2021.

In het MPO 2020 is een analyse van de risico's van de ontwikkellocaties opgenomen. Met de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit gedurende de komende jaren. Voor de risico's in de ontwikkellocaties rekenen we in de komende jaren € 2,8 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

5. Garanties en geldleningen

Het bestuur tracht een juiste balans te vinden tussen de wens om maatschappelijke initiatieven te ondersteunen en de financiële houdbaarheid van onze lening- en garantieportefeuille. Daarom heeft de raad op 3 november 2016 nieuwe kaders gesteld. Het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven mag de financiële positie van de gemeente niet in gevaar brengen. Bij nieuw te verstrekken garanties en geldleningen maken we uitdrukkelijk de afweging tussen het maatschappelijk belang van het initiatief en het risicoprofiel dat ermee gepaard gaat. Om het risicoprofiel te bepalen, beoordelen we de kredietwaardigheid van de betrokkene en de getroffen risico-beperkende maatregelen zoals gekoppelde zekerheden in de vorm van bijvoorbeeld een hypotheekrecht voor de gemeente. Jaarlijks maken we een actuele analyse van de risico's bij alle verstrekte leningen en garanties. Deze rapportage wordt als bijlage in de begroting 2021 opgenomen. Op basis van de deze risicoanalyse rekenen we voor risico's in de garanties en leningen € 1 miljoen weerstandscapaciteit in de algemene reserve.

6. Subsidies van derden

Als gemeente zijn we voortdurend op zoek naar subsidiemogelijkheden bij de provincie, landelijke overheid of de Europese Unie. Vaak gaat de subsidie gepaard met cofinanciering van de gemeente. Subsidieverleners stellen een controleprotocol op waarin afspraken met ons als subsidieontvanger worden vastgelegd. We sturen op maatregelen om de inhoudelijke en procedurele afspraken na te

komen. Als we niet aan de voorwaarden voldoen moeten we de subsidies terugbetalen. Naar huidige inzichten voldoen we aan de afspraken en voorwaarden. Gegeven de omvang van het totale subsidiebedrag en de veelheid aan subsidievoorwaarden, houden we € 250.000 in de algemene reserve beschikbaar voor mogelijke risico's bij dit onderwerp.

7. Gemeentefonds: reguliere risico's

Wij ontvangen jaarlijks het grootste deel van onze inkomsten via een uitkering van het Rijk in het gemeentefonds. Het risico bestaat dat het Rijk (onverwachts) de bijdrage wijzigt. De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de algemene uitkering sterk fluctueert met grote gevolgen voor de gemeentebegroting. We kunnen helaas weinig invloed uitoefenen op de rijksbesluiten over de uitkeringen. Gezien de omvang van de algemene uitkering houden we vanaf 2020 € 0,7 miljoen beschikbaar in de algemene reserve.

8. Herverdeling Gemeentefonds

De verdeelmodellen in het klassieke domein bij de herijkingsonderzoeken uit 2019 leverden vooralsnog geen verbetering op in vergelijking met de huidige verdeling. De aansluiting tussen het nieuwe verdeelmodel voor dit deel en de kosten bij gemeenten is niet beter geworden dan in de huidige verdeling. Anders gezegd: de verklaaringsgraad bij een aantal clusters is te laag. Dit vraagt om een nadere verfijning van de conceptmodellen om tot een bestuurlijk gedragen verdeling te komen. Vandaar nu dan ook uitstel met ingang van het uitkeringsjaar 2022.

Helaas hebben wij geen inzicht in de huidige voorlopige uitkomsten. Deze zijn ook niet gepubliceerd door de fondsbeheerders. Uit publicaties is wel gebleken dat er een verschuiving zou zijn van kleine gemeenten naar grote gemeenten, van platteland naar stad en mogelijk van oost naar west. Ten aanzien van de risicoanalyse gaan wij uit van een overgangsregeling van 4 jaar met een maximaal nadeel van € 25 per inwoner per jaar. Dit zoals ook bij eerdere herverdelingen binnen het gemeentefonds is toegepast.

Voorlopig gaan wij er van uit dat het risico zich zal voordoen tot maximaal 50%. Deze keuze is natuurlijk arbitrair, maar wij gaan er van uit dat het maximale negatieve herverdeeleeffect zich in onze gemeente als middelgrote gemeente met een centrumfunctie zich niet zal voordoen. Dit betekent dat wij de mogelijke gevolgen inschatten op:

	2022	2023	2024	2025
herverdeeleeffect per inwoner	-100	-100	-100	-100
suppletie overgang per inwoner	75	50	25	0
netto effect per inwoner	-25	-50	-75	-100
aantal inwoners obv 1/1/2020	58.012	58.012	58.012	58.012
maximaal netto effect in euro's	-1.450.300	-2.900.600	-4.350.900	-5.801.200
aanname 50%	-725.150	-1.450.300	-2.175.450	-2.900.600
afrondding op duizend euro	-725.000	-1.450.000	-2.175.000	-2.901.000

Dus oplopend van € 725.000 in 2022 tot € 2.901.000 in 2025.

Effecten op nieuwe verdeelmodellen uitkeringen sociaal domein zijn hier overigens niet in meegenomen.

9. Algemene basis algemene reserve onvoorziene risico's

Niet alle risico's kunnen worden voorzien of met ramingen worden onderbouwd. We willen voor dergelijke risico's een basisreserve aanhouden. Daarom hanteren we een algemene basis in onze algemene reserve voor onvoorziene risico's van € 2 miljoen.

Uit deze algemene basis dekken we ook de risico's voor kapitaallasten en lopende procedures * als specifieke risico's. De risico's voor de kapitaallasten schatten we in als gering. Bij procedures en handhaving lopen we risico's in een specifieke casus.

* Handhavingstraject tegen milieu bedrijf

Medio 2019 is een handhavingstraject gestart tegen een milieubedrijf. Lopende het handhavingstraject, in de fase dat bestuursdwang is opgelegd, is het bedrijf failliet verklaard. Er

bestaat nu een risico dat de kosten die gemoeid zijn met de bestuursdwang voor rekening komen van de gemeente Doetinchem. Omdat er meerdere oplossingsrichtingen mogelijk zijn is nu niet exact aan te geven hoe hoog deze kosten zullen worden. Het risico valt binnen de algemene basis voor onvoorziene risico's van € 2 miljoen.

10. Risico's i.v.m. landelijke en regionale beleidsontwikkelingen

De gemeente wordt geconfronteerd met onzekerheden door ontwikkelingen in de maatschappij en door andere overheden, die grote invloed hebben op onze bestuurlijke agenda en op onze financiële positie. Gegeven de onzekerheden over deze ontwikkelingen kunnen deze vaak (nog) niet worden vertaald in het financieel meerjarenperspectief van de begroting. Om toch een signaal te geven van mogelijke financiële consequenties, kiezen we ervoor om voor een aantal grote beleidsonderwerpen risicobedragen op te nemen.

Let op: de bedragen die als risico zijn genoemd bij onderstaande onderwerpen zijn geen reserveringen die op voorhand worden gedaan. Het zijn dus geen dekkingsmiddelen voor deze onderwerpen. De bedragen geven een indicatie van de financiële risico's in de gemeentebegroting als gevolg van ontwikkelingen. Op termijn zal de raad een besluit nemen over de aanmeldingen voor deze onderwerpen en de financiële dekking in de kadernota en/of gemeentebegroting.

a. Omgevingswet

In de Keuzerichtingen begroting 2020 en ook in deze kadernota 2021 worden opnieuw incidentele financiële middelen gevraagd voor de implementatiefase van de Omgevingswet. De kosten worden in sterke mate bepaald door enerzijds de maatregelen en besluiten van het rijk en anderzijds onze gemeentelijke beleidskeuzes. De Omgevingswet wordt per 1 januari 2022 ingevoerd. Op basis van het door de VNG/Deloitte ontwikkelde financieel dialoogmodel kunnen gemeenten een prognose maken van de éénmalige en structurele kosten van de invoering van de Omgevingswet. Dit model kan worden genuanceerd omdat de kosten uiteindelijk afhangen van de besluiten die de raad neemt. Het model voedt de gedachte dat in de komende jaren nog nieuwe aanmeldingen nodig zijn in de gemeentebegroting. Gegeven de onzekerheden op dit moment rekenen we voor de risico's bij de Omgevingswet een weerstandscapaciteit in de algemene reserve vanaf 2022 van € 100.000.

b. Gemeentelijke bijdrage aan de Regiodeal

In november 2018 heeft het Rijk besloten dat de regio Achterhoek één van de regio's is die een extra (financiële) impuls krijgt voor het realiseren van oplossingen voor regionale opgaven. Om voor dit bedrag (€ 20 mln.) in aanmerking te komen, is hetzelfde bedrag door de regio aan cofinanciering vereist.

Omdat Doetinchem de Regio Deal Achterhoek ziet als een regionale en lokale kans voor het verbeteren van het woon- werk en leefklimaat in de Achterhoek, hebben we de intentie uitgesproken bij te willen dragen aan de Regio Deal. Zie voor meer informatie ook raadsmededeling [2019-60 Letter of Support Regio Deal Achterhoek](#).

Bestuurlijk hebben wij ons gecommitteerd om voor van €1 mln. aan cofinanciering te leveren voor deze Regiodeal. Dat kan soms met reguliere budgetten, maar lang niet altijd.

Bij eventuele cofinancieringsvraagstukken wordt –daar waar reguliere middelen niet beschikbaar zijn– een aanmelding gedaan via de kadernota / gemeentebegroting.

Gegeven de omvang van de benodigde gemeentelijke bijdrage in de Regiodeal, houden we vanaf 2020 € 250.000 in de algemene reserve beschikbaar voor mogelijke risico's bij dit onderwerp.

c. Saza

Onder voorbehoud van besluitvorming van de raad gaat het Sportbedrijf Doetinchem BV van start per 1 januari 2021. De topsporthal maakt bij de start geen onderdeel uit van het Sportbedrijf. Via separate besluitvorming zal nader worden ingegaan op de gevolgen van een mogelijke toevoeging van de topsporthal in het Sportbedrijf. Wanneer de keuze wordt gemaakt om de topsporthal toe te voegen aan het Sportbedrijf zal er naar alle waarschijnlijkheid een gemeentelijke bijdrage worden gevraagd. Indicatief gaat het om een onderhoudsbijdrage van € 106.000 en een exploitatietekort van circa € 80.000, totaal afgerond circa € 200.000 structureel. Op dit moment wordt onderzocht of er verbeteringen mogelijk zijn ten opzichte van de huidige exploitatie. Voor 2021 is het te vroeg om te

verwachten dat de vermeende synergie-voordelen bij een eventuele opname in het toekomstig Sportbedrijf zullen leiden tot terugdringen van tekorten.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen die kunnen worden ingezet voor het afdekken van de negatieve financiële effecten als gevolg van de risico's die zich voor doen. In Doetinchem zijn hiervoor de algemene reserve en de stelpost onvoorziene uitgaven beschikbaar. In 2021 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit € 11,3 miljoen

Tabel aangepast

Beschikbare weerstandscapaciteit		bedragen x € 1.000			
Weerstandscapaciteit	2021	2022	2023	2024	
Algemene reserve per ultimo	11.258	12.802	13.775	12.762	
Stelpost incidentele onvoorziene uitgaven	80	80	80	80	
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	11.338	12.882	13.855	12.842	

Weerstandsvermogen

Wanneer de beschikbare weerstandscapaciteit in 2021 van € 11,3 miljoen wordt geconfronteerd met de berekende benodigde weerstandscapaciteit van € 13,4 miljoen, dan beschikt de gemeente Doetinchem over voldoende weerstandsvermogen.

Tabel aangepast

Overzicht risico's en weerstandscapaciteit		bedragen x € 1.000			
Risico's	2021	2022	2023	2024	
Totaal gekwantificeerde risico's	13.500	14.100	14.800	15.500	
Weerstandscapaciteit	2021	2022	2023	2024	
Algemene reserve per ultimo	11.258	12.802	13.775	12.762	
Stelpost incidentele onvoorziene uitgaven	80	80	80	80	
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	11.338	12.882	13.855	12.842	
Ratio weerstandsvermogen	0,84	0,91	0,94	0,83	

De weerstandsratio komt uit op 0,84 in 2021. Dit ligt boven het minimale vastgestelde niveau. In de jaren na 2021 stijgt het beschikbare weerstandsvermogen als gevolg van een begrote stijging van de algemene reserve. Hiermee zitten we binnen de afgesproken norm. In de meerjarige prognose van de weerstandsratio is uitgegaan van een ten opzichte van de kadernota 2021 geactualiseerd overzicht van de financiële risico's. We hebben nog een financiële ruimte van ruim € 500.000 voordat we onder de weerstandsratio van 0,8 zakken.

3. Financiële kengetallen

Bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente gelden nu primair de twee hoofduitgangspunten die de raad heeft vastgesteld. Deze zijn in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording vastgelegd. Het rijk heeft daarnaast in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) nog vijf kengetallen opgenomen voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De bedoeling ervan is om de raadsleden meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. En omdat de berekeningswijze voor iedere gemeente gelijk is, zouden kengetallen tussen gemeenten onderling kunnen worden vergeleken. De commissie BBV heeft geen landelijke normen vastgesteld om de kengetallen te beoordelen. De gemeenteraad mag per kengetal zelf een norm of een gewenste richting bepalen. De provincie Gelderland heeft zelf kaders voor de kengetallen bepaald. In haar begrotingsbrief vergelijkt de provincie de kengetallen van de gemeente met deze kaders. De kengetallen spelen geen rol bij het besluit van de provincie over het financieel toezicht op de gemeentebegroting.

Hoe kunnen we de financiële kengetallen gebruiken?

De kengetallen zoals de schuldquote (verhouding tussen schulden en inkomsten) en de solvabiliteit (deel van bezittingen dat we met eigen middelen hebben betaald) dienen vooral als indicatieve sturingsinstrumenten. Ze zijn aanvullend op de bestaande financiële uitgangspunten voor de begroting: een structureel sluitende meerjarenperspectief en voldoende weerstandsvermogen. De sturing op de ratio voor het weerstandsvermogen hebben we in de afgelopen jaren verder ontwikkeld in het kader van risicogestuurd werken. In aanvulling op deze ratio betrekken we de kengetallen. De kengetallen geven een ontwikkeling aan die het bestuur in acht kan nemen bij de besluitvorming. Daarom zullen bij raadsvoorstellen met grote investeringen of grote financiële consequenties, de gevolgen voor de ontwikkeling van de schuldquote en/of de solvabiliteit worden vermeld. Dit, in relatie tot risico's en kansen van het voorstel en de gevolgen ervan voor het weerstandsvermogen. De raad kan deze aspecten betrekken in de afwegingen bij de besluitvorming. Deze kengetallen zijn echter pas op de lange termijn te beïnvloeden.

De financiële kengetallen in één overzicht

Hieronder treft u een overzicht aan van de financiële kengetallen en een toelichting hierop.

Financiële kengetallen	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1 Netto schuldquote	102%	96%	95%	93%
1a Netto schuldquote gecorrigeerd met alle verstrekte leningen	94%	87%	86%	84%
2 Solvabiliteitsratio	13%	14%	14%	14%
2a Solvabiliteitsratio excl leningen en grondvoorraden	16%	17%	17%	17%
3 Kengetal grondexploitatie	20%	18%	17%	17%
4 Structurele exploitatieruimte	1,13%	0,91%	0,99%	0,12%
5 Belastingcapaciteit: woonlasten als % van landelijk gemiddelde	103%	103%	103%	103%

Toelichting op de kengetallen

Sinds enkele jaren nemen we in de begroting en de jaarstukken een vijftal financiële kengetallen op in deze paragraaf. Onderstaand lichten wij ze toe. Deze vijf kengetallen zijn vastgesteld in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De berekeningswijze is vastgelegd in een ministeriële regeling.

Omdat de rente en schulden van verstrekte leningen en grondvoorraden niet drukken op onze begroting hebben we aan de verplichte kengetallen toegevoegd het kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen en de solvabiliteitsratio exclusief verstrekte leningen en grondvoorraden.

1. Netto schuldquote

Bij de netto schuldquote worden alle schulden, verminderd met geldelijk bezit, afgezet tegen alle inkomsten. De omvang van de inkomsten bepaalt in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente (maar dat is voor bedrijven en particulieren niet anders) kan dragen.

Provincie Gelderland geeft de volgende norm: zodra de netto schuldquote boven 130% is, is sprake van een zeer hoge schuld. Is de quote hoger dan 100%, dan is waakzaamheid geboden. Tot 100% is deze voldoende.

We zien dat alleen in 2021 de quote hoger is dan 100% doordat we moeten lenen voor de verstrekte kredieten die nog niet zijn uitgeven. Daarna neemt de schuldquote af tot onder de 100%. Dit komt doordat we aflossen op onze schulden (zie hiervoor de toelichting op de balans, onderdeel vaste passiva). Een deel van onze schuld zijn we aangegaan om deze vervolgens door te lenen.

We gaan ervan uit dat onze inkomsten in de komende jaren toenemen met de prijsindexering (1,8% voor 2021, 1,7% voor 2022, 1,6% voor 2023 en 1,5% voor 2024).

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen afgezet tegen het balanstotaal (eigen en vreemd vermogen samen). Het cijfer geeft weer in hoeverre gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. De provincie Gelderland acht een solvabiliteit lager dan 20% risicovol, tussen 20% en 50% voldoende en boven 50% minst risicovol.

We zien dat onze solvabiliteitsratio op termijn stabiel blijft. De geprognosticeerde balans laat zien dat ons eigen vermogen de komende jaren afneemt, terwijl ook het balanstotaal daalt. Ons balanstotaal daalt onder andere doordat we onze schulden aflossen.

Wat moeten we doen om de solvabiliteit/netto schuldquote te verbeteren?

De solvabiliteit is de mate waarin het bezit van onze gemeente is gefinancierd met eigen vermogen. Dit kengetal zegt dus iets over de schuldpositie van de gemeente.

Volgens deze begroting is ons totale bezit in 2021 voor 13% gefinancierd met eigen vermogen. Voor het overige hebben wij vreemd vermogen moeten aantrekken. De provincie Gelderland normeert een solvabiliteit lager dan 20% als onvoldoende. Om dit kengetal te verbeteren zal het eigen vermogen omhoog moeten en het vreemd vermogen omlaag moeten.

Gerelateerd aan ons balanstotaal van circa € 324 miljoen kan als grove vuistregel worden gehanteerd dat een mutatie in bijvoorbeeld de leningen of investeringen met € 1 miljoen leidt tot 0,05% verandering (verslechtering of verbetering) van onze solvabiliteit. Omgerekend: € 20 miljoen mutatie leidt tot 1% verandering in onze solvabiliteit. Om de solvabiliteit wezenlijk te verbeteren moeten ingrijpende maatregelen worden genomen door € 60 tot € 100 miljoen minder te investeren (en dus minder te lenen); of door eigendommen te verkopen of te bezuinigen om zo'n bedrag toe te kunnen voegen aan onze algemene reserve Ter indicatie: het gaat dan om 20 tot 30% van ons balanstotaal.

3. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de boekwaarde van de grondpositie is ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gehele gemeente begroting. Gemeenten met gronden met een lage boekwaarde lopen minder risico dan gemeenten met een hoge boekwaarde. In 2021 ligt het kengetal op 20%. In de jaren daarna zakt deze onder de 20% waardoor deze in de minst risicovolle categorie wordt geïnclassificeerd.

De boekwaarde afgezet tegen de totale baten zegt overigens weinig. Om te kunnen beoordelen of een gemeente goed scoort met haar grondbedrijf, moeten ook afzetprognoses en getroffen voorzieningen beoordeeld worden. Wij doen de beoordeling en bijstelling jaarlijks via het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) en onze accountant beoordeelt deze vanuit zijn verantwoordelijkheid.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Ook geeft het aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen en/of er ruimte is voor nieuw beleid. Voor de berekening zoals die nu is voorgeschreven moeten we het saldo van structurele baten en lasten vermeerderd met het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves delen door de totale baten. Het kengetal moet hierdoor minimaal groter dan 0 zijn, anders duidt dit op een tekort in de structurele ruimte. Het kengetal ligt boven de 0% in 2021 (1,13%).

5. Belastingcapaciteit: woonlasten als percentage van landelijk gemiddelde

Bij dit kengetal worden de Doetinchemse woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde afgezet tegen het landelijk gemiddelde tarief van het jaar vóór het begrotingsjaar. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten in Doetinchem dus lager dan gemiddeld in Nederland. Voor 2021 zijn onze tarieven bekend evenals het landelijk gemiddelde tarief voor 2020. Om de kengetallen voor de jaren 2022 en verder te berekenen kunnen we niet anders dan zowel onze tarieven als het landelijk gemiddelde tarief te verhogen met het prijsindexcijfer. Het percentage blijft hierdoor steeds hetzelfde.

Wat moeten we doen om de belastingcapaciteit te verbeteren?

Het gaat om de woonlasten: OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Aanpassingen van deze belastingen beïnvloeden het percentage van de belastingcapaciteit. Het veranderen of vervallen van de hondenbelasting heeft geen invloed op dit kengetal.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Buha is de verbonden uitvoeringsorganisatie van de gemeente Doetinchem als het gaat om het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op basis van de gemaakte afspraken tussen opdrachtgever gemeente Doetinchem en opdrachtnemer Buha BV (OGON) worden de kapitaalgoederen onderhouden volgens de samenwerkingsovereenkomst en bijhorende dienstenkaarten.

Waar gaat deze paragraaf over?

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die regelmatig onderhoud vergen, zoals wegen, gebouwen, groen, riolering en watervoorziening. Het onderhouden van kapitaalgoederen is van groot belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie.

Overzicht beheerplannen voor begrotingsjaar 2021

Beheerplannen	Door de raad vastgesteld in	Looptijd t/m
Wegen	2020 ¹	2021
Riolering	2016 ²	2020
Groen	2017	2027
Gebouwen	2015	2021
Civieltechnische kunstwerken	2020 ³	2021
Openbare verlichting	2015 ⁴	2020

1. Het nieuwe beleidsplan Wegen wordt in 2020 aan het college van Burgemeester en Wethouders voorgelegd.
2. De huidige looptijd wordt met een jaar verlengd zodat het beleid rondom riolering, water, klimaatadaptatie opgenomen kan worden binnen de Omgevingsvisie en plannen.
3. Deze worden meegenomen in het nieuwe beleidsplan Wegen.
4. Het nieuwe beleidsplan Openbare Verlichting 2021-2025 wordt in de eerste helft van 2021 aan het college van Burgemeester en Wethouders voorgelegd.

Overzicht per kapitaalgoed

Kapitaalgoed	Wegen
Te onderhouden kapitaalgoederen	
De omvang van het gemeentelijke wegennet bedraagt ongeveer 3.680.000 m ² verharding. <ul style="list-style-type: none">- 53 % elementenverhardingen (betontegels en klinkerverhardingen);- 42 % asfalt;- 1 % cementbeton- 4 % half- en onverhard (zandwegen in het buitengebied).	
Het beleidskader	
De beleidskaders: <ul style="list-style-type: none">- Mobiliteitsvisie 2016-2026;- Uitvoeringsprogramma mobiliteit;- Wegcategoriseringplan 2009;- Nota Verkeerslichten 2013;- Beheerplan Verkeersinstallaties 2016;- Richtlijnen, normen en instrumenten voor het wegontwerp van het Centrum voor regelgeving en Onderzoek in de Grond- water en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). <p>De leidraad voor onderhoud van de wegen is de systematiek voor rationeel wegbeheer van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- water en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW). Jaarlijks houden we een weginspectie en wordt een meerjarig beheer- en onderhoudsplan opgesteld. In het beheerplan wegen wordt jaarlijks aangegeven welk onderhoud uitgevoerd is, wat de kwaliteit is van het wegennet en welke onderhoudsmaatregelen met bijbehorende financiën de komende jaren uitgevoerd worden.</p> <p>In 2020 wordt een beleidsplan Wegen aan het College van B&W voorgelegd. De uitwerking van de bezuinigingen wegen 2016-2019 worden meegenomen. De verwachting is dat de doorgevoerde bezuinigingen een dusdanige invloed gaan hebben op de kwaliteit van ons areaal dat de kapitaalvernietiging jaarlijks steeds verder zal oplopen en dat de veiligheid van de weggebruiker in het geding gaat komen.</p>	
De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties	
In de keuzerichtingen is voor 2021 een incidentele besparing opgenomen van €300.000.	
De vertaling van de financiële consequenties in de begroting	
Uitstel van groot onderhoud kan maximaal 2 jaar. Het is wel te verwachten dat het budget wegen in 2022 opgehoogd moet worden om het wegenareaal 'op peil' te houden waarbij de kwaliteit niet verder terug gaat lopen,	

kapitaalvernietiging niet jaarlijks verder zal oplopen en dat de veiligheid van de weggebruiker niet in het geding gaat komen.

Kwalitatieve indicatoren voor kapitaalgoed wegen

Product Wegen	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Kwaliteit totaal areaal verhardingen	94%	2%	4%
Norm CROW totaal areaal verhardingen	77-87%	9-14%	4-9%
Kwaliteit areaal asfaltverhardingen	89%	4%	7%
Norm CROW asfaltverhardingen	75-85%	10-15%	5-10%
Kwaliteit areaal elementenverhardingen	98%	0%	2%
Norm CROW elementenverhardingen	80-90%	7-12%	3-8%

Toelichting: de kwaliteit van de verhardingen in de gemeente Doetinchem wordt getoetst aan de eisen die gesteld worden door het CROW. Hierin wordt ook een bandbreedte aangegeven welk deel mag voldoen aan de kwaliteitseis "matig" en "onvoldoende". De getoonde percentages zijn berekend aan de hand van de inspectie die uitgevoerd is in februari 2020. De gevolgen van de bezuiniging die doorgevoerd is in 2020 zullen in beeld worden gebracht met de weginspectie die uitgevoerd wordt in het voorjaar van 2021.

Kapitaalgoed	Riolering
Te onderhouden kapitaalgoederen	
<ul style="list-style-type: none"> - 380 km vrijverval riool; - 17,5 km persleiding; - 9.000 stuks inspectieputten; - 19.750 straatkolken; - 25 overstorten; - 7 randvoorzieningen / bergbezinkbassins; - 48 rioolgemalen; - 491 drukrioolunits; - 123 IBA's (individuele behandeling afvalwater). 	
Het beleidskader	
<p>De volgende doelen zijn opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020 (GRP):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Duurzame bescherming van de volksgezondheid; - Handhaving van een goede leefomgeving; - Duurzame bescherming van natuur en milieu. <p>Deze doelstellingen bereiken we door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering; - Het renoveren van rioolgemalen, mechanische riolering en IBA's; - Het renoveren, vervangen en vernieuwen van riolen; - Het dagelijkse beheer en onderhoud aan rioolgemalen, drukriolering, IBA's, kolken en de overige rioleringsystemen. <p>Door het afkoppelen van verharde oppervlakten wordt geanticipeerd op de klimaatverandering door afvalwater en hemelwater te scheiden. Zo wordt de kans op wateroverlast vanuit de gemengde rioolstelsels verkleind. Jaarlijks inspecteren we een deel van het rioolstelsel, alle gemalen, drukrioleringsunits en IBA's. Op basis hiervan wordt een meerjarenplanning voor het onderhoud opgesteld.</p>	
De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties	
De verwachting is dat de komende jaren door de maatregelen vanuit het Delta Programma Ruimte Adaptatie (DPRA) de uitgaven zullen stijgen. In de Begroting 2022 worden de financiële gevolgen meegenomen.	
De vertaling van de financiële consequenties in de begroting	
Voorjaar 2021 worden de gevolgen van de huidige onderzoeken in beeld gebracht.	

Kwalitatieve indicatoren voor kapitaalgoed riolering

Product Afvalwatersysteem	
Aanlegperiode riolering:	Voldoet aan doelen, functionele eisen en maatstaven GRP 2016-2020
16% ouder dan 1970	Ja
31% tussen 1970 en 1989	Ja
38% tussen 1990 en 2009	Ja
16% na 2010	Ja
Ouderdom is echter niet alleen maatgevend voor de kwaliteit van de riolering. De aantasting door afvalstoffen en gassen, invloeden van de omgeving zoals boomwortels, zettingen van de ondergrond, grondwater ed, zijn mede maatgevend voor de kwaliteit van de riolering.	

Kapitaalgoed	Groen
Te onderhouden kapitaalgoederen	
Plantsoenen, bermen, parken, bospercelen inclusief de daar binnen aanwezige technische voorzieningen. <ul style="list-style-type: none"> - Openbaar groen ca. 536 ha.; - Bomenbestand ca. 33.700 stuks. 	
Het beleidskader	
<p>Het technisch en functioneel in stand houden van de openbare groen- en recreatievoorzieningen op het niveau 'eenvoudig' binnen de budgettaire kaders.</p> <p>Met de instandhouding wordt concreet bedoeld het onderhoud en de noodzakelijke vervanging van bomen en overig groen op het land en in het water, zodanig dat de voorzieningen in stand blijven op het kwaliteitsniveau 'eenvoudig' zoals vastgesteld in de Beeldkwaliteitscatalogus), Structuurvisie en Groenstructuurplan. (In de programmabegroting 2012 zijn de kwaliteitsniveaus aangepast naar 'eenvoudig')</p> <p>In 2017 is het Groenstructuurplan vastgesteld, waarin een visie wordt neergelegd met betrekking tot de groenontwikkeling in en om de stad.</p>	
De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties	
-	
De vertaling van de financiële consequenties in de begroting	
-	

Kapitaalgoed	Gebouwen
Te onderhouden kapitaalgoederen	
<ul style="list-style-type: none"> - 12 binnensportaccommodaties; - 6 buitensportaccommodaties; - 2 wijkcentra; - 1 welzijnsgebouw; - 3 cultuurgebouwen; - 2 gebouwen eigen huisvesting gemeente Doetinchem; - Huisvesting Buha; - 2 centra voor kinder-, en peuteropvang; - 3 gebouwen op de begraafplaatsen; - Riool, - trafo en nutsgebouwen; - Diverse gebouwen molens, kinderboerderij en opstallen Koekendaal etc. - Kunstwerken. 	
Het beleidskader	
<p>Het gemeentelijk vastgoed wordt beheerd en geëxploiteerd vanuit het Vastgoedfonds. Uitgangspunt hierbij is dat er gewerkt wordt vanuit een sluitend meerjarenperspectief. Het gaat om beleidsondersteunend of strategisch vastgoed. Bij de instelling van het Vastgoedfonds heeft de gemeenteraad besloten om het onderhoud aan de accommodaties op een sober onderhoudsniveau 4 volgens de NEN 2767 uit te voeren tot en met 2017. Vervolgens is door de raad bij de evaluatie van het Vastgoedfonds besloten om deze maatregel te verlengen tot en met 2021.</p> <p>De raad heeft eind 2019 bij de keuzerichtingen besloten tot de verkoop van een aantal gemeentelijke panden. In 2021 wordt hieraan verder inhoud gegeven. In een afzonderlijk advies aan het college zal per pand of per cluster van panden de precieze achtergrond en verkoopcondities aan de orde komen.</p>	
De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties	
<p>Voor het onderhouden van het gemeentelijk vastgoed is voor 2021 voor het onderhoud een bedrag geraamd van € 1.272.000.</p> <p>In de keuzerichtingen is voor 2021 een bezuiniging opgenomen van € 500.000,- incidenteel uit de verkoop van accommodaties.</p>	
De vertaling van de financiële consequenties in de begroting	
Overgaan tot de verkoop van ca. 30 gemeentelijke panden. De uitvoering hiervan verloopt volgens planning en zal in 2021 doorlopen.	

Kwalitatieve indicatoren voor kapitaalgoed gebouwen

Product Accommodaties			
Onderhoudsniveau	Conditie	score conform NEN 2767	Sober
			Sprake van onderhoudsschade en onderhoudsbehoefte
			Voldoet aan onderhoudsniveau 4

Kapitaalgoed	Civieltechnische kunstwerken
Te onderhouden kapitaalgoederen	
<p>We beheren 87 grote civieltechnische kunstwerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 beweegbare bruggen - 59 bruggen (beton/staal/hout) - 9 tunnels - 10 Steigers 	

- 1 Geluidsscherm - 2 Kademuren - 1 flaneersteiger
Het beleidskader
Het in stand houden van de civieltechnische kunstwerken op het kwaliteitsniveau 'eenvoudig' zoals is vastgesteld in de programmabegroting 2012
De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
-
De vertaling van de financiële consequenties in de begroting
-

Kwalitatieve indicatoren voor kapitaalgoed civieltechnische kunstwerken

Product Kunstwerken	
	Norm NEN 2767-4
Brug beton	Redelijk
Beweegbare brug	Redelijk
Brug hout	Redelijk
Brug staal	Redelijk
Geluidsscherm	goed
Kademuur	Redelijk
Steiger	Redelijk
Tunnel	Redelijk

Kapitaalgoed	Openbare verlichting
Te onderhouden kapitaalgoederen	
De openbare verlichting binnen de gemeentegrenzen totaal ongeveer 13.075 lichtmasten	
Het beleidskader	
De kaders (Beleidsplan openbare verlichting 2015-2020) zijn: <ul style="list-style-type: none"> - verlichten op maat; - het tegengaan van lichtvervuiling en lichtoverlast; - het toepassen van duurzame materialen en het benutten van de technische levensduur; - in 2020 20% minder energie gebruiken dan in 2013; 	
De kaders voor de komende periode (op te stellen Beleidsplan 2021-2025) zijn: <ul style="list-style-type: none"> • verlichten op maat; • het tegengaan van lichtvervuiling; • het toepassen van duurzame materialen en het benutten van de technische levensduur; • het energieverbruik verminderen; • producten circulair inkopen. 	
De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties	
In 2021 wordt het nieuwe beleidsplan Openbare Verlichting 2021-2025 aan het college van Burgemeester en Wethouders voorgelegd. In de Begroting 2022 worden de financiële gevolgen meegenomen.	
De vertaling van de financiële consequenties in de begroting	
In 2021 worden de gevolgen van het nieuwe beleidsplan Openbare Verlichting 2021-2025 in beeld gebracht.	

Financiële overzicht

Voor het uitvoeren van het onderhoud op onze kapitaalgoederen is door de raad budget beschikbaar gesteld. Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt voornamelijk gedaan door Buha bv. Hiervoor zijn afspraken gemaakt. Onderstaande tabel laat de uitgaven per product, exclusief de investeringslasten zien.

Taakveld nr.	Product omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2020
2.1	Wegen, straten en pleinen e.d.	3.600.000	3.794.000
2.1	Openbare verlichting	370.000	363.000
5.7	Openbaar groen	4.797.000	4.757.000
5.7	Speelvoorzieningen (groen)	178.000	174.000
7.2	Riolering en Watervoorziening	1.950.000	1.915.000
	Jaarlijks bedrag voor het periodiek onderhoud voor de gebouwen	1.272.000	1.192.000

4. Financiering

Waar gaat deze paragraaf over?

Om onze bezittingen te financieren is geld nodig. Dit kan ons eigen gespaarde geld zijn of van derden geleend geld. Omdat geld lenen geld kost, is de uitvoering van ons financieringsbeleid een risicovolle taak. Deze taak is daarom gebonden aan wettelijke kaders (met name de wet Fido en de wet Hof) en aan kaders in de door de raad vastgestelde financiële verordening. De nadere uitwerking hiervan is vastgelegd in het door het college vastgestelde treasury statuut. In deze paragraaf gaan we in op ons financieringsbeleid en de beheersing van de risico's.

Welke beleidsdocumenten vormen de basis voor deze paragraaf?

In de financiële verordening en het treasury statuut hebben we kaders gesteld ten aanzien van financiering.

Wat willen we bereiken?

Het gemeentelijk financieringsbeleid is er op gericht om:

- te voorzien in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn;
- de risico's die met deze transacties verbonden zijn te beheersen;
- de rentekosten van de leningen zoveel mogelijk te beperken;
- de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities te beperken.

Onze uitgangspunten daarbij zijn:

- Onze schulden zijn niet hoger dan de waarde van onze bezittingen;
- In de begroting wordt de rente voor nieuw leningen gebaseerd op prognoses van gerenommeerde instellingen waarbij voorzichtigheidshalve een opslag wordt gehanteerd;
- Wij proberen de kasgeldlimiet optimaal te benutten vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld (bijv. daggeld en kasgeld) vrijwel altijd lager is dan van langlopende leningen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2021?

Jaarlijks bepalen we in de begroting de percentages voor de rentelasten over de investeringen in de taakvelden. We rekenen rente over de geldleningen én over ons eigen vermogen (reserves en voorzieningen). De reserves en voorzieningen zetten we namelijk ook in om (deels) onze investeringen te betalen. Doordat we hetzelfde percentage rentekosten berekenen over zowel de geldleningen als over onze reserves en voorzieningen maakt het niet uit of we geld lenen of onze eigen reserves en voorzieningen inzetten.

De rente wordt verantwoord op het taakveld treasury. Vanuit dit taakveld worden rentelasten toegerekend aan de overige taakvelden.

Rentelasten in de begroting.

Rente leningportefeuille

Een groot deel van onze (externe) rentelasten ligt vast omdat in het verleden geldleningen zijn opgenomen waarbij de op dat moment geldende marktrente voor langere tijd contractueel is vastgelegd. Het rentepercentage dat we in 2021 gemiddeld betalen voor de leningen bedraagt 2,00%.

Bespaarde rente door financiering met reserves en voorzieningen

De rente die we over reserves en voorzieningen berekenen noemen we bespaarde rente. We hoeven immers minder te lenen en dus minder rente aan externen te betalen. We brengen voor de reserves en voorzieningen hetzelfde percentage van 2,00% in rekening. Vervolgens voegen we aan de reserves en voorzieningen een vergoeding toe van (gemiddeld) 1,62%. Daardoor ontstaat een voordelig verschil dat ten gunste komt van de algemene middelen.

Rentebaten in de begroting

Conform het BBV worden alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie begroot en verantwoord op het taakveld 0.5 Treasury. Dit betekent dat ook alle rentebaten voortkomend uit het verstrekken

van leningen aan woningcorporaties, sportinstellingen, ambtenaren, etc. op het taakveld Treasury moeten worden begroot en verantwoord.

Toerekening rente aan taakvelden

Rente van de Grondexploitaties

Ook de grexen betalen een specifieke rente die wordt berekend volgens de BBV- voorschriften. De rentekosten voor de grexen mogen alleen gebaseerd worden op de rentekosten van de geldleningen. Er mogen geen rentekosten worden berekend over de reserves en voorzieningen. Omdat onze investeringen worden gefinancierd met onze reserves en voorzieningen berekenen we voor de grexen een korting op de rente voor de opgenomen geldleningen. Het rentetarief voor de grondexploitatie komt hiermee op 1,86%.

De rente van projectfinanciering

Onder projectfinanciering wordt verstaan het aantrekken van externe financiering voor een specifiek project. Financiering met eigen vermogen wordt niet aangemerkt als projectfinanciering. Er moet extern een lening zijn aangetrokken om het betreffende project te kunnen financieren. Bij het opstellen van de begroting waren drie leningen aangetrokken specifiek voor financiering van het bedrijventerrein aan de A18 en één lening voor de financiering van duurzaamheidsmaatregelen.

Omslagrente

De resterende rente wordt omgeslagen over de taakvelden op basis van de boekwaarden. Deze komt voor 2021 op 2,00%. Bij het renteomslagsysteem worden rentestijgingen voor nieuwe leningen door al onze taakvelden gedragen. Daar staat tegenover dat al onze taakvelden profiteren van lagere rentes voor nieuwe leningen.

Renteschema

In dit schema leest u de rentelasten en hoe we dit omslaan op de diverse onderdelen van onze begroting. Bij de berekening van de rentelasten spelen verschillende onzekerheidsfactoren een rol. Zo hangen de werkelijke financieringslasten in 2021 af van de renteontwikkelingen, de investeringen die daadwerkelijk worden gepleegd en het moment waarop deze worden gedaan, de inzet van ons eigen vermogen, etc.

Daarom maken we conservatieve berekeningen voor de omslagrente. Bovendien besparen we rente doordat we onze investeringen deels financieren met reserves en voorzieningen. Op basis van de begrotingsberekeningen houden we rekening met een marge van circa € 262.000. In de jaarrekening 2021 zal het werkelijke resultaat op het taakveld treasury blijken.

De commissie BBV vindt een saldo op het taakveld treasury binnen een bandbreedte van 0,5% acceptabel. Het is namelijk niet de bedoeling om de omslagrente zo ver mogelijk naar boven of naar beneden bij te stellen. Dan wordt namelijk het risico gelopen dat de omslagrente meteen moet worden aangepast op het moment dat de rentelasten wijzigen.

Renteschema:	(x €1.000)
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	4.429
De externe rentebaten (idem) -/-	-391
Saldo rentelasten en rentebaten	4.037
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (-/-)	-818
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (-/-)	-301
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend +/- €	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente €	2.918
Rente over eigen vermogen /voorzieningen	1.433
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	4.351
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) -/- €	4.613
Renteresultaat op het taakveld Treasury	262

Risicobeheersing

Belangrijkste risico bij financiering zijn de stijgende rentelasten. De wet Fido begrenst deze risico's. Enerzijds wordt met de kasgeldlimiet bepaald wat maximaal met kort geld mag worden geleend. Bij kort geld ligt de afgesproken rentevergoeding maximaal 1 jaar vast. De kasgeldlimiet is in de wet gesteld op 8,5% van de totale begrotingsuitgaven.

De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening of herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. De omvang van de her te financieren leningen dan wel te herziene rentes blijft in 2021 ruim onder de norm.

Gemeenten zijn verplicht om overtollig geld bij het rijk te stallen: het schatkistbankieren. Banktegoeden boven de drempel € 1,8 miljoen moeten worden aangehouden bij het Rijk. Onze gemeente is een lenende gemeente. We hebben normaliter geen tegoeden uitstaan bij het Rijk.

Kengetallen voor financiering

In onderstaand overzicht treft u de belangrijkste kengetallen aan voor de financiering in de gemeentebegroting.

Kengetallen (bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Bron	begr. 2021	begr. 2020	begr. 2019
Omvang begroting	begroting	234,7	226,9	226,2
Renterisiconorm (20% omvang begroting)	wet Fido	46,9	45,4	45,2
Reguliere aflossing van langlopende geldleningen	leningportefeuille	20,2	32,7	19,1
Ruimte onder risiconorm	begroting	26,7	12,7	26,1
Kasgeldlimiet (8,5% omvang begroting)	wet Fido	20,0	19,3	19,2
Drempelbedrag schatkistbankieren (0,75% omvang begroting)	wet Fido	1,8	1,7	1,7
Omslagrente/rekenrente	leningportefeuille	2,00%	2,50%	2,50%
Rente nieuwe leningen looptijd < 1 jaar	markt	0,75%	0,75%	0,75%
Rente nieuwe leningen looptijd > 1 jaar	markt	1,75%	1,75%	1,75%

5. Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoering van de gemeente Doetinchem. Dit vormt weliswaar een beperkt onderdeel van de totale begroting, maar het raakt de hele organisatie en het functioneren daarvan. Bedrijfsvoeringsprocessen ondersteunen de uitvoering van de programma's en de dienstverlening. De BBV schrijft voor dat deze paragraaf ten minste inzicht geeft "in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering." Het gaat daarbij om duiding en toelichting op onder meer de onderwerpen personeel, organisatie, informatisering, automatisering, privacy, informatieveiligheid, huisvesting en facilitair.

Personeel en organisatie

Onze gemeente is in ontwikkeling naar een regiegemeente. De afgelopen periode heeft de focus met name gelegen op structuur; het verzelfstandigen, samenvoegen en oprichten van afdelingen en BV's (verbonden partijen). De aankomende tijd ligt de focus op cultuur (1), de ontwikkeling van teams en medewerkers (2) en een stabiel personeelsbestand (3). Hierdoor is de organisatie in staat om de opgaven uit te voeren en stelt het medewerkers in staat om de dienstverlening aan te passen aan de voortdurende veranderende omgeving.

We willen een lerende organisatie creëren om de wendbaarheid van medewerkers te vergroten. Een lerende organisatie stelt medewerkers in staat de dienstverlening aan te passen aan een voortdurende veranderende omgeving door scholing, verantwoordelijkheid, initiatief en samenwerken.

Personeel

Door een uitbreiding van de loonsom is de basis op orde. Echter krijgen we de komende jaren te maken met een uitstroom van een gedeelte van het personeelsbestand door het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd. Dit betekent investeren in instroom en doorstroom om deze uitstroom te kunnen opvangen.

Kerngegevens: totaal Fte gemeente Doetinchem

	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Totaal aantal Fte gemeente Doetinchem	Bezetting	Formatie	Formatie	Formatie	Formatie	Formatie
	31-12-2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Bestuur</i>						
Aantal Fte Raad	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00
Aantal Fte College	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25
<i>Personeel</i>						
Aantal Fte ambtelijke organisatie formatie	410,28*	342,95*	338,41*	338,41*	338,41*	338,41*
Totaal personeel gemeente Doetinchem	447,53	380,20	375,66	375,66	375,66	375,66

* De formatie van de ambtelijke organisatie is incl. de bestaande samenwerkingsverbanden.

Ziekteverzuim

Op dit moment is het ziekteverzuimpercentage 6,8%. Door een intensief 'aan de slag met ziekteverzuim' traject willen we een verzuimreductie realiseren van 6,8% naar 5,8% in 2021. We willen daarna het verzuim verder reduceren naar het einddoel van 5% verzuim.

Organisatie

De samenleving vraagt om een gemeente die meer kan inspelen op hun behoeften en met hen samenwerkt. De hele organisatie heeft daarom in 2019 en 2020 kennisgemaakt met de belangrijkste kernwaarden van onze organisatie, genaamd VIS. VIS staat voor: Verantwoordelijk, Initiatiefrijk en

Samenwerking. Onder verantwoordelijk verstaan we: verbinden (= eigenaar zijn van een taak) en realiseren (= afspraak is afspraak). Onder initiatiefrijk verstaan we: ontdekken (= nieuwe mogelijkheden zoeken en slim kopiëren) en aanpakken (proactief zijn en kansen aangrijpen). Onder samenwerken verstaan we: communiceren (luisteren, open het gesprek in gaan, niet invullen voor een ander) en helpen (elkaar aanspreken, helpen en versterken). 2021 staat in het teken van het verder borgen van deze kernwaarden. Daarnaast is een doorontwikkeling van de organisatiestructuur in 2020/2021 noodzakelijk om vanaf 2021 teams centraal te stellen.

Overhead

In de begroting moet in het kader een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten een afzonderlijk overheadoverzicht worden opgenomen; taakveld 0.4. Wij kiezen ervoor om dit overzicht op te nemen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Onder overhead wordt verstaan 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces'.

Overhead	2020		2021	
	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten
Facilitair	1.049.961	216.220	986.139	220.120
Huisvesting	1.868.189	550.200	1.604.660	560.100
ICT	8.765.602	6.776.536	9.378.434	7.187.101
Overig	120.005	1.133.845	71.265	1.154.255
Personeel, communicatie	7.854.870	111.152	7.707.668	99.652
Totaal	19.658.627	8.787.953	19.748.166	9.221.228

De wijzigingen tussen 2020 en 2021 worden op hoofdlijnen veroorzaakt door:

- indexering budgetten
- technische begrotingswijzigingen in doorbelasten van kosten
- periode actualisatie overheadbegroting

De begrote uitgaven van onze overhead 2021 bedragen € 19,7 miljoen. Afgezet tegen de totale begrotingsuitgaven € 235 miljoen is dit 8,4%. Voor 2020 komt dit percentage uit op 8,7%; begrote uitgaven overhead 2020 € 19,7 miljoen afgezet tegen de totale begrotingsuitgaven € 227 miljoen. In de overhead zijn ook de kosten van de samenwerkingsverbanden zoals o.a.s ICT en sociaal domein personeel regionaal ondergebracht, waardoor de begrotingsbedragen relatief hoog zijn. Er is voor gekozen om de overheadkosten door te belasten middels een vaste opslag over de loonkosten. Deze methode wordt ook door het CBS gehanteerd. Hierbij wordt het saldo van overhead gedeeld door het totaal aan loonsombudget. Met het toepassen van deze methode voldoen wij aan de wet- en regelgeving. De overhead kan hierdoor op een eenvoudige en consistente wijze worden doorbelast.

Informatisering

De 5 speerpunten uit de vastgestelde i-visie blijven de kaders voor 2021 rondom informatisering.

In het programma Organisatie en Financiën zijn deze 5 speerpunten vertaald naar de volgende doelstelling voor 2021 *"We werken data-gedreven, met een eigentijdse, stabiele, kosten-efficiënte informatievoorziening en digitaal vaardige organisatie"*.

Hiermee bereiden wij ons voor op de toekomst. We volgen regionale en landelijke ontwikkelingen. De regionale en landelijke samenwerking onder de noemer "Samen Organiseren" krijgt steeds meer vorm, waar mogelijk sluiten we aan en maken we gebruik van gezamenlijk ontwikkelde initiatieven. Echter zijn niet alle systemen direct te vervangen. Blijven investeren in onze huidige omgeving is daarom noodzakelijk. Bij aanpassingen in onze processen en systemen houden we rekening met de ontwikkelingen. Dit uit zich bijvoorbeeld in korter lopende contracten.

Automatisering

Wij nemen onze automatisering af van de ICT-samenwerking. Gemeente Doetinchem is gastheer van deze samenwerking waarbij 14 partijen aangesloten zijn. Zo kunnen we krachten bundelen en beperken we onze kwetsbaarheid. Samen levert dit minder meerkosten op.

Privacy en informatiebeveiliging: samen informatieveiligheid

Gemeente Doetinchem verwerkt veel (persoons)gegevens van burgers, medewerkers en (keten)partners. In de huidige digitale samenleving zijn persoonsgegevens erg waardevol. Daarom is het belangrijk zorgvuldig om te gaan met de persoonsgegevens waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Als we (persoons)gegevens delen doen we dat via beveiligde omgevingen.

Jaarlijks worden wij getoetst door de (regionale) Functionaris Gegevensbescherming (FG). Zij houdt toezicht op hoe onze organisatie met de privacy omgaat en rapporteert hierover aan het college en de gemeenteraad. Uit de rapportage blijkt dat wij de AVG goed naleven. Privacy(bewustzijn) is echter een continu proces en er zijn altijd verbeteringen mogelijk. Zeker nu we steeds meer digitaal- en thuiswerken. We gaan met name aandacht besteden aan het vooraf in kaart brengen van privacy-risico's bij het verwerken van persoonsgegevens (DPIA, Data Protection Impact Assessment). Ook sluiten we aan bij focusgebieden van de Autoriteit Persoonsgegevens.

Voor informatiebeveiliging volgen wij het normenkader van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Via het verantwoordingsstelsel van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) leggen wij jaarlijks verantwoording af over de naleving van de BIO. Dit gebeurt horizontaal aan de gemeenteraad en verticaal aan de Rijksoverheid (departementen en de landelijke toezichthouders). In 2021 krijgt de beveiliging van onze applicaties extra aandacht. We gaan de functioneel applicatiebeheerders ondersteunen met sjablonen en informatie zodat zij hun rol als beveiligingsbeheerder beter kunnen invullen.

Bewustwording is een sleutelbegrip en een blijvende activiteit voor Informatieveiligheid. Bewustwording is inmiddels geborgd in het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers. Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we het vergroten van bewustzijn kunnen meten. Hierbij betrekken we ook de samenwerkingspartners en uitvoeringsorganisaties. Zonder bewuste medewerkers lukt het niet om privacyproof en digitaal veilig te werken. Activiteiten op het gebied van Informatieveiligheid leggen we jaarlijkse vast in het Informatieveiligheidsplan (IVP).

Huisvesting en facilitair

De fraudezaak heeft een stevig licht gezet op de diensten/processen van het team facilitair. Spoorlags is ingezet op het beschrijven van de processen waarbij uitgangspunten zijn: control, rechtmatigheid en financiële borging.

Ook heeft dit gemaakt dat kritisch wordt gekeken naar de rol van het team facilitair en onder andere heeft dit ertoe geleid dat het verzorgen/beheren van print-faciliteiten verschoven wordt naar de ICT-organisatie. Ook wordt het licht gezet middels businesscases op de restauratieve functie en op de reproductieve functie van het team facilitair.

Uit de Coronacrisis kunnen we een aantal lessen trekken:

- De dagelijkse gang van zaken wordt niet meer zoals voorheen;
- De coronacrisis maakt ons bewust dat we werkzaamheden ook anders kunnen uitvoeren (en welke werkplek hiervoor het meest geschikt is).

Trends worden versneld realiteit (katalysator):

- Technologie wordt breed geadopteerd;
- Scheiding werk/privé vervaagt;
- Kantoor wordt ontmoetingsplek;
- Persoonlijke voorkeuren spelen meer een rol;
- We leren hoe we effectiever en duurzamer worden;
- Adaptiviteit is de standaard.

Dit geheel heeft gemaakt dat het MT in het najaar van 2020 aan de slag gaat om de hernieuwde lijn rondom het faciliteren van werkplekken uit te werken. Hierbij zal zij zich ook laten informeren door de beelden van alle medewerkers. Deze lijn is mede van belang om duidelijkheid te geven voor de vastgoedstrategie voor de kantoren van de ambtelijke huisvesting, in bijzonder Bergzicht.

Financiële Administratie

Verplichtingenadministratie (VPA)

Veel gemeenten zijn zoekende naar de inrichting van de Verplichtingenadministratie (VPA) en hoe daarop in control te komen. Hiertoe is in het eerste kwartaal van 2020 een project opgestart volgens de uitgangspunten van Projectmatig Werken. De gemeente Doetinchem heeft als ambitie om ook daadwerkelijk meer in control te raken op het vlak van verplichtingen en bijbehorende administratie. Met genoemd project wordt de 'gap' tussen contract, prestatie en factuur beheersmatig gedicht. In samenwerking met Team Inkoop is vanuit de Financiële Administratie in het eerste kwartaal 2020 het initiatief genomen om hier invulling aan te geven. Naast het zelfstandig in control komen op dit onderwerp is het beeld dat het project VPA positief bijdraagt aan opmerkingen zoals gemaakt door de accountant tijdens de afgelopen jaarrekeningcontrole en de eerdere interimcontrole. Denk hierbij aan het onderdeel inhuur derden en/of ICT investeringen.

Optimalisatie processen en systemen Debiteuren

In 2020 is een start gemaakt binnen het subteam Debiteuren om zowel de processen als de systemen in beeld te brengen en te optimaliseren. De proceshuishouding is beschreven: op het vlak van optimalisatie systemen moet nog een slag gemaakt worden. Dit heeft uiteindelijk beter beheersbare processen en efficiency tot gevolg.

Optimalisatie ketensamenwerking met Buurtplein & implementatie WIZ Portaal

Vanuit de Financiële Administratie werkt de Backoffice Sociaal Domein in de keten samen met Buurtplein. In 2020 is binnen Buurtplein gestart met de implementatie van het WIZ Portaal. Dit heeft directe impact op de processen en systemen binnen de Backoffice Sociaal Domein. Samen met Buurtplein wordt gewerkt aan het optimaliseren van de gehele keten. Dit is een impactvol en complex proces, waarin de samenwerking goed verloopt. Wel liggen er op dit moment diverse procesmatige uitdagingen. De verwachting voor 2021 is dat de gehele keten efficiënter ingericht kan worden.

Procestraject binnen Financiële Administratie

In 2020 is gestart met het beschrijven van alle kernprocessen binnen de Financiële Administratie. Vanuit een risicogerichte aanpak zijn alle processen in beeld gebracht en uitgewerkt in leesbare stroomschema's. Binnen het team zijn Interne Controle plannen opgesteld en uitgevoerd die aansluiten op deze processen. Met deze aanpak worden werkwijzen transparanter en wordt ook een bijdrage geleverd aan de in control uitdaging.

6. Verbonden partijen

Inleiding

Een gemeente kan zelf bepalen hoe een bepaalde gemeentelijke taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan kiezen om de uitvoering zelf te doen of de uitvoering gezamenlijk te regelen met een aantal regiogemeenten. Indien de gemeente ervoor kiest om de taken in gezamenlijkheid uit te voeren, worden deze taken vaak weggezet in een verbonden partij.

In deze paragraaf wordt conform artikel 15 van het BBV inzicht verschaft in, en informatie versterkt over, alle partijen waar de gemeente bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt en de ontwikkelingen die gaande zijn.

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is:

- Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Als de verbonden partij een publiekrechtelijke rechtsvorm heeft, wordt gesproken over een gemeenschappelijke regeling.
- De gemeente heeft een bestuurlijk belang als ze zeggenschap heeft, middels vertegenwoordiging in het bestuur of middels stemrecht.
- De gemeente heeft een financieel belang als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld, wat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat of als de gemeente aansprakelijk is voor een bedrag indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.
- Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan zonder dat het hiervoor beschreven bestuurlijk en financieel belang aanwezig is, vallen buiten de definitie van verbonden partij.

In welke verbonden partijen participeert de gemeente Doetinchem?

In 2021 neemt Doetinchem deel in 15 verbonden partijen. In onderstaande figuur en het schema hebben we alle verbonden partijen opgenomen.

Toezicht verbonden partijen

Het op afstand zetten van één of meerdere taken in verbonden partijen brengt het organiseren van toezicht voor de gemeente met zich mee. De ene verbonden partij brengt meer risico's met zich mee dan de ander. Het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt daardoor.

Ontwikkelingen

- In 2021 is de VNG niet (meer) opgenomen in deze paragraaf. Bij nader inzien wordt niet voldaan aan de eisen van de BBV. Dat aspect zit met name op het financiële belang, namelijk dat we over en weer géén financiële verplichtingen hebben. Wij zijn lid van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, zoals we als gemeente ook lid zijn van heel veel verenigingen die ook niet in de paragraaf verbonden partijen zijn opgenomen.

Overzicht verbonden partijen

In onderstaand schema is de juridische en financiële informatie van alle verbonden partijen op een rij gezet.

Nr.	Verbonden partij	Rechtspersoon	Publiek/privaat	Financiële bijdrage (€)
1	Laborijn	Openbaar lichaam	Publiek	€ 33.727.723 *
2	Buha BV	Besloten vennootschap (BV)	Privaat	€ 20.829.329
3	Buurtplein Doetinchem	Besloten vennootschap (BV)	Privaat	€ 10.010.893
4	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland	Openbaar lichaam	Publiek	€ 3.565.625
5	Sportcentrum Rozengarde (zwembad en Skyzone)	Besloten vennootschap (BV)	Privaat	€ 1.259.982
6	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	Openbaar lichaam	Publiek	€ 1.007.380
7	GGD Noord- en Oost-Gelderland	Openbaar lichaam	Publiek	€ 943.235
8	Schouwburg Amphion	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 822.430
9	Regio Achterhoek	Openbaar lichaam	Publiek	€ 396.590
10	Ergoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)	Openbaar lichaam	Publiek	€ 192.260
11	Euregio Rijn-Waal	Openbaar lichaam	Publiek	€ 15.480 **
12	EUREGIO	Openbaar lichaam	Publiek	€ 15.022 **
13	Alliander	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 0
14	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 0
15	Vitens	Naamloze vennootschap (NV)	Privaat	€ 0

**Dit bedrag bestaat gedeeltelijk uit Rijksmiddelen.*
***Dit bedrag betreft een lidmaatschapsbijdrage*

Verdiepende informatie per verbonden partij

Op de volgende pagina's vindt u van alle verbonden partijen een overzicht met informatie over onder meer het doel van de regeling, ontwikkelingen, bestuurlijke- en financiële belangen.

Als hulpmiddel bij de financiële gegevens is een verkeerslichtenmodel toegevoegd voor een snelle weergave van de ontwikkeling.

Legenda verkeerslichtenmodel ontwikkelingen:

	●	●	●
Aandelenkapitaal	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Impuls bijdrage	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Exploitatiebijdrage	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Eigen vermogen	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Vreemd vermogen	Daalt	Blijft gelijk	Stijgt
Exploitatieresultaat	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Dividend	Stijgt	Blijft gelijk	Daalt
Toelichting op bedragen	In sommige overzichten staan bedragen rood gearceerd. Het gaat hier om een negatief bedrag, tevens te herkennen aan het min-teken.		

A. Gemeenschappelijke regelingen

Regio Achterhoek	
Relatie met programma	Organisatie en financiën
Vestigingsplaats	Doetinchem
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Regio Achterhoek			
Openbaar belang	De Regio Achterhoek is een openbaar lichaam welke de belangen behartigt van zeven samenwerkende gemeenten in de Achterhoek. De Regio bevordert, faciliteert en stimuleert de intragemeentelijke samenwerking, met name op het terrein van regionale economische ontwikkeling, werkgelegenheid, woningbouw en mobiliteit. Daarnaast heeft de Regio aandacht voor interregionale en landsgrens overschrijdende samenwerking.		
Wettelijk taak	Nee		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	In 2021 geeft de Regio Achterhoek verder uitvoering aan de Achterhoek Visie 2030 en de projecten die daaruit voortvloeien. Daarnaast zal de Regio in 2021 wederom middelen ontvangen behorend bij het <i>Actieplan Bevolkingsdaling</i> van het ministerie van BZK, de zogenoemde "krimp gelden"		
Risico's	-		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	M. (Mark) Boumans (voorzitter)	
	Stemverhouding	1 van de 7 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 100.000	€ 100.000	●
Exploitatiebijdrage	€ 296.590	€ 296.590	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 5.272.000	€ 5.688.000	●
Vreemd vermogen	€ 5.349.000	€ 17.767.000	●
Exploitatieresultaat	€ 107.000	€ 84.000	●

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)			
Relatie met programma	Doetinchem centrumstad		
Vestigingsplaats	Apeldoorn		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	Doel van de regeling is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De VNOG behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van de brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening, zoals neergelegd in de Wet veiligheidsregio's en draagt bij de behartiging van deze belangen zorg voor afstemming met de taken van de gemeenten in het kader van de bevolkingszorg		
Wettelijk taak	Ja, uitvoering geven aan de Wet veiligheidsregio's		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Brummen, Ermelo, Apeldoorn, Doetinchem, Harderwijk, Berkelland, Elburg, Hattem, Bronckhorst, Epe, Heerde, Lochem, Oost Gelre, Winterswijk, Montferland, Oude IJsselstreek, Zutphen, Nunspeet, Putten, Oldebroek en Voorst		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De exploitatiebegroting 2021 is gebaseerd op de begroting 2021 van de VNOG, waarbij de besparingen, zoals afgesproken met de VNOG, zijn verwerkt		
Risico's	Aanvullende bijdrage deelnemende gemeenten als gevolg van aanpassing begroting door gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	M. (Mark) Boumans (AB-lid)	
	Stemverhouding	3 stemmen in het AB (gewogen stemverhouding op basis van het aantal inwoners)	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 3.478.431	€ 3.565.625	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ -435.629	€ 7.789.146	●
Vreemd vermogen	€ 51.145.875	€ 45.720.741	●
Exploitatieresultaat	€ -2.354.917	€ 4.148.482	●

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)

Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	Het toezicht door de streekarchivaris op het beheer van de niet naar de centrale archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers en andere overheidslichamen. Het in stand houden en bevorderen van het cultureel erfgoed in het gebied van de Achterhoek en de Liemers in de ruimste zin van het woord en het ontplooiën van activiteiten die direct en aanwijsbaar de financieel-economische positie van het Erfgoedcentrum ten goede komen		
Wettelijk taak	Ja, het overeenkomstig de Archiefwet 1995 beheren, toegankelijk maken en beschikbaar stellen van archiefbestanden van de deelnemende- en andere overheidslichamen		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	-		
Risico's	Uitvoering van niet-archieftaken komt onder druk te staan door afnemende bijdragen van derden		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	M. (Maureen) Sluiter (voorzitter)	
	Stemverhouding	1 van de 10 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 188.880	€ 192.260	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 46.419	€ 154.413	●
Vreemd vermogen	€ 721.819	€ 680.813	●
Exploitatieresultaat	€ -8.475	€ 107.994	●

Laborijn

Relatie met programma	Sterke samenleving en Veranderende leefomgeving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	Uitvoering van de Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorziening en een aantal aanvullende regelingen		
Wettelijk taak	Ja, vanuit de Participatiewet en Wet Sociale Werkvoorziening		
Deelnemende partijen	Doetinchem, Aalten en sociale werkvoorziening van Montferland		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De begroting 2021 is gebaseerd op de begroting 2021 van Laborijn. Hierbij is rekening gehouden met de uittreding van de gemeente Oude IJsselstreek		
Risico's	Het grootste risico is de bijdrage van het Rijk die wij ontvangen voor de BUIG in relatie tot de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder(s)	- E.J. (Jorik) Huizinga (algemeen bestuur en dagelijks bestuur) - F.H.T. (Frans) Langeveld (algemeen bestuur)	
	Stemverhouding	4 van de 14 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 33.859.273	€ 33.727.723	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 6.619.000	€ 7.221.000	●
Vreemd vermogen	€ 9.536.000	€ 10.517.000	●
Exploitatieresultaat	€ -104.000	€ 1.092.000	●

GGD Noord- en Oost-Gelderland			
Relatie met programma	Sterke samenleving		
Vestigingsplaats	Warnsveld		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	De gemeenten zijn volgens de Wpg wettelijk verplicht een regionale GGD in stand te houden. De GGD voert daarbij een belangrijk deel de taken van de Wpg uit. Het college draagt zorg voor het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen. Voordat het college een besluit neemt dat belangrijke gevolgen kan hebben voor de publieke gezondheidszorg is zij wettelijk verplicht advies te vragen aan de GGD.		
Wettelijk taak	Ja, uitvoering geven aan taken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg)		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Brummen, Ermelo, Apeldoorn, Doetinchem, Harderwijk, Berkelland, Elburg, Hattem, Bronckhorst, Epe, Heerde, Lochem, Oost Gelre, Winterswijk, Montferland, Oude IJsselstreek, Zutphen, Nunspeet, Putten, Oldebroek, Voorst en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)/DB		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Grote inzet van de GGD voor de aanpak COVID-19. Takendiscussie 2020-2021. Voorts doorontwikkeling Jeugdgezondheid, uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma, preventie aansluitend bij sociaal domein, voorbereiding Omgevingswet		
Risico's	VWS vergoedt de directe COVID-19 kosten. Het is onduidelijk of dit ook geldt voor de meerkosten zoals kosten wegwerken achterstanden. De GGD legt daarvoor een reserve aan.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	E.J. (Jorik) Huizinga (DB-lid en AB-lid)	
	Stemverhouding	5 stemmen in het AB (gewogen stemverhouding op basis van het aantal inwoners)	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 895.350	€ 943.235	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 3.028.000	€ 2.909.000	●
Vreemd vermogen	€ 2.923.000	€ 2.631.000	●
Exploitatieresultaat	€ 213.000	€ 71.000	●

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)			
Relatie met programma	Veranderende leefomgeving		
Vestigingsplaats	Hengelo (Gld.)		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Openbaar belang	De ODA voert de wettelijke milieutaken uit voor de tien deelnemende gemeenten en de Provincie Gelderland. Het gaat hierbij om vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu, veiligheid en cultureel erfgoed. Hierdoor wordt gewerkt aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving		
Wettelijk taak	De ODA voert de wettelijke milieutaken uit voor de tien deelnemende gemeenten en de Provincie Gelderland. Het gaat hierbij om vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu, veiligheid en cultureel erfgoed.		
Deelnemende partijen	Gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de Provincie Gelderland		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Door de Corona crisis zijn in maart van dit jaar de controles teruggedropen. De ODA heeft toen snel maatregelen genomen door de flexibele schil aan te passen en alternatieve werkzaamheden op te pakken. Inmiddels is de situatie aardig hersteld en wordt een inhaalslag gemaakt. De productie ligt niet veel lager dan voorgaande jaren.		
Risico's	Door de Coronacrisis heeft de ODA extra kosten gemaakt voor het arboproof maken van thuiswerkplekken. Verder kan een mogelijke economische terugval in de tweede helft van het jaar nog effect hebben maar dat is nu nog niet in te schatten		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	F.H.T. (Frans) Langeveld	
	Stemverhouding	1 van de 11 stemmen in het AB	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 150.000	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 872.380	€ 1.007.380	●
Financiële positie			

Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 470.000	€ -291.000	●
Vreemd vermogen	€ 1.011.000	€ 2.144.000	●
Exploitatieresultaat	€ 86.000	€ -668.000	●

B. Vennootschappen en coöperaties

Alliander			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	Alliander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie		
Wettelijk taak	Nee		
Deelnemende partijen	De aandelen van Alliander zijn in handen van 77 Nederlandse provincies en gemeenten		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De huidige energietransitie vraagt van Alliander om daar zo adequaat mogelijk op in te spelen en in anticiperen		
Risico's	De genoemde energietransitie brengt voor Alliander op een breed vlak uitdagingen met zich mee waar op ingespeeld moet worden en die investeringen vragen. Daarnaast leiden verhoogde Tennet-tarieven tot een hoger kostenniveau en daarmee een lager bedrijfsresultaat en lagere dividenduitkering.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder	H.G. (Henk) Bulten	
Doetinchem	Stemverhouding	0,58% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 49.068	€ 49.068	●
Dividend	€ 414.000	€ 378.000	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 4.129.000.000	€ 4.224.000.000	●
Vreemd vermogen	€ 4.216.000.000	€ 4.567.000.000	●
Exploitatieresultaat	€ 334.000.000	€ 253.000.000	●

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	Het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlandse publiek en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van deze doelstellingen zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering		
Wettelijk taak	Nee		
Deelnemende partijen	Aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	-		
Risico's	BNG schort naar aanbeveling door de ECB de dividendbetaling op tot in elk geval 1 oktober 2020. Het is de uitdrukkelijke intentie van de RvC en de RvB om het dividend na 1 oktober 2020 uit te keren. Mocht dat te zijner tijd door onvoorziene ontwikkelingen niet mogelijk blijken of niet geoorloofd zijn, dan zullen de RvC en de RvB met een aangepast voorstel komen.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder	H.G. (Henk) Bulten	
Doetinchem	Stemverhouding	0,11% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 156.858	€ 156.858	●

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Dividend	€ 82.000	€ 82.000	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 4.990.000.000	€ 4.887.000.000	●
Vreemd vermogen	€ 132.519.000.000	€ 144.802.000.000	●
Exploitatieresultaat	€ 337.000.000	€ 163.000.000	●

Vitens			
Relatie met programma	Organisatie en financiën		
Vestigingsplaats	Zwolle		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	Het werken aan het winnen, zuiveren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit		
Wettelijk taak	Ja, uitvoering geven aan taken uit de drinkwaterwet		
Deelnemende partijen	De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de publieke aandeelhouders		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De droge zomer van 2020 heeft opnieuw druk gelegd op de beschikbare drinkwatercapaciteit en levering daarvan. Er zal geïnvesteerd blijven worden om de drinkwatervoorziening toekomstbestendig te maken en te houden.		
Risico's	Door noodzakelijke investeringen in de drinkwatervoorziening en de WACC-problematiek keert Vitens inmiddels geen dividend meer uit. Dit zal naar verwachting de aankomende jaren ook zo blijven.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	H.G. (Henk) Bulten	
	Stemverhouding	1% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 58.752	€ 58.752	●
Dividend	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 533.000.000	€ 533.300.000	●
Vreemd vermogen	€ 1.233.500.000	€ 1.293.000.000	●
Exploitatieresultaat	€ 13.000.000	€ 11.100.000	●

Schouwburg Amphion			
Relatie met programma	Doetinchem centrumstad en Sterke samenleving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (NV)		
Openbaar belang	De instandhouding en de exploitatie van een cultureel centrum in de gemeente Doetinchem ter bevordering van het culturele leven in Oostelijk Gelderland		
Wettelijk taak	Nee		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem, Oude IJsselstreek, Bronckhorst en Montferland		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	<ol style="list-style-type: none"> Na een jarenlange juridische strijd heeft Amphion met de oorspronkelijke aannemer overeenstemming bereikt over het herstel van de gebrekkige gevel. Dit herstel zal beginnen na de bouwvakvakantie 2020 en zal een jaar duren. Het herstel van de gevel zal voor het overgrote deel bekostigd worden met een door de raad op 18 juli 2019 beschikbaar gestelde investeringsbijdrage van € 2.300.000,-. Door de Corona-crisis is Amphion gedurende een aantal maanden volledig gesloten geweest. Dit heeft grote gevolgen voor de exploitatie van het theater. 		
Risico's	Door de jarenlange juridische strijd met betrekking tot de gevel is het eigen vermogen van Amphion geslonken tot nagenoeg nihil. Op dit moment komen daar de effecten van de Corona-crisis bij welke grote gevolgen heeft voor de exploitatie van Amphion.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	- M. (Maureen) Sluiter (afvaardiging naar aandeelhouders-vergadering)	

Schouburg Amphion			
		- M. (Maureen) Sluiter (opdrachtgever via budgetovereenkomst)	
	Stemverhouding	89% van de aandelen	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 256.500	€ 256.500	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 803.527	€ 822.430	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 357.882	€ 262.918	●
Vreemd vermogen	€ 3.661.736	€ 3.513.204	●
Exploitatieresultaat	€ 4.773	€ -94.964	●

Sportcentrum Rozengarde (zwembad en Skyzone)			
Relatie met programma	Doetinchem centrumstad en Sterke samenleving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap (BV)		
Openbaar belang	Het uitoefenen van een onderneming op het gebied van de exploitatie van een sport- en recreatiecentrum met horeca-activiteiten		
Wettelijk taak	Nee		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	<ol style="list-style-type: none"> In twee baden heeft Rozengarde te maken met loslatende tegels. Het eerste bad betreft het therapiebad. Dit bad is inmiddels opnieuw betegeld en tegen de tegelzetter is een juridische procedure gestart. Deze procedure heeft voor Rozengarde negatief uitpakkt en in samenspraak met de gemeente wordt bezien of er hoger beroep moet worden ingesteld. Het tweede bad met loslatende tegels betreft het wedstrijdbad. In de zomer van 2020 worden er nieuwe tegels aangebracht. Bezien wordt of ook ten aanzien van dit bad een juridische procedure tegen de tegelzetter zal worden begonnen. Door de Corona-crisis is Rozengarde gedurende een aantal maanden volledig gesloten geweest. Dit heeft grote gevolgen voor de exploitatie van het zwembad 		
Risico's	Het herstel van het wedstrijdbad heeft gevolgen voor het eigen vermogen van Rozengarde. Daar komen bij de effecten van de Corona-crisis welke grote gevolgen heeft voor de exploitatie van Rozengarde.		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	<ul style="list-style-type: none"> - E.J. (Jorik) Huizinga (afvaardiging naar aandeelhouders-vergadering) - L.T.M. (Rens) Steintjes (opdrachtgever via budgetovereenkomst) 	
	Stemverhouding	100% aandeelhouder	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 1.217.538	€ 1.259.982	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 1.368.153	€ 1.289.381	●
Vreemd vermogen	€ 3.950.413	€ 3.855.911	●
Exploitatieresultaat	€ 167.457	€ -138.771	●

Buurtplein Doetinchem	
Relatie met programma	Sterke samenleving
Vestigingsplaats	Doetinchem
Rechtsvorm	Besloten vennootschap (BV)
Openbaar belang	Buurtplein is verantwoordelijkheid voor (het toeleiden naar) adequate zorg en ondersteuning voor alle inwoners van Doetinchem die daarvoor op grond van de wet in aanmerking komen, alsmede de verantwoordelijkheid voor de inwoners van de zeven regionale gemeenten waarvoor Doetinchem de functie van centrumgemeente vervult

Buurtplein Doetinchem			
	(onderdeel beschermd wonen). Gemeente en Buurtplein hebben deze opdracht vastgelegd in een opdrachtovereenkomst naar privaatrecht		
Wettelijk taak	Ja, Buurtplein geeft namens de gemeente Doetinchem uitvoering aan de <i>Wet maatschappelijke ondersteuning 2015</i> en aan de <i>Jeugdwet</i>		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem (100% eigenaar) (voor het onderdeel Wmo - beschermd wonen is Buurtplein ook uitvoerder voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk)		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	In 2020 heeft Buurtplein een vernieuwde opdracht gekregen om de uitdagingen in het sociaal domein met meer focus tegemoet te treden. Om deze opdracht goed te kunnen uitvoeren transformeert Buurtplein de interne organisatie in 2020 en 2021 verder om. Ook zal in 2021 een deel van de cliënten van Buurtplein met een indicatie voor <i>Wmo - beschermd wonen</i> (= gemeentelijke verantwoordelijkheid), overgaan naar de <i>Wet langdurige zorg</i> (= verantwoordelijkheid zorgverzekeraars/CIZ)		
Risico's	-		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	- L.T.M. (Rens) Steintjes (afgevaardigde algemene vergadering van aandeelhouders) - F.H.T. (Frans) Langeveld (opdrachtgever - Wmo) M. (Maureen) Sluiter (opdrachtgever - Jeugdwet)	
	Stemverhouding	100% aandeelhouders	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 142.000	€ 200.000	●
Exploitatiebijdrage	€ 9.671.040	€ 9.810.893	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 385.744	€ 231.219	●
Vreemd vermogen	€ 3.870.566	€ 3.788.536	●
Exploitatieresultaat	€ -261.249	€ -154.545	●

Buha BV			
Relatie met programma	Doetinchem centrumstad en Veranderende leefomgeving		
Vestigingsplaats	Doetinchem		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap (BV)		
Openbaar belang	Het zorgdragen voor een schone, hele en veilige openbare ruimte en bij de uitvoering hiervan arbeidsparticipatie en sociale werkgelegenheid te bevorderen en duurzame innovaties na te streven		
Wettelijk taak	Ja, Buha BV voert namens de gemeente wettelijke taken uit voor de gemeente, met name op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte		
Deelnemende partijen	Gemeente Doetinchem		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	Buha blijft zich de komende jaren ontwikkelen op de onderdelen organisatie, bedrijfsvoering en financiën. Het ERP-systeem dat in 2019 is aangeschaft en geïmplementeerd wordt ingezet om bedrijfsprocessen te automatiseren en optimaliseren. Waar de werkzaamheden efficiënter kunnen gaan Buha dit doorvoeren. Ook staat Buha voor de uitdaging om de structurele bezuinigingen op de bijdrage van de gemeente Doetinchem te realiseren		
Risico's	Doordat het eigen vermogen zich niet zal ontwikkelen tot een volwaardig weerstandsvermogen is Buha onvoldoende in staat om tegenvallers binnen dit eigen vermogen op te vangen		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	- F.H.T. (Frans) Langeveld (afvaardiging naar aandeelhouders-vergadering) - L.T.M. (Rens) Steintjes (opdrachtgever)	
	Stemverhouding	100% aandeelhouder	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●

Buha BV			
Exploitatiebijdrage	€ 21.771.271	€ 20.829.329	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ -17.099	€ 131.172	●
Vreemd vermogen	€ 10.164.116	€ 12.118.804	●
Exploitatieresultaat	€ -18.099	€ 148.272	●

C. Stichtingen en verenigingen

De gemeente Doetinchem heeft geen bestuurlijke en/of financiële belangen in stichtingen en verenigingen.

D. Overige verbonden partijen

EUREGIO			
Relatie met programma	Doetinchem centrumstad		
Vestigingsplaats	Gronau (DE)		
Rechtsvorm	Nederlands Duits openbaar lichaam conform het Verdrag van Anholt		
Openbaar belang	De EUREGIO heeft als taak de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren		
Wettelijk taak	Nee		
Deelnemende partijen	De EUREGIO telt 129 lidgemeenten. 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde. Een deel van de gemeenten is indirect lid via hun (Land-)Kreis. Ook twee waterschappen zijn lid		
Ontwikkelingen			
(Markt)ontwikkelingen	De EUREGIO heeft in juni 2020 haar Strategische Agenda 2030 gepubliceerd. Eind 2020 volgt een uitvoeringsprogramma. Dit programma zal aanknopingspunten bieden voor de verdere uitwerking van de door het Doetinchemse college vastgestelde 'actielijst grensoverschrijdende samenwerking'.		
Risico's	-		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	M. (Mark) Boumans (AB-lid, raadslid)	
	Andere leden	<ul style="list-style-type: none"> - Raadslid R.B.J. Veldkamp (AB-lid, raadslid), vervanger n.t.b. - Raadslid W.P. Herengreen (AB-lid), vervanger raadslid K.A. Kamps 	
	Stemverhouding	<ul style="list-style-type: none"> - 2 van de 84 stemmen in de EUREGIO-Raad - 3 van de 198 stemmen in het AB 	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Lidmaatschap	€ 15.022	€ 15.022	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 1.607.266	€ 1.880.088	●
Vreemd vermogen	€ 34.244.155	€ 31.538.984	●
Exploitatieresultaat	€ 272.822	€ 183.860	●

Euregio Rijn-Waal	
Relatie met thema	Doetinchem centrumstad
Vestigingsplaats	Kleve (DE)
Rechtsvorm	Openbaar lichaam conform Duits recht
Openbaar belang	De grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren
Wettelijk taak	Nee
Deelnemende partijen	De Euregio Rijn-Waal telt 54 leden. 30 aan Nederlandse zijde en 24 aan Duitse zijde. Tot de leden behoren vooral gemeenten, maar ook andere openbare lichamen zoals Kreise
Ontwikkelingen	
(Markt)ontwikkelingen	De Euregio Rijn-Waal zal in november 2020 haar Strategische Agenda 2025 vaststellen. Gemeente Doetinchem heeft hiervoor input geleverd. De Strategische Agenda zal

Euregio Rijn-Waal			
	aanknopingspunten bieden voor de verdere uitwerking van de door het college vastgestelde 'actielijst grensoverschrijdende samenwerking'.		
Risico's	-		
Bestuurlijk belang			
Bestuurlijk belang Doetinchem	Portefeuillehouder	M. (Mark) Boumans (raadslid)	
	Andere leden	- Raadslid R.G.M. Veenes (raadslid), vervanger raadslid R.L. Giesen - Raadslid F.J.O. Boerman (raadslid), vervanger raadslid M.A. Kock	
	Stemverhouding	3 van de 136 stemmen in de Euregioraad	
Financieel belang			
Begroting	2020	2021	Ontwikkeling
Aandelenkapitaal	€ 0	€ 0	●
Lidmaatschap	€ 15.210	€ 15.480	●
Impuls bijdrage	€ 0	€ 0	●
Exploitatiebijdrage	€ 0	€ 0	●
Financiële positie			
Jaarrekening	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkeling
Eigen vermogen	€ 1.459.405	€ 1.650.555	●
Vreemd vermogen	€ 2.707.292	€ 3.614.739	●
Exploitatieresultaat	€ -801	€ 192.469	●

7. Grondbeleid

Deze paragraaf beschrijft de visie van de gemeente Doetinchem op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen, de wijze waarop het grondbeleid ten uitvoer wordt gebracht en de prognose van resultaten van grondexploitaties en risico's ten behoeve van het weerstandsvermogen.

1. Beleid

Om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te realiseren maakt de gemeente gebruik van het gemeentelijk grondbeleid. De twee belangrijkste vormen van grondbeleid zijn het actieve grondbeleid en het faciliterende grondbeleid. Een tussenvorm waarbij gemeente en een marktpartijen gezamenlijk een gebiedsontwikkeling ter hand nemen is de Privaat Publieke Samenwerking (PPS).

Actief grondbeleid

Bij een actief grondbeleid ligt het initiatief bij de gemeente. Er is sprake van een gemeentelijke grondexploitatie waarbij de gemeente voor 100% verantwoordelijk is voor het resultaat (winst of verlies) en de risico's. Het voordeel van een actief grondbeleid is dat de gemeente meer kan sturen op de gewenste ontwikkeling en een eventuele winst ten gunste van de gemeente komt. Het nadeel is dat de gemeente ook het risico loopt op tegenvallende resultaten. Gemeente Doetinchem heeft op dit moment zeven actieve grondexploitaties. Doordat er momenteel onderzoek gedaan wordt naar nieuwe woningbouwlocaties worden er waarschijnlijk in de tweede helft van 2020 nieuwe grondexploitaties geopend en of bestaande grondexploitaties verlengd. De mogelijke risico's worden eerst goed in beeld gebracht. Veel van deze nieuw te ontwikkelen locaties zijn vaak al als strategische grond in eigendom bij de gemeente en hebben een lage boekwaarde. Daarmee wordt het risico om deze gronden in ontwikkeling te nemen sterk ingeperkt.

Faciliterend grondbeleid

Naast een actief grondbeleid waarbij de gemeente zelf gronden ontwikkelt en haar kosten verhaalt via de gronduitgifte van kavels, kent de gemeente ook een faciliterend grondbeleid. Bij faciliterend grondbeleid is er sprake van initiatieven van derden die zelf de grondexploitatie voor hun rekening en risico nemen. Daarbij worden de kosten die de gemeente maakt ten behoeve van deze plannen verhaald op de ontwikkelende partij. Het gaat daarbij om gemeentelijke kosten voor het begeleiden en toetsen van plannen en onderzoeken. Ook kan een gemeente een wat actievere rol op zich nemen als er bijvoorbeeld sprake is van aanleg van voorzieningen voor openbaar nut. Daarbij kan afgesproken worden dat de gemeente deze voorzieningen aanlegt, of in geval de ontwikkelende partij deze voorzieningen aanlegt, de gemeente een meer toetsende en controlerende rol heeft. In beide gevallen worden de door de gemeente gemaakte kosten verhaald op de initiatiefnemer. Dat geldt ook voor kosten van planschade, bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen en of een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Een deel van de gemeentelijke kosten wordt al verhaald via de leges. Kosten die buiten de leges om gemaakt worden kunnen verhaald worden via de privaatrechtelijke weg (anterieure overeenkomst) of de publiekrechtelijke weg (exploitatieplan). De anterieure overeenkomst is vorm vrij en onderhandelbaar. Het exploitatieplan is als stok achter de deur en is afdwingbaar, maar is gebonden aan regels omtrent profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit.

In Doetinchem zien we, net als het landelijk beeld, een verschuiving van of een volledig actief of passief grondbeleid naar een meer situationeel grondbeleid. Daarbij kan sprake zijn van actief grondbeleid, faciliterend grondbeleid als ook een mengvorm van faciliterend en actief grondbeleid. Per ontwikkeling wordt beoordeeld welke vorm van grondbeleid het juiste middel is om de ruimtelijke doelstelling te kunnen realiseren.

Ruimtelijke projecten

Het [Meerjaren Perspectief Ontwikkellocaties \(MPO\)](#) is het basisdocument voor o.a. de grondexploitaties. Dit document is door de raad [vastgesteld](#) op 09-07-2020. Het MPO bevat de uitgangspunten, het programma, de resultaten, de financiën en de risico's van de lopende grondexploitaties en overige grote ruimtelijke projecten. Gegevens uit het MPO vormen de basis voor de begroting 2021.

Grondprijzenbeleid

De gehanteerde grondprijzen in de grondexploitaties zijn gebaseerd op het vigerende [Grond- en huurprijzenbeleid 2020](#) van de gemeente Doetinchem waarbij marktconformiteit het uitgangspunt is. Het grondprijzenbeleid is begin 2020 geactualiseerd dat heeft geleid tot een beperkte verhoging van de grondprijzen ten opzichte van voorgaande jaren. Bij het bepalen van de hoogte van de grondprijzen is rekening gehouden met de huidige vrij-op-naam prijzen, reële bouwkosten en actuele omstandigheden op het gebied van energietransitie. Daarnaast staan de prijzen in verhouding met ander aanbieders in Doetinchem en de regio.

Wat willen we bereiken?

Woningbouw

Er is en sterke vraag naar nieuwe woningen in verschillende segmenten. De vanuit de regionale samenwerking opgezette thematafel Wonen en Vastgoed heeft in haar vergadering van 24 januari 2019 over het wonen in de Achterhoek uitgesproken dat de prioriteit blijft liggen op (het behoud en verbeteren van) de kwaliteit van de bestaande woningen. Daarnaast is ook uitgesproken dat het toevoegen van nieuwe woningen mogelijk moet zijn, mits aangetoond is dat daar (op basis van feiten en trends) vraag naar is en in een behoefte wordt voorzien. In plaats van een kwantitatieve benadering van de woningmarkt ligt de focus nu op een kwalitatieve benadering van de woningvoorraad.

De gemeente kan door middel van haar grondbeleidsinstrumenten bijdragen om deze doelstellingen te bereiken. Enerzijds door bij private ontwikkelingen contractuele afspraken te maken op het gebied van programma, fasering en kostenverhaal. Anderzijds door zelf actief ontwikkelingen op te pakken. Bijvoorbeeld als het gaat om particulier opdrachtgeverschap.

Particulier opdrachtgeverschap

In de huidige gemeentelijke grondexploitaties voor woningbouwplannen zijn nagenoeg alle kavels verkocht. In Wehl is nog een beperkte hoeveelheid kavels beschikbaar en Iseldoks heeft nog ruimte voor projectmatige bouw. De vraag naar kavels waar een koper op basis van particulier opdrachtgeverschap zelf een woning kan laten bouwen blijft onverminderd groot. De gemeente kan momenteel in die vraag niet meer voorzien. Er zijn veel belangstellenden die wachten op het beschikbaar komen van nieuwe kavels. Mede op basis van het gewijzigde woonbeleid en de Woningbouw Strategie 2019 komen wij na de zomer 2020 met concrete voorstellen hoe we in deze behoefte kunnen voorzien. Het gaat daarbij om zowel private plannen als plannen van de gemeente.

Bedrijventerreinen

De gemeenten Doetinchem, Bronckhorst, Oude IJsselstreek en Montferland hebben de gezamenlijke ambitie de ontwikkelingen op het gebied van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen te stroomlijnen. Met als doel: 1) Werkgelegenheid voor de regio behouden, 2) Versnippering en verrommeling van bestaande en nieuwe locaties tegengaan, 3) Een duidelijk regionaal aanbod aan terreinen realiseren, aansluitend op de behoeften van de regio en 4) Onderlinge concurrentie op prijs en kwaliteit voorkomen.

De West-Achterhoekse gemeenten ontwikkelen samen het A18 Bedrijvenpark in Wehl en het bedrijventerrein DocksNLD in Montferland. Ook zijn "oude" bedrijventerreinen in deze gemeenten gerevitaliseerd. Met de lokale vraag in deze gemeenten naar bedrijfskavels en de regionale planvoorraad staat een volgende fase van deze samenwerking centraal. Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), welke de Achterhoekse gemeenten en de provincie Gelderland hebben

geactualiseerd, geeft inzicht in de planvoorraad en behoefte aan bedrijfskavels in de regio. Voor Doetinchem geldt dat er met het A18 Bedrijvenpark voldoende aanbod is om in die vraag te kunnen voorzien. Ook op het bedrijventerrein Verheulswede worden er nog op beperkte schaal kavels uitgegeven.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Voor wat betreft de woningbouw is er sprake van een krapte op de woningmarkt. Daarom moeten we nieuwe plannen ontwikkelen; zowel door de markt als door de gemeente. Er wordt niet langer gestuurd op aantallen van woningen. Met de Woningbouw Strategie 2019 stellen we criteria vast op basis waarvan beoordeeld kan worden wanneer er aan nieuwe plannen medewerking kan worden verleend. Plannen waar we aan begonnen zijn maken we af. Nieuwe ontwikkelmogelijkheden worden onderzocht en voorbereid.

Voor de bedrijventerreinen A18 Bedrijvenpark en Verheulswede ligt de focus op de verkoop van kavels. In 2019 is, mede vanwege de specifieke vraag naar grote kavels, de eerste fase van het noordelijk deel van het A18 Bedrijvenpark in exploitatie genomen. Zodra er voldoende zicht is op verkopen in de volgende fases kunnen ook deze fases in exploitatie worden genomen.

Toekomstig resultaat grondportefeuille

De totale gemeentelijke grondportefeuille sluit met een geraamd exploitatietekort van in totaal ca. € 7,3 miljoen (eindwaarde). Dit is inclusief het verwachte eindresultaat van het A18 Bedrijvenpark, waarvan de gemeente Doetinchem circa € 1,4 mln. (65% van € 2,1mln., eindwaarde) kan verhalen op de deelnemende gemeenten. Voor alle grondexploitaties gezamenlijk betekent dat een afname van het tekort van € 3,8 mln. (op eindwaarde) ten opzichte van vorig jaar.

Beschikbare financiën voor de begroting 2021

Om te bereiken wat we willen, hebben we de volgende financiële middelen beschikbaar.

- Met de vaststelling van het MPO 2020 zijn kredieten verstrekt voor de investeringen in de grondexploitaties en overige ruimtelijke projecten. Deze gegevens vormen de basis voor de gemeentebegroting. Voor het jaar 2020/2021 verwachten we in totaal € 6,7 mln. te investeren voor bouw- en woonrijpmaken van de grond, rente- en plankosten. Deze kosten zijn voorzien en maken deel uit van de exploitatiebegroting en daarmee verdisconteerd in het geprognosticeerde resultaat.
- Voor de verlieslatende grondexploitaties zijn voorzieningen getroffen te hoogte van € 9,1 mln. en daarmee zijn de te verwachte tekorten financieel afgedekt.

3. Risico's ten behoeve van het weerstandsvermogen

Gebiedsontwikkeling is nooit zonder risico's. Wel kunnen we door het risico gestuurd werken de risico's in de grondexploitaties en andere ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk beperken. Van de projecten die zijn opgenomen in het MPO 2020 zijn aan de hand van risicoanalyses de risico's in beeld gebracht en gekwantificeerd. Voor het opvangen van deze risico's is in ons weerstandsvermogen rekening gehouden (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing)..

In totaal hebben we een bedrag van ca. € 2,8 miljoen nodig om de te verwachte risico's op te kunnen vangen. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar het MPO 2020.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de boekwaarde van de grondpositie is ten opzichte van de jaarlijkse baten van de gehele gemeente begroting. Gemeenten met gronden met een lage boekwaarde lopen minder risico dan gemeenten met een hoge boekwaarde. In 2021 ligt het kengetal op 20%. In de jaren daarna zakt deze onder de 20% waardoor deze in de minst risicovolle categorie wordt geclassificeerd.

De boekwaarde afgezet tegen de totale baten zegt overigens weinig. Om te kunnen beoordelen of een gemeente goed scoort met haar grondbedrijf, moeten ook afzetprognoses en getroffen voorzieningen beoordeeld worden. Wij doen de beoordeling en bijstelling jaarlijks via het Meerjarenperspectief Ontwikkellocaties (MPO) en onze accountant beoordeelt deze vanuit zijn verantwoordelijkheid.

	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Kengetal grondexploitatie	20%	18%	17%	17%

DEEL 4 – FINANCIËLE BEGROTING

Beleidskaders en uitgangspunten voor de financiën in de begroting 2021

Hieronder worden de beleidskaders en de uitgangspunten opgesomd die we hanteren voor de financiën in onze gemeentebegroting.

Beleidskaders

Belangrijkste rijksregelingen:

- Gemeentewet;
- Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV).

Belangrijkste gemeentelijke regelingen:

- Financiële verordening gemeente Doetinchem 2017;
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Doetinchem 2017;
- Treasurystatuut gemeente Doetinchem 2017.

Algemene begrotingsprincipes

We hanteren de volgende begrotingsprincipes:

- Het financieel beleid wordt ondersteund door een begrotingsdiscipline waarbij:
 - o structurele tegenvallers direct worden gecompenseerd met structurele ombuigingen.
 - o structurele meevallers als voordeel worden ingeboekt in de begroting en daarmee gebruikt als invulling van heroverweging van bestaand beleid.
 - o incidentele meevallers ten gunste van de algemene reserve worden gebracht.
 - o incidentele tegenvallers opgevangen worden binnen bestaande budgetten.
- In de begroting van het voorliggende jaar worden de nog te realiseren ombuigingen opgenomen binnen de taakvelden van de programma's.

Groei aantal inwoners en woonruimten per 1 januari

	2021	2022	2023	2024	Totaal
Groei woningen	125	125	125	125	500
Groei inwoners	0	0	0	0	0

De demografische prognoses voor de groei van het aantal inwoners is vertaald in het provinciaal woningbouwprogramma en de regionale woonvisie. Volgens deze prognoses blijft het aantal inwoners vanaf 2020 ongeveer gelijk. Voor 2021 en de jaren daarna wordt uitgegaan van een groei van het aantal woningen met 125 (verdunding van huishoudens). Het aantal woningen en inwoners is een belangrijke basis voor de berekeningen van ramingen van het Gemeentefonds en OZB.

Nominale ontwikkelingen: loon-, prijs- en areaalontwikkelingen

Tot op heden hanteerden we als uitgangspunt voor de indexering en areaaluitbreiding in de gemeentebegroting dat deze werd bepaald door de ontwikkeling van de algemene uitkering van het Gemeentefonds (prijsontwikkeling Bruto Binnenlands Product; pBBP) voor onze gemeente. De indexering werd dus niet bepaald door de werkelijke inflatieontwikkelingen. Dit uitgangspunt blijkt al langere tijd niet meer houdbaar. Het leidde tot vele afzonderlijke afspraken met diverse instellingen en maatwerk voor veel budgetten in onze begroting. Diverse omvangrijke aanmeldingen in kadernota's en begrotingen waren het gevolg. Bovendien is de stelpost nominale ontwikkelingen niet langer toereikend voor het totaal van de indexering en areaaluitbreidingen. In de afgelopen jaren werd dit als een 'technische' stelpost beschouwd, waardoor er in de P&C documenten geen informatie werd opgenomen over de stelpost nominale ontwikkelingen en de kosten die daaruit worden gedekt. Vanaf de gemeentebegroting 2021 hebben we de spelregels geactualiseerd en doorlopen we een transparant proces waarvan de resultaten worden verantwoord in de P&C documenten.

De spelregels voor de nominale ontwikkelingen geven aan hoe de indexering en de areaaluitbreidingen voor de verschillende budgetten worden berekend. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar de verschillende soorten budgetten, zoals:

- Budgetten voor goederen en diensten en (subsidie-)budgetten voor de instellingen o.b.v. de gemeentelijke subsidieverordening (amateurinstellingen).

Deze budgetten worden geïndexeerd met het percentage prijsontwikkeling van het Bruto

Binnenlands Product (pBBP) in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Voor 2021 bedraagt het pBBP 1,8%, 2022 1,7%, 2023 1,6% en in 2024 1,5%.

- Loonsom budgetten.
We vertalen de ontwikkelingen van de Cao, pensioenen, sociale premie, voor de jaren die bekend zijn. Als er nog geen cao bekend is voor het begrotingsjaar, maken we hiervoor een reële inschatting. Voor de salarissen en premies voor 2021 is uitgegaan van 2,7% gebaseerd op de loonontwikkeling bij de rijksambtenaren en voor de jaren erna hanteren we het percentage prijsontwikkeling van het pBBP in de algemene uitkering van het Gemeentefonds.
- De indexering van het Cultuurbedrijf (Schouwburg, Muziekschool, Gruitpoort); het Sportbedrijf (Rozengarde, Sportservice, Accommodatiebeheer, Saza); Buha, Buurtplein, De Pol Gaanderen en Stichting Sport en recreatie Wehl gebeurt overeenkomstig het systeem van de gemeentebegroting, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen loonsombudgetten die worden geïndexeerd met prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers van 2,8% en budgetten voor goederen en diensten geïndexeerd met het pBBP.
- Over de indexering van de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen (GR's) worden in de Algemeen Bestuur vergaderingen van de GR's afspraken gemaakt. Deze moeten we één op één doorberekenen in de gemeentebegroting.
- Er is compensatie voor specifieke, niet/ nauwelijks beïnvloedbare ontwikkelingen (contracten, wettelijke verplichtingen) en areaaluitbreidingen (meer openbare ruimte, hoger aantal inwoners).

De kosten van de nominale ontwikkelingen worden gedekt uit twee bronnen:

- Allereerst dekking uit specifieke middelen.
Dit gebeurt door indexering van de inkomstenbudgetten met hetzelfde percentage dat wordt gehanteerd voor de uitgavenbudgetten. Bijvoorbeeld voor leges, heffingen, belastingen, Grondexploitaties, ruimtelijke projecten.
- Zo nodig dekking uit de algemene middelen.
Daarbij maken we gebruik van de stelpost nominale ontwikkelingen. Deze stelpost wordt gevoed met het bedrag waarmee we door het rijk gecompenseerd worden via het gemeentefonds. We rekenen met de prijsontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (pBBP) in de algemene uitkering van het Gemeentefonds, zoals die worden vermeld in de meicirculaire van het jaar vóór het begrotingsjaar X+1. Ook de groei van de uitkering gemeentefonds door areaal storten we in de stelpost nominale ontwikkelingen. Dit ter dekking van de areaalontwikkelingen.

Als de stelpost onvoldoende dekking biedt voor de kosten van de nominale ontwikkelingen wordt daarvoor een aanmelding (structureel cumulatief) gedaan in de gemeentebegroting. De aanmelding wordt (uiteraard) onderbouwd en toegelicht. De aanmelding komt ten laste van de algemene middelen. Voor de begroting 2021 treft u die aanmelding aan in deel 1 programma 4.

Ontwikkeling lokale heffingen

De gemeentelijke tarieven van belastingen, heffingen en leges zijn gekoppeld aan het percentage van de loon- en prijsontwikkelingen. Voor de begroting 2021 geldt 1,8% stijging. Voor nadere informatie over de lokale heffingen verwijzen we u naar Deel 3, paragraaf 1 Lokale heffingen.

Rekenrente voor financiering

De rekenrente in de begroting is gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage dat wij betalen voor onze opgenomen geldleningen. Deze rente wordt door een omslagssystematiek toegerekend aan de taakvelden in de programma's. Voor 2021 is deze omslagrente berekend op 2,0%. Aan alle investeringen wordt omslagrente toegerekend. Dit, met uitzondering van de grondexploitaties waarvoor het BBV een specifieke berekeningswijze voorschrijft. Hierbij wordt verondersteld dat een deel wordt gefinancierd met eigen vermogen waarvoor geen rente verschuldigd is. Het percentage voor de grondexploitatie is berekend op 1,86%. Voor de berekening van tarieven voor rioleringen wordt over investeringen gerekend met 3,39%. Hiervoor berekenen we jaarlijks het gemiddelde rentepercentage dat de BNG de laatste 20 jaar hanteerde voor een lening met een looptijd van 20 jaar lineair.

Reserves en voorzieningen

In de begroting is een overzicht van reserves en voorzieningen opgenomen. In dit overzicht worden vier categorieën van reserves onderscheiden waarbij de volgende uitgangspunten voor rentetoevoeging gelden:

- a. Aan de algemene reserves voegen we rente toe conform het renteomslagpercentage
- b. Aan reserves voor onderhoud voegen we rente toe conform de prijsontwikkeling bbp. Voor de begroting 2021 hanteren we het percentage uit de meicirculaire gemeentefonds 2020, derhalve 1,8%.
- c. Aan reserves voor dekking van (kapitaal)lasten voegen we rente conform het renteomslagpercentage.
- d. Aan overige bestemmingsreserves voegen we geen rente toe.

Voor nadere informatie over de rekenrente verwijzen we u naar Deel 3, paragraaf 4 Financiering.

Overhead in de kostprijsberekening

Zoals in paragraaf bedrijfsvoering wordt toegelicht, is gekozen om de overheadkosten door te belasten middels een vaste opslag over de loonkosten. Deze methode wordt ook door het CBS gehanteerd. Hierbij wordt het saldo van overhead gedeeld door het totaal aan loonsombudget². Met het toepassen van deze methode voldoen wij aan de wet- en regelgeving. De overhead kan hierdoor op een eenvoudige en consistente wijze worden doorbelast. Het berekende opslag percentage voor 2021 is 45%.

² Formule: saldo overhead/(totaal loonsombudget + inhuur derden budget)

Baten en lasten per programma

Tabel aangepast

Programma	Betreft	Baten	Lasten	Saldo
1. Doetinchem centrumstad	Totaal programma 1	16.759.811	31.481.427	-14.721.616
2. Sterke samenleving	Totaal programma 2	27.637.173	140.420.082	-112.782.909
3. veranderende leefomgeving	Totaal programma 3	22.599.937	27.254.044	-4.654.107
4. Organisatie en financiën	Bestuur, org., bedr.voering en alg. fin. midd.	2.237.423	2.394.830	-157.407
4. Organisatie en financiën	Algemene dekkingsmiddelen	154.048.086	10.849.329	143.198.757
4. Organisatie en financiën	Overhead	9.221.228	19.748.166	-10.526.938
4. Organisatie en financiën	Heffing VPB	0	34.610	-34.610
4. Organisatie en financiën	Bedrag onvoorzien	0	163.763	-163.763
Saldo van baten en lasten	Saldo van baten en lasten	232.503.658	232.346.251	157.407
4. Organisatie en financiën	Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.237.423	2.294.830	-57.407
Resultaat		234.741.081	234.641.081	100.000

Baten en lasten per programma (meerjarig)

Tabel aangepast

	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2021-2024				
1. Doetinchem centrumstad	31.481.427	31.401.123	25.935.168	25.746.290
	16.759.811	16.641.099	11.614.109	11.441.179
2. Sterke samenleving	140.420.082	138.933.026	138.957.953	138.696.046
	27.637.173	27.637.173	27.637.173	27.637.173
3. veranderende leefomgeving	27.254.044	27.883.629	22.647.335	22.475.070
	22.599.937	22.640.535	16.875.211	16.705.211
4. Organisatie en financiën	33.190.698	34.077.932	35.519.977	37.154.602
	165.506.737	166.861.742	167.891.545	167.421.095
Geraamde saldo van baten en lasten	157.407	1.484.839	957.605	-867.350
Mutatie reserves	2.294.830	2.323.163	2.379.317	2.406.040
	2.237.423	2.157.324	2.138.712	1.985.390
Saldo beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-57.407	-165.839	-240.605	-420.650
Resultaat	100.000	1.319.000	717.000	-1.288.000

Baten en lasten per taakveld

Tabel aangepast

Taakveld	Begroting 2021		
	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	367.342	5.195.941	-4.828.599
0.10 Mutaties reserves	2.237.423	2.294.830	-57.407
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten		100.000	-100.000
0.2 Burgerzaken	1.162.544	1.996.021	-833.477
0.4 Overhead	9.221.228	19.748.166	-10.526.938
0.5 Treasury	2.403.987	776.251	1.627.736
0.61 OZB woningen	7.384.026	505.981	6.878.045
0.62 OZB niet-woningen	5.821.974		5.821.974
0.63 Parkeerbelasting	3.232.614		3.232.614
0.64 Belastingen overig	1.172.003	530.929	641.074
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen geme	135.454.000	9.771	135.444.229
0.8 Overige baten en lasten	2.519.633	4.393.028	-1.873.395
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		34.610	-34.610
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	53.710	3.716.352	-3.662.642
1.2 Openbare orde en veiligheid	193.570	1.235.290	-1.041.720
2.1 Verkeer en vervoer	389.755	8.054.098	-7.664.343
2.2 Parkeren	247.957	3.201.178	-2.953.221
2.3 Recreatieve havens	19.103	5.222	13.881
2.5 Openbaar vervoer		10.850	-10.850
3.1 Economische ontwikkeling		1.254.558	-1.254.558
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.528.695	9.431.931	96.764
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	152.840	124.047	28.793
3.4 Economische promotie	115.730	232.550	-116.820
4.2 Onderwijshuisvesting	5.850	4.183.533	-4.177.683
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.341.172	5.788.374	-2.447.202
5.1 Sportbeleid en activering	1.626	1.314.526	-1.312.900
5.2 Sportaccommodaties	1.445.325	5.049.410	-3.604.085
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurp	204.560	3.373.055	-3.168.495
5.4 Musea		89.440	-89.440
5.5 Cultureel erfgoed	113.302	566.614	-453.312
5.6 Media		1.041.560	-1.041.560
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	685.902	5.073.001	-4.387.099
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	576.360	7.067.187	-6.490.827
6.2 Wijkteams		9.350.842	-9.350.842
6.3 Inkomensregelingen	18.592.000	27.147.085	-8.555.085
6.4 Begeleide participatie		7.914.120	-7.914.120
6.5 Arbeidsparticipatie		2.693.170	-2.693.170
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		1.682.666	-1.682.666
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.367.730	13.976.415	-12.608.685
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	585.350	19.114.438	-18.529.088
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	1.517.200	28.448.798	-26.931.598
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		13.906	-13.906
7.1 Volksgezondheid		2.171.549	-2.171.549
7.2 Riolering	6.151.580	4.586.005	1.565.575
7.3 Afval	7.915.442	6.492.661	1.422.781
7.4 Milieubeheer	15.688	2.214.747	-2.199.059
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	50.101	24.461	25.640
8.1 Ruimtelijke ordening	123.960	2.286.718	-2.162.758
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.657.264	6.576.451	1.080.813
8.3 Wonen en bouwen	2.712.535	3.648.737	-936.202
Totaal	234.741.081	234.741.081	0

Incidentele baten en lasten per programma

Tabel aangepast

programma / taakveld begroting 2021		begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024	toelichting
1. Doetinchem centrumstad						
2.1 Verkeer en vervoer: amendement fietsveilige kruising S Mansholtweg - W Brandtplein	lasten	50.000	0	0	0	Kadernota 2021
8.3 Wonen en bouwen: leegstand	lasten	50.000	0	0	0	Geamendeerde begroting 2020
2. Sterke samenleving						
5.1 Sportbeleid en activering: Saza in Sportbedrijf	lasten	200.000	0	0	0	Kadernota 2021
5.1 Sportbeleid en activering: overgangskosten Sportbedrijf	lasten	75.000	0	0	0	Begroting 2021
5.2 Sportaccommodaties: uitstel bezuiniging deelnamesubsidie	lasten	90.000	0	0	0	Kadernota 2021
5.6 Media	lasten	40.000	40.000	0	0	Amendement begroting 2021
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: uitvoerings- en transformatieplan Buurtplein	lasten	200.000	0	0	0	Kadernota 2021
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: plan van aanpak diversiteitsbeleid	lasten	10.000	10.000	10.000	0	Kadernota 2021
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie: praktijkondersteuners	lasten	180.000	0	0	0	Begroting 2021
7.1 Volksgezondheid: gemeentelijke bijdrage aan GGD NOG	lasten	90.000	0	0	0	Kadernota 2021
3. Veranderende leefomgeving						
8.1 Ruimtelijke ordening: invoering Omgevingswet	lasten	575.000	0	0	0	Kadernota 2021
8.1 Ruimtelijke ordening: voorbereiding Commissie Ruimtelijke Kwaliteit	lasten	0	50.000	0	0	Kadernota 2021
8.1 Ruimtelijke ordening: formatie-capaciteit voor transformatie Vastgoed	lasten	40.000	0	0	0	Begroting 2021
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): MPO 2018	baten	427.000	91.000	0	0	Geamendeerde begroting 2020
8.3 Wonen en bouwen: verduurzaming woningvoorraad	lasten	250.000	0	0	0	Kadernota 2021
4. Organisatie en financiën						
0.1 Bestuur: wachtgeldverplichtingen bestuurders	lasten	120.000	0	0	0	Geamendeerde begroting 2020
0.8 Overige baten en lasten: taakstelling keuzerichtingen	baten	1.289.000	810.000	0	0	Geamendeerde begroting 2020
0.8 Overige baten en lasten: afwijking keuzerichting Toeristenbelasting	lasten	80.000	80.000	0	0	Begroting 2021
0.8 Overige baten en lasten: stimuleren innovatie en instandhouding voorzieningen	lasten	332.000	110.000	0	0	Begroting 2021
0.8 Overige baten en lasten: mutaties reserves	lasten	1.859.875	1.414.260	1.495.382	1.547.201	Reserves
Totaal lasten		4.241.875	1.704.260	1.505.382	1.547.201	
Totaal baten		1.716.000	901.000	0	0	
Saldo van incidentele baten en lasten		-2.525.875	-803.260	-1.505.382	-1.547.201	

Geprognosticeerde balans, financiële kengetallen en EMU-saldo

Tabel aangepast

MEERJARENPROGNOSE				
ACTIVA	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
<i>(bedragen * € 1.000)</i>				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	18.489	18.014	17.533	17.043
- Kosten onderzoek en ontwikkeling	65	56	46	39
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	18.424	17.958	17.487	17.004
Materiële vaste activa	205.824	198.061	190.440	183.336
- Investeringen met een economisch nut: gronden uitgegeven in erfpacht overige investeringen met een economisch nut	120.049 17	115.181 17	110.428 17	106.186 17
- Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding vd kosten een heffing kan worden geheven	31.240	30.540	29.837	29.130
- Investeringen in de openbare ruimte, met een maatschappelijk nut	54.518	52.323	50.158	48.003
Financiële vaste activa	20.036	19.797	19.558	19.317
- Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen gemeenschappelijke regelingen	505	505	505	505
- Leningen aan: woningbouwcorporaties deelnemingen	2.850	2.614	2.378	2.141
overige verbonden partijen	1	1	1	1
- Overige langlopende leningen duurzaamheidsleningen vervangingsinvesteringen	16.674	16.671	16.668	16.664
- Overige financiële uitzettingen > 1 jaar	6	6	6	6
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden				
Totaal vaste activa	244.349	235.872	227.531	219.696
Vlottende activa				
Voorraden	46.939	41.057	38.241	38.241
- Strategische gronden				
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	46.939	41.057	38.241	38.241
Uitzettingen	17.500	17.500	17.500	17.500
- Vorderingen openbare lichamen	9.500	9.500	9.500	9.500
- Overige vorderingen	8.000	8.000	8.000	8.000
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0	0	0
Liquide middelen	0	0	0	0
- Kas- en banksaldi	0	0	0	0
Overlopende activa	15.000	15.000	15.000	15.000
- Transitoria	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vlottende activa	79.439	73.557	70.741	70.741
Totaal algemeen	323.788	309.429	298.272	290.437

2 0 2 1 t / m 2 0 2 4

PASSIVA	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024
<i>(bedragen * € 1.000)</i>				
Vaste passiva				
Eigen vermogen	41.661	42.007	41.775	39.685
- Algemene reserve (excl. resultaat)	11.158	11.483	13.058	14.050
- Bestemmingsreserves:	700	750	800	850
overige bestemmingsreserves	29.703	28.455	27.200	26.073
- Resultaat	100	1.319	717	-1.288
Voorzieningen	11.336	11.336	11.336	11.336
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	4.792	4.792	4.792	4.792
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen				
- Voorzieningen door derden beklemden middelen	6.544	6.544	6.544	6.544
Vaste schulden	220.791	206.086	195.161	189.416
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars				
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	220.791	206.086	195.161	189.416
Totaal vaste passiva	273.788	259.429	248.272	240.437
Vlottende passiva				
Vlottende schulden	35.000	35.000	35.000	35.000
- Kasgeldleningen	17.500	17.500	17.500	17.500
- Banksaldi				
- Rekeningcourant met niet fin. instellingen				
- Overige schulden	17.500	17.500	17.500	17.500
Overlopende passiva	15.000	15.000	15.000	15.000
- Transitoria	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vlottende passiva	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal algemeen	323.788	309.429	298.272	290.437

Toelichting op EMU-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt echter op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo van Doetinchem in 2021 komt uit op -/- € 7,0 miljoen. Vanaf 2022 neemt onze financieringsbehoefte verder af wat leidt tot een positief EMU-saldo.

Tabel aangepast

EMU saldo	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
vorderingen	52.536	52.297	52.058	51.817
schulden	270.791	256.086	245.161	239.416
schulden minus vorderingen	218.255	203.789	193.103	187.599
mutatie= EMU saldo	-7.029	14.466	10.686	5.505

Het EMU-saldo voor de decentrale overheden als collectief bedraagt voor 2016 -/-0,4% BBP. Vanaf 2017 is dit -/- 0,3% BBP geworden. Om hun EMU-saldo te kunnen monitoren zouden voor gemeenten en provincies jaarlijks individuele EMU-referentiewaarden gepubliceerd worden. Deze zijn echter nog niet gepubliceerd. Er staan namelijk (nog) geen sancties op het overschrijden van de waarde. Bovendien zijn rijk en decentrale overheden (bij monde van VNG, IPO en Unie van Waterschappen) nog steeds in discussie over het aandeel van decentrale overheden in de macro-EMU-norm en de omvang van de bijdrage die zij moeten leveren.

Reserves en voorzieningen

Tabel aangepast

Overzicht reserves en voorzieningen											
nr.	Omschrijving	doel	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	Rente bijschrij- ving	voeding	onttrekking	benodigde omvang
Algemene reserves											
1	Algemene reserve voor algemene	Financieel weerstandvermogen (buffer) voor het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers.	10.939	11.258	12.802	13.775	12.762	ja, renteo mslag	Positieve saldi begroting/jaarrekening	Negatieve saldi begroting/jaarrekening en vanwege specifieke raadsbesluiten	Voor toelichting op de deenste omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar paragraaf 2
Totaal algemene reserve			10.939	11.258	12.802	13.775	12.762				
Bestemmingsreserves:											
Reserves voor onderhoud											
2	Reserve speelvoorzieningen	Opvangen van schommelingen in de kosten van vervanging en renovatie van speeltoestellen.	140	120	120	120	120	ja, prijsontwikkeling na bbp	Het verschil tussen het jaarlijks beschikbare budget en de uitgaven.	Het verschil tussen het jaarlijks beschikbare budget en de uitgaven.	In overeenstemming met speelruimteplan.
3	Reserve vastgoedfonds	Het in stand houden van de gemeentelijke accommodaties, voor zover niet een wettelijke taak of een gemeentelijke ambitie betreft of vanuit strategisch belang eigendom wenselijk is.	948	1.000	1.000	1.000	1.000	ja, prijsontwikkeling na bbp	Jaarlijks (geïndexeerde) dotaties onderhoud per gemeentelijk gebouw, exploitatietoelagen negatieve exploitatietoelagen accommodaties en verkoopopbrengsten panden.	Werkelijke jaarlijkse onderhoudskosten aan gemeentelijke gebouwen en negatieve exploitatietoelagen gemeentelijke accommodaties.	In overeenstemming met meerjarenprijsplanning vastgoedfonds
reserves onderhoud			1.088	1.120	1.120	1.120	1.120				
Reserves voor dekking van (kapitaal)lasten											
4	Reserve dekking kapitaallasten	Dekking van kapitaallasten van bij de jaarrekening 2016 besloten activa	21.124	20.382	19.653	18.915	18.243	ja, renteo mslag	Via afdracht per verkochte m2	Conform jaarlijks vast te stellen nota voor de komende 10 jaar. Betreft investeringslasten van in nota opgenomen investeringen vnl in de infrastructuur.	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.
5	Reserve bovenwijzse voorzieningen	Financiering "bovenwijzse grote infrastructuurle voorzieningen": werken met bovenwijzse functies, die functioneel dienstbaar zijn aan de wijken.	8.503	7.543	7.090	6.637	6.183	ja, renteo mslag	Woningbouw en € 15 per m2 nieuwe projecten wordt voor de benodigde bovenwijzse		
6	Reserve onderwijnshuisvesting	Dekking van toekomstige investeringen onderwijnshuisvesting.	758	659	592	527	527	ja, renteo mslag	Middels structurele vrijval van kapitaallasten huisvesting onderwijs, incidenteel met specifieke toevoegingen aan het gemeentefonds en rentebijdragen.	Jaarlijkse investeringslasten	De reserve is toereikend om de jaarlijkse investeringslasten op te kunnen vangen.
reserves kapitaallasten			30.385	28.584	27.335	26.079	24.953				
Overige bestemmingsreserves											
7	Reserve maatschappelijke opvang regionaal	Middelen bestemd voor de regionale taak die Doetinchem heeft i.h.k.v. maatschappelijke opvang/huiselijk geweld, OGGz en verslavingszorg.	-	-	-	-	-	nee	Regionale gelden	Regionale gelden	Niet nader bepaald.
8	Reserve ICT samenwerking	Hiermee kunnen schommelingen en nieuwe ontwikkelingen in de ICT-samenwerking worden verrekend.	356	288	288	288	288	nee	Saldi ICT-samenwerking	Besluit ICT-samenwerking	Niet nader bepaald.
9	Reserve vervangingsinvesteringen Amphion	Conform besluitvorming raad van juli 2015 wordt reserve gevormd om toekomstige vervangingsinvesteringen Amphion (gedeeltelijk) te kunnen financieren.	250	300	350	400	450	nee	Jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatie.	Onttrekking vindt plaats obv raadsbesluit bij financieringsaanvraag Amphion.	Noch nader te bepalen obv meerjarenprijsplanning vervangingen.
10	Transitiereserve voor de Doetinchemse woningvoorraad.	In 2018 heeft de raad besloten de reserve Herziene Woningbouw Strategie om te zetten in een transitiereserve voor de Doetinchemse woningvoorraad	112	112	112	112	112	nee	Incidenteel beschikbaar gestelde middelen (€ 3 mln 2016, € 2 mln 2017, € 0,9 mln 2018 en € 2 mln 2019).	De uitwerking van de transitiereserve moet nog plaatsvinden	Afhankelijk van besluitvorming in de raad.
11	Reservering dekking risico's coronacrisis	Tbv kosten niet gedekt door Rijks of provinciale regelingen	693	-	-	-	-	-	In 2020 is in deze reserve 1,5 mln gestort. Hiervan zal in 2020 € 807.000. Afhankelijke van de ontwikkelingen de loop van 2020 kan dit wijzigen.	Door de grote onzekerheid zijn risico's en ook de besteding van deze reserve aan verandering onderhevig.	Afhankelijk van toekomstige ontwikkelingen
overige bestemmingsreserves			718	700	750	800	850				
Totaal bestemmingsreserves			32.191	30.404	29.205	27.999	26.923				
TOTAAL RESERVES			43.130	41.662	42.007	41.774	39.685				

nr.	Omschrijving	doel	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	Rente bijschrij- ving	voeding	onttrekking	benodigde omvang
	Voorzieningen											
	voorzieningen door derden bekleemd											
1	Voorziening afvalverwerking	Het egaliseren van de uitgaven en inkomsten die in het kader van afvalinzameling en verwerking worden gemaakt met als effect dat een nagenoeg stabiel tarief afvalstofheffing wordt gehanteerd.	1.228	500	500	500	500	500	nee	Overschotten op de jaarlijkse kosten en inkomsten op het product afval	Tekorten op de jaarlijkse kosten en inkomsten op het product afval	Afhankelijk van besluitvorming in de raad.
2	Voorziening compensatie bomen-natuur	Het in stand houden en uitbreiden van het bomenbestand van Doetinchem	30	30	30	30	30	30	nee	Vindt plaats door derden	Uitgaven ten behoeve van het in stand houden en uitbreiden van het bomenbestand van Doetinchem (compenserend groen op basis van de vastgestelde bomenverordening).	De ontvangsten bedragen voor de kosten van de kap van de boom plus een vergoeding de waarde van de gekapte boom en de gerealiseerde kosten worden in de exploitatie verwerkt. Het jaarlijks saldo wordt in deze voorziening opgenomen ter dekking van nog aan te planten compenserend groen.
3	voorziening afkopsommen begraafplaatsen	De voorziening dient ter afdekking van de jaarlijkse kosten voor onderhoud op de begraafplaatsen.	-	-	-	-	-	-	ja, jaarlijks ontvangen renteo afkopsommen in verband met onderhoudsrecht graven.	Ontrokken worden de lasten die wij hebben voor onderhoud van de begraafplaats.	De voorziening moet toereikend zijn om jaarlijks de lasten in de exploitatie op te kunnen vangen.	
4	Voorziening rioolbeheer	Het egaliseren van sterk schommelende uitgaven voor onderhoud, vervanging en verbetering van het rioleringsstelsel met als effect dat een nagenoeg stabiel rioolrecht wordt gehanteerd.	6.239	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	nee	Overschotten op de exploitatie- en investeringskosten voor riolering.	Tekorten op de exploitatie- en investeringskosten voor riolering.	Jaarlijks bij het opstellen van de programmabegroting wordt op basis van de werkelijke stand bekeken of de tarieven moeten worden bijgesteld. De stand wordt afgezet tov de prognose in het vastgestelde GRP 2016-2020
	Voorziening buur maakt natuur		14	14	14	14	14	14				
	voorzieningen door derden bekleemd		7.511	6.544	6.544	6.544	6.544	6.544				
nr.	Omschrijving	doel							voeding		onttrekking	benodigde omvang
5	Pensioenvoorziening wethouders	De voorziening wordt gevormd voor wethouderspensionoeren ingaande 2011.	4.189	4.189	4.189	4.189	4.189	4.189	nee	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	Overeenkomstig jaarlijkse geactualiseerde berekeningen
6	Wachtgeldoutplacement voorziening bestuurders	Deze voorziening is gevormd om aan wachtdverplichtingen, pensioenuitbouw en outplacementkosten van wachtgelders te voldoen.	76	76	76	76	76	76	nee	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	jaarlijks storting/onttrekking t.l.v. exploitatiebegroting op basis van geactualiseerde berekeningen gelijk aan de duur van 2 raadsperiodes, ofwel 8 jaar.	Overeenkomstig jaarlijkse geactualiseerde berekeningen
7	Voorziening flo brandweer	Ten behoeve van FLO brandweerpersoneel	316	316	316	316	316	316	nee	Bij 2e financiële monitor 2010	Gebruik FLO	Overeenkomstig jaarlijkse geactualiseerde berekeningen
8	Garantievoorziening eigen risicodragers WW	Werkgevers in de sector Overheid en Onderwijs zijn eigenrisicodragers voor de Werkloosheidswet (WW).	210	210	210	210	210	210	nee	Bij vaststelling jaarrekening 2012 en 2013	jaarlijks storting/onttrekking op basis van geactualiseerde berekeningen.	Overeenkomstig jaarlijkse geactualiseerde berekeningen
10	Voorziening Bedrijventerrein A18 2e fase	Deze voorziening is voor de mogelijke afwaardering van de tweede fase van A18 bedrijventerrein.	-	-	-	-	-	-	nee	Enmalige dotatie met de jaarrekening 2017	Als de tweede fase van A18 Bedrijventerrein afgewaarderd moet worden.	Het gemeentelijk aandeel van een mogelijke extra afwaardering, zijn de 35% van € 5,3 mln.
	voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		4.791	4.791	4.791	4.791	4.791	4.791				
	TOTAAL VOORZIENINGEN		12.302	11.335	11.335	11.335	11.335	11.335				

Kredieten ten behoeve van vervangingsinvesteringen

Omschrijving algemeen	investering 2021	Investering 2022	Investering 2023	Investering 2024	inv.lst 2021	inv.lst 2022	inv.lst 2023	inv.lst 2024
ICT samenwerking	1.213.000	1.213.000	1.213.000	1.213.000	257.000	257.000	257.000	257.000
Wegen	730.000	730.000	0	0	27.000	33.000	0	0
ICT gD	375.000	375.000	375.000	375.000	61.000	61.000	61.000	61.000
Verkeersrelinstallaties	288.000	391.000	55.000	20.000	30.000	37.000	7.000	4.000
Civieltechnische kunstwerken (o.a. bruggen)	674.000	181.000	347.000	0	81.000	27.000	42.000	0
Openbare Verlichting	290.000	404.000	359.000	0	18.000	22.000	19.000	0
Vervangingsplan sportaccommodaties	126.000	126.000	126.000	126.000	13.000	13.000	13.000	13.000
Kunstgrasvelden	0	635.000	0	0	0	66.000	0	0
Gemeentewinkel	80.000	0	0	0	13.000	0	0	0
Gebouwinrichting	0	0	0	1.130.000	0	0	0	126.000
Facilitair	206.000	66.000	0	193.000	34.000	8.000	0	197.000
Totaal	3.982.000	4.121.000	2.475.000	3.057.000	534.000	524.000	399.000	658.000

Bijlage 1: Risicomatrix garanties en verstrekte leningen

Inleiding

Jaarlijks wordt onze portefeuille met garanties en verstrekte leningen doorgelicht en geactualiseerd. Het risicoprofiel dat in 2012 voor de garanties en verstrekte leningen is bepaald wordt, indien nodig aangepast. In de programmabegroting 2021 wordt evenals vorige jaren een samenvatting in de vorm van een risicomatrix opgenomen.

De geactualiseerde risicomatrix en rapportage over de wijzigingen ten opzichte van 2020 staan in deze notitie. Voor een toelichting op alle (andere) garanties en verstrekte geldleningen, achtergrond en onze werkwijze verwijzen we u naar genoemde doorlichting³.

1. Wijzigingen ten opzichte van de risicomatrix begroting 2020

1.1 Saldo garanties per 1-1-2021

Omschrijving	Saldo gemeentegaranties per 01-01-2021						bedragen x 1 mln	
	Zorg	Onderwijs	Sport	Nuts sector	Woning bouw	Overig	Totaal per 01-01-2021	Totaal per 01-01-2020
Garanties gD 100%	0,4	0,8	0,0	0,0	0,0	9,1	10,3	11,0
Garanties SWS 50% gD				4,2			4,2	4,3
Subtotaal rechtstreeks	0,4	0,8	4,3	0,0	0,0	9,1	14,6	15,3
Garanties WSW 100% (achtervang gD)					197,9		197,9	190,7
Garanties NHG 100% (achtervang gD) *					4,0		4,0	5,3
Subtotaal achtervang	0,0	0,0	0,0	0,0	201,9	0,0	201,9	196,0
Totaal	0,4	0,8	4,3	0,0	201,9	9,1	216,5	211,3

* De aflossingen WSW en NHG (en nieuwe garanties) over het jaar 2020 zijn in bovenstaand overzicht nog niet verwerkt omdat deze informatie pas eind 2020 beschikbaar komt. Het saldo van € 197,9 miljoen en € 4,0 miljoen zijn bedragen per 1-1-2020.

Een volledig overzicht van garanties is opgenomen aan het eind van deze notitie. Het totaalbedrag van de garanties is gestegen van € 211,3 miljoen naar € 216,5 miljoen. De aflossingen WSW en NHG over het jaar 2020 zijn in bovenstaand overzicht nog niet verwerkt, omdat deze informatie pas eind 2020 beschikbaar komt. Ten opzichte van 1-1-2019 is het bedrag met ongeveer € 5,2 miljoen toegenomen. De grootste stijging (€ 7,2 miljoen) wordt veroorzaakt door een toename van de WSW-garanties waarvoor wij als achtervang dienen.

De garanties waarvoor wij als gemeente rechtstreeks aansprakelijk zijn, zijn het afgelopen jaar afgenomen met € 2,0 miljoen. De garanties waar wij samen met de Stichting Waarborgfonds Sport voor 50% garant voor staan zijn vrijwel gelijk gebleven.

1.2 Nieuwe, gewijzigde en vervallen garanties per 1-1-2021

Ten opzichte van de begroting 2020 zijn de hieronder genoemde garanties vervallen, nieuw of als gewijzigd opgenomen:

Vervallen garanties

1.2.1. Vitens

De garantie op de restant schuld op leningen van Vitens ten behoeve van de drinkwatervoorziening zal eind 2020 vervallen. Gemeente Doetinchem staat garant voor een deel van de restant schuld van

³ De risicomatrix en de rapportage *Doorlichting garantieportefeuille en verstrekte leningen* d.d. 24 september 2012 zijn terug te vinden in BIS bij de vergaderstukken van de raad d.d. 15-11-2012.

die leningen op basis van het aantal aangesloten percelen. Deze leningen worden volledig afgelost door Vitens in 2020.

1.2.2. V.V. Doetinchem

Ook vervalt de garantie op een geldlening van V.V. Doetinchem. De laatste termijn van deze lening vervalt in 2020. Daarmee is deze lening volledig afgelost.

Nieuwe garanties

Er zijn geen nieuwe garanties afgegeven in 2020.

Gewijzigde garanties

1.2.3. Waarborgfonds Sociale Woningbouw

Het saldo de leningen die zijn geborgd door het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en waar de gemeente Doetinchem achtervang voor is, is toegenomen met € 7,2 miljoen. Deze toename van het bedrag betreft een aantal nieuwe leningen die zijn afgesloten door Sité Woondiensten. Sité heeft als enigste corporatie een ongelimiteerde achtervang overeenkomst. Dat wil zeggen dat zij zonder toestemming van gemeente Doetinchem nieuwe leningen aan kunnen trekken waar het WSW borg voor staat en gD achtervang voor is. De gemeente wordt hier altijd van in kennis gesteld. In het kader van risicoreductie hebben de overige woningbouwcorporaties die in Doetinchem actief zijn sinds 2013 allemaal een gelimiteerde achtervang overeenkomst. Dat wil zeggen dat zij voor nieuwe leningen op hun vastgoed in Doetinchem altijd eerst voor toestemming langs de gemeente Doetinchem moeten. Hier is tot op heden geen gebruik van gemaakt.

1.3 Saldo verstrekte geldleningen per 1-1-2021

Het saldo van verstrekte geldleningen bedraagt per 1-1-2021 € 12,3 miljoen. Dit was een jaar geleden € 13,8 miljoen. Er is in 2020 voornamelijk € 1,2 miljoen afgelost op de gemeentelijke hypotheekleningen. Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting is er een toename van € 0,3 miljoen van de verstrekte (duurzaamheids)leningen.

<u>Verstrekte leningen door gD</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	einddatum
Hypotheekleningen		4.787.978	3.611.720			
Stimuleringsfonds volkshuisvesting	4.633.962	5.032.182	5.359.723			
Vitens	3.938.600	525.138	262.564	01-01-2007	15 jaar	01-01-2022
Sportcentrum Rozengarde	3.106.521	581.912	535.720	01-07-2007	30 jaar	01-07-2037
Sportcentrum Rozengarde	2.300.000	1.610.000	1.495.000	30-05-2013	20 jaar	30-05-2033
Sportcentrum Rozengarde	1.500.000	1.125.000	1.050.000	21-11-2013	20 jaar	01-06-2034
Stichting Parkmanagement Bedrijvenpark A1	200.000	39.519	0	03-04-2012	4 jaar	01-01-2016
PC-privé / fietsprivéplan	102.000	22.682	18.873			
DZC'68 (7)	50.000	43.333	40.000	01-09-2017	15 jaar	01-09-2032
		13.767.745	12.373.600			
Totaal saldo verstrekte leningen		13.767.745	12.373.600			

1.4 Nieuwe, gewijzigde en afgeloste geldleningen

Ten opzichte van de begroting 2020 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Afgeloste geldleningen

1.4.1. Gemeente hypotheekleningen

Er wordt nog steeds afgelost op de gemeentelijke hypotheekleningen. In 2020 is voornamelijk voor een bedrag van € 1,2 miljoen afgelost.

Sinds het vervallen van de gemeentelijke hypotheekregeling mogen de reeds bestaande hypotheekleningen doorlopen tot einde looptijd onder de voorwaarden waaronder deze destijds zijn afgesloten. Na invoering van de voordeelregeling op personeelshypotheekleningen door de belastingdienst, waarbij er extra

belasting wordt geheven over wat wordt aangemerkt als het zogenoemde voordeelbedrag op de hypotheek, in combinatie met de lage hypotheekrentestand in de markt, zijn de gemeente hypotheek de afgelopen jaren massaal afgelost en/of over gesloten.

De huidige medewerkers die nog een gemeentehypotheek hebben, zijn in 2020 actief benaderd om voor zichzelf eens na te gaan of aflossen en oversluiten voor hen wellicht een optie is. Dit is geen verplichting, maar zij kunnen misschien elders per saldo voordeliger uit zijn voor hun hypotheek. Verder wordt voor het bepalen van het risico voor de gemeente jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening een analyse gemaakt van de nog openstaande hypotheekschulden in relatie tot de WOZ-waarden van de betreffende woningen.

1.4.2. Stichting Parkmanagement A18

De geldlening van Stichting Parkmanagement A18 is in 2020 volledig afgelost. Deze lening die gekwalificeerd stond als risico-kans groot en risico-effect klein verdwijnt hiermee uit de matrix.

Nieuwe leningen (aanvullingen)

1.4.3. Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Svn)

Voor aanvulling van het revolverend fonds duurzaamheidsleningen is in 2020 € 0,3 miljoen beschikbaar gesteld aan het Svn.

2. Toelichting op instellingen die niet als risico-effect klein en risicokans klein gekwalificeerd zijn

In de risicomatrix zijn 4 kwadranten opgenomen. Hieronder volgt een toelichting op 3 van de 4 kwadranten. Het kwadrant met risico-kans klein en risico-effect klein wordt niet toegelicht.

2.1 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans groot en risico-effect klein

Hieronder leggen we uit waarom deze instellingen deze kwalificatie (nog) hebben en wat de ontwikkelingen zijn.

2.1.1. Stichting DZC'68

De stichting DZC'68 promotie heeft als investering voor de realisering van een nieuwe clubaccommodatie een bedrag geleend van € 750.000.

De voetbalvereniging heeft aan de gemeente gevraagd om garant te staan voor de lening. De Stichting Waarborgfonds Sport (hierna SWS) heeft besloten om een borgstelling te verlenen met een maximum van € 250.000. Deze borgstelling is geformaliseerd in een akte van medeborgstelling aan de gemeente Doetinchem. Een van de voorwaarden was dat de gemeente Doetinchem garant moest staan voor de volledige looptijd jegens de BNG. Een deel van het risico wordt door SWS overgenomen door een akte van medeborgstelling die is afgegeven aan de gemeente Doetinchem. Op deze lening wordt regulier afgelost. Het restantbedrag is op dit moment € 0,6 mln. In de matrix is de garantie opgenomen bij de categorie risicokans groot en risico effect klein.

2.1.2. Scouting Generaal Roothaan

De gemeente Doetinchem heeft op 15 december 2015 besloten tot het verlenen van een garantstelling ter grootte van € 90.000 aan Scouting Generaal Roothaan voor de afbouw van de nieuwbouw in de Koekendaal. De garantstelling is verleend onder de volgende voorwaarden:

- de samenwerking tussen scouting Generaal Roothaan en scouting Graaf Otto wordt bekrachtigd in een samenwerkingsovereenkomst;
- scouting Generaal Roothaan medewerking verleent aan het vestigen van het eerste hypotheekrecht ten gunste van de gemeente op de opstallen;
- het bestuur van scouting Generaal Roothaan legt jaarlijks financiële verantwoording af middels een begroting en jaarverslag.
- Dit is het totaal aan garantstelling voor de accommodatie van scouting Generaal Roothaan en scouting Graaf Otto

Op de lening is wordt jaarlijks afgelost. In juli 2020 is er door Scouting Generaal Roothaan verzocht om gebruik te maken van de garantie. De termijn over 2020 van € 5.000 konden zij naar verwachting niet betalen als gevolg van weggevallen verhuurinkomsten van de accommodatie door de corona crisis. De

inschatting was dat zij de termijn later dit jaar wel konden voldoen. Uiteindelijk heeft scouting Generaal Roothaan zelf de termijn alsnog voldaan op de vervaldatum en is er vooralsnog geen aanspraak gemaakt op de gemeente garantie. We laten deze garantie op dit moment in de matrix staan op de inschatting risico kans groot en het risico effect klein.

2.1.3. Concordia Wehl

De gemeente heeft op 28 juni 2018 besloten aan de Stichting Kunstgrasveld Wehl garant te staan voor 50% van de lening - een bedrag van € 210.688 bij de Nederlandse Waterschapsbank - voor de realisatie van een kunstgrasveld op sportpark de Grindslag ten behoeve van voetbalvereniging S.V. Concordia-Wehl. De Stichting Waarborgfonds Sport staat voor een gelijk bedrag garant.

Aan dit besluit zijn de volgende, overeenkomstig de voorwaarden die de Stichting Waarborgfonds Sport als medeborgsteller richting gemeente, voorwaarden verbonden:

1. de lening met de kredietverstrekker binnen een halfjaar na dato van deze medeborgstelling Stichting Waarborgfonds Sport wordt afgesloten. Indien hieraan niet tegemoetgekomen wordt, zal de toekenning van de borgstelling worden ingetrokken en uw aanvraag worden geseponeerd, buitengewone omstandigheden daargelaten;
2. de gemeente Doetinchem bereid is een voor de financiering passende borgstelling c.q. garantie af te geven;
3. de gebruiksrechten van de ondergrond voldoende zijn gewaarborgd gedurende de looptijd van de financiering;
4. een hypotheek wordt gevestigd waarbij SWS, eventueel gezamenlijk met de gemeente, het eerste recht van hypotheek verkrijgt;
5. de stichting moet zijn opgericht waarbij de akte van oprichting aan SWS ter goedkeuring is voorgelegd;
6. de benodigde vergunningen zijn verleend;
7. de gebruiksovereenkomsten tussen stichting en vereniging vooraf ter goedkeuring zijn voorgelegd aan SWS.

Er wordt regulier afgelost op de lening. In de matrix is de risico kans ingeschat op groot en het risico effect op klein.

2.1.4. VVG'25

Sinds 2014 staat de gemeente Doetinchem samen met de Stichting Waarborgfonds Sport voor de helft garant voor een lening van VVG'25 die is afgesloten voor het kunnen doen van investeringen in de sportaccommodatie. Naast de gezamenlijke borgstelling heeft de gemeente als zekerheid een recht van 1^e hypotheek op de accommodatie samen met SWS. Het huidige saldo waar de gemeente garant voor staat bedraagt € 76.648.

In juni 2020 heeft de gemeente van de Rabobank bericht gekregen dat zij uitstel van betaling hebben verleend aan VVG'25 voor een aflossingstermijn van de lening. Dit is gebeurd op verzoek van VVG'25 als gevolg van de corona crisis. Er is vooralsnog geen aanspraak gemaakt op de garantie.

Ondanks het feit dat er voorheen altijd regulier is afgelost op deze lening wordt de risicokans nu ingeschat op groot het risico effect op klein.

2.2 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans klein maar risico-effect groot

2.2.1. Hogeschool Iselinge

Gemeente Doetinchem staat volledig garant voor het restant van een lening van Hogeschool Iselinge van afgerond € 0,8 miljoen per 1-1-2021. De lening uit 1999 is destijds gebruikt voor het pand van de onderwijsbegeleidingsdienst en de PABO.

In 2017 is het in gebouw Bachlaan 11 overgedragen van Stichting IJsselgroep Educatie Dienstverlening en opleiding aan de Hogeschool Iselinge.

We hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen voor de garantstelling van de verstrekte lening. We zullen de Hogeschool Iselinge blijven monitoren.

In de matrix laten we deze garantie staan in de categorie risicokans klein en risico-effect groot.

2.2.2 Sensire

Gemeente Doetinchem staat volledig garant voor een lening van Sensire, waarvan het restant bedrag per 1-1-2021 € 0,4 miljoen bedraagt. Deze lening is in 1987 afgesloten voor de financiering van de (ver)bouw van verpleeghuis Den Ooijman. We hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen voor de garantstelling van de verstrekte lening.

Op basis van de beoordeling van de jaarrekening 2017, 2018 en 2019 is de kredietwaardigheid op dit moment voldoende. We blijven Sensire monitoren.

In de matrix laten we deze garantie daarom staan in de categorie risicokans klein en risico effect groot.

2.2.3. Vitens

Aan Vitens hebben wij een lening verstrekt die per 1-1-2021 nog € 0,3 miljoen bedraagt. Onder deze lening liggen geen zekerheden. De overige leningen waar gemeente Doetinchem garant voor staat worden dit jaar volledig afgelost door Vitens. Daarmee zal deze garantstelling per eind 2020 vervallen. Vitens is een solide organisatie en haar kredietwaardigheid is goed. De risico-kans schatten wij dan ook in als klein, maar het risico-effect is - gezien het ontbreken van zekerheden - groot.

2.3 Instellingen gekwalificeerd als risico-kans groot en risico-effect groot

2.3.1 Stichting Achterhoekse Zaal sportaccommodatie (SAZA) voor de Tophal

De Stichting Achterhoekse Zaal sportaccommodatie (SAZA) heeft € 3.265.000 geleend bij BNG voor de bouw van de Tophal op Sportpark Zuid. Conform raadsbesluit van 8 december 2011 staat gemeente Doetinchem garant voor dit bedrag.

Als zekerheid hebben we dat de ondergrond in eigendom bij de gemeente blijft. De stichting heeft recht van erfpacht op de grond en is eigenaar van de opstallen. De stichting kan de opstallen pas overdragen na toestemming van het college.

Aan het einde van de erfpachttermijn of bij tussentijds faillissement vervalt de eigendom van de opstallen aan de gemeente. Tot meerdere zekerheid hebben we verder een recht van eerste hypotheek op de erfpacht.

Naast onze garantie voor een bedrag van € 3.265.000 staat de Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) gedurende 15 jaar garant voor € 250.000.

Op 19 juli 2016 heeft het college ten aanzien van de borgstelling SAZA topsporthal Doetinchem het volgende besloten:

- Garantstelling te verlenen voor de herfinanciering per 2-9-2016 in een nieuwe 27 jarige lening van € 3.074.551, waarvan de eerste 7 jaar aflossingsvrij (zgn. 7+20Ann) met kwartaalbetaling door SAZA.
- Een betalingsregeling te treffen met SAZA voor de openstaande vordering met een betalingsregeling tot betaling in 10 jaar.
- Advies over verruiming van de gebruikersmogelijkheden van de hal voor o.a. evenementen na het zomerreces voorleggen. Dit in samenhang met het nieuwe evenementenbeleid.

Stichting Achterhoekse Zaal sportaccommodaties heeft een aantal aflossingen ter grootte van totaal € 346.094 aan de BNG niet kunnen voldoen. De gemeente Doetinchem heeft de bedragen betaald aan de BNG.

SAZA heeft samen met achterstallige betalingen van gemeentelijke belastingen t/m 2018 nog een schuld openstaan van € 475.815.

Vervolgens is de lening door de SAZA omgezet voor het restant lening bedrag van € 2.935.550. Dit is ook het huidige lening bedrag (1^e jaren aflossingsvrij) waarvoor de gemeente nu nog garant staat.

De liquiditeitspositie van SAZA blijft ondanks de genomen maatregelen krap gebleken.

Inmiddels zijn wij ook voor de laatste kwartaaltermijn 2019 en de eerste 2 kwartaaltermijnen 2020 op onze garantie aangesproken. Totaalbedrag per 2 juni 2020 € 68.251,71. Natuurlijk heeft het uitbreken van het Corona-virus de exploitatie van de SAZA ook geen goed gedaan.

Daarom kwalificeren wij de risico-kans als groot. Aangezien het om een aanzienlijk bedrag gaat kwalificeren we ook het risico effect als groot. Hier staat tegenover dat de financiële risico's relatief beperkt zijn, omdat bij een faillissement het eigendom van de grond en de opstallen vervalt aan de gemeente. Inmiddels bent u per raadsmededeling ook geïnformeerd over de overname van SAZA.

De Stichting Waarborgfonds Sport kwalificeert de financiële situatie conform voorgaande jaren ook als problematisch.

2.3.2. Garantstelling Schouwburg Amphion

De liquiditeitsproblemen van NV Amphion als gevolg van de toestand van de gevel en de juridische procedures brachten in 2015 de lopende exploitatie op korte termijn in gevaar. De aandeelhouders (naast Doetinchem ook de gemeenten Bronckhorst, Oude IJsselstreek en Montferland) hebben op 11 maart 2015 besloten de aandeelhoudende gemeenten te vragen gezamenlijk borg te staan voor de NV Amphion voor een lening van € 500.000 bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Hiermee wordt indien nodig de liquiditeit op korte termijn op niveau gebracht.

Op de lange termijn komt de exploitatie van Amphion verder onder druk door de rente- en aflossingsverplichtingen die voortkomen uit deze lening. De afhankelijkheid van de gemeente Doetinchem als subsidieverstrekker wordt hiermee groter.

De vier gemeenten staan borg voor rente en aflossing gedurende 30 jaar. De gemeente Doetinchem staat met een percentage aandelen van 89% borg voor rente en aflossing voor een bedrag van € 445.000.

Van de mogelijkheid tot het opnemen van deze lening is tot op heden nog geen gebruik gemaakt door Schouwburg Amphion.

Gemeente Doetinchem is door de wethouder cultuur bestuurlijk vertegenwoordigd binnen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Er blijft een reële kans dat Amphion in de toekomst wederom financiële ondersteuning nodig heeft of dat de gemeente Doetinchem wordt aangesproken op de verstrekte garantie. Daarnaast gaan ook de gevolgen van de coronacrisis doorwerken bij Amphion. De gemeente garantie aan Amphion heeft hiermee een hoog risicoprofiel.

<u>Gemeentegaranties per 01-01-2021 t.b.v. begroting</u>							
<u>Garanties WSW (achtervang gD)</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	eiinddatum	achtervang
Woningstichting Woonplaats	22.450.000	19.410.000	19.097.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
Site Woondiensten	194.288.000	162.304.000	170.710.000				ongelimiteerd
Vestia Groep	5.039.000	2.561.000	2.363.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
Woonzorg Nederland	8.242.000	4.785.000	4.233.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
Stichting Habion	3.024.000	1.630.000	1.520.000				per 13-09-2013 achterv. per lening
saldo WSW achtervang gD	233.043.000	190.690.000	197.923.000				
<u>Garanties NHG (achtervang gD)</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	eiinddatum	
Nationale Hypotheek Garantie		5.286.835	4.011.018				
		5.286.835	4.011.018				
<u>Garanties 100% gD leningen</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	eiinddatum	
't Brewinc	2.252.000	450.400	225.200	01-12-2012	10 jaar	01-01-2022	
Sensire	1.157.140	462.856	404.999	01-10-1987	40 jaar	01-10-2027	
Iselinge Hogeschool	1.769.922	840.713	752.217	01-07-1999	30 jaar	01-07-2029	
Schouwburg Amphion	500.000	500.000	500.000	n.n.t.b.	30 jaar		
Scouting Generaal Roothaan	90.000	77.615	73.404	11-08-2016	20 jaar	11-08-2036	
Buha BV (activa) (1)	6.687.000	6.687.000	6.687.000				
Buha BV (loods) (2)	1.615.000	1.615.000	1.615.000				
saldo gD 100% garant	14.071.062	10.633.584	10.257.820				
(1) nieuw 2017, zit in besluitvormingstraject							
(2) nieuw 2017, zit in besluitvormingstraject							
<u>Garanties 100% gD nutsbedrijven</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	eiinddatum	
Nutsbedrijven (Vitens)		296.394	0			31-12-2020	
		296.394	0				
<u>Garanties 100% gD sportverenigingen</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	eiinddatum	
V.V. Doetinchem	31.765	2.383	0	30-06-1990	30 jaar	30-06-2020	
TTV Odion	113.445	56.283	48.418	14-10-1998	30 jaar	14-10-2028	
(3) SWS staat 100% garant	7	58.666	48.418				
<u>Garanties met achtervang SWS 50% garant gD</u>	hoofdsom	saldo 01-01-2020	saldo 01-01-2021	begindatum	looptijd	eiinddatum	
St. Achterhoekse Zaalaccommodatie (4)	3.265.000	2.935.550	2.935.550	05-10-2012	30 jaar	02-09-2043	
IJs- en skatebaan (5)	95.000	0	0	20-02-2013	15 jaar	20-02-2028	
IJs- en skatebaan (6)	50.400	47.600	43.400	30-04-2019	12 jaar	30-04-2031	
Tennisclub Zuid	180.000	33.806	28.039	01-04-2004	20 jaar	01-04-2024	
VV VIOD	120.000	15.800	13.400	20-04-2005	25 jaar	20-04-2030	
St. Exploitatie Tennispark de Vijverberg	100.000	79.333	81.000	30-09-2014	25 jaar	30-09-2039	
VVG'25	100.000	83.320	76.648	30-06-2014	20 jaar	30-06-2034	
DZC'68	750.000	681.220	646.339		20 jaar		
Doetinchemse Hockey Club clubhuis	125.000	118.750	112.500	26-01-2017	20 jaar	26-01-2037	
Doetinchemse Hockey Club (SKD) waterveld	175.000	147.075	132.931	15-06-2016	12 jaar	15-06-2028	
Concordia Wehl	421.376	194.481	178.274	30-06-2018	13 jaar	30-06-2031	
	5.381.776	4.336.936	4.248.081				
(4) SWS staat garant voor het maximum van € 250.000, gD voor het overige deel							
(5) SWS staat 100% garant							
(6) nieuw 2019, SWS staat 50% garant voor een periode van 10 jaar							
Totaalbedrag garanties		211.302.415	216.488.337				

Risicomatrix garanties en verstrekte leningen

		Risico effect	
		Klein	Groot
Risico kans	Groot	<p style="text-align: center;">10%</p> <p>Garanties/SWS saldo per 1-1-2021</p> <p>Stichting DZC'68 € 646.339</p> <p>Concordia Wehl € 178.274</p> <p>VVG'25 € 76.648</p> <p>Verstrekte garantie</p> <p>Scouting Roothaan € 73.404</p> <p>Totaal € 974.665</p> <p>Claim weerstandscapaciteit 10% € 100.000</p>	<p style="text-align: center;">20%</p> <p>Garantie & lening saldo per 1-1-2021</p> <p>SAZA - Tophal € 2.935.550</p> <p>Verstrekte garantie</p> <p>Schouwburg Amphion € 500.000</p> <p>Totaal € 3.435.550</p> <p>Claim weerstandscapaciteit 20% € 700.000</p>
	Klein	<p>Sport</p> <p>T.T.V. Odion</p> <p>Sport / SWS</p> <p>Tennisclub Zuid</p> <p>V.V. Viod</p> <p>Tennispark de Vijverberg</p> <p>Doetinchemse Hockey Club</p> <p>IJs- en skatebaan</p> <p>Cultuur</p> <p>Het Brewinc</p> <p>Woningbouw / WSW</p> <p>Woningstichting Woonplaats</p> <p>Site Woondiensten</p> <p>Vestia Groep</p> <p>Woonzorg Nederland</p> <p>Stichting Habion</p> <p>NHG</p> <p>Nationale Hypotheek Garantie</p> <p>Overig</p> <p>Buha bv</p> <p>Verstrekte leningen</p> <p>Gemeente Hypotheken</p> <p>Stimuleringsfonds Volkshuisvesting</p> <p>Sportcentrum Rozengarde</p> <p>PC-privé / fietsprivé plan</p> <p>DZC'68</p>	<p style="text-align: center;">10%</p> <p>Onderwijs saldo per 1-1-2021</p> <p>Iselinge Hogeschool € 752.217</p> <p>Zorgsector</p> <p>Sensire € 404.999</p> <p>Nutssector</p> <p>Vitens € 262.564</p> <p>Totaal € 1.419.780</p> <p>Claim weerstandscapaciteit 10% € 200.000</p>

Bijlage 2: Verplichte beleidsindicatoren

(Deze informatie wordt rechtstreeks geïmporteerd van de website www.waarstaatjegemeente.nl) – Tabel aangepast

Nr.	Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaartal								Trend
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1	0.Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	-	7,7	7,9	7,4	6,5	6,7	5,0	4,9	↓
2	0.Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	-	-	7,1	7,2	6,6	6,6	4,6	4,5	↓
3	0.Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	-	651	630	630	620	553	566	543	↓
4	0.Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	-	10,9	14,4	7,4	10,5	14,5	12	10,2	↓
5	0.Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	-	-	-	8,8	7,6	7,7	8,7	8,4	↓
6	1.Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	91	51	73	101	113	74	-	-	↓
7	1.Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3	2,1	1,6	1,6	1,4	-	-	-	↓
8	1.Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	6,2	6,2	5,0	5,4	4,8	-	-	-	↓
9	1.Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,4	2,1	2,1	2,0	1,6	-	-	-	↓
10	1.Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	8,8	7,4	8,2	6,7	6,6	-	-	-	↓
11	3.Economie	Functiemenging	%	LISA	56,7	56,4	56,2	56,5	56,8	57,1	-	-	↑
12	3.Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	121,5	127,0	128,4	131,3	133,4	137,1	-	-	↑
13	4.Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO / Ingrado	2,9	5,3	1,0	1,8	2,9	-	-	-	↑
14	4.Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO / Ingrado	29	32	40	27	31	-	-	-	↑
15	4.Onderwijs	Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vs-vers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO / Ingrado	2,1	1,5	1,8	1,4	2,1	-	-	-	↑
16	5.Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	Gezondheids-enquête (CBS, RIVM)	-	-	45,8	-	-	-	-	-	↑
17	6.Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	CBS / LISA	891,8	891,1	886,5	906,2	920,1	941,8	-	-	↑
18	6.Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS Jeugd	2	2	1	1	1	-	-	-	→
19	6.Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS Jeugd	5	5	6	6	6	-	-	-	→
20	6.Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	65,5	65,0	65,7	65,8	67,4	68,3	-	-	↑
21	6.Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS Jeugd	2	2	2	3	3	-	-	-	→
22	6.Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	-	340,5	366,3	366,1	334,3	336,0	-	-	↑
23	6.Sociaal domein	Personen met lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-74 jaar	CBS	-	214,9	145,4	257,7	284,3	-	-	-	↑
24	6.Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	-	9,6	9,9	10,6	11,8	12,4	-	-	↑
25	6.Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	-	1,3	1,3	1,3	1,5	1,6	-	-	↑
26	6.Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS Jeugd	-	0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	-	-	↓
27	6.Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	CBS – MSD Wmo	-	500	630	640	700	800	-	-	↑
28	7.Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	233	-	164	167	157	-	-	-	↓
29	7.Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	0,8	1,2	1,7	2,5	4,0	-	-	-	↑
30	8.Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	194	184	186	189	194	208	-	-	↑
31	8.Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	5,5	7,4	11,4	5,7	10,9	6,9	-	-	↓
32	8.Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	70,3	71,3	72,3	73,2	74,1	74,3	74,5	-	↑
33	8.Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	639	646	649	650	653	661	695	-	↑
34	8.Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	682	691	694	694	696	704	740	-	↑

Legenda: ↑ = Stijgende trend → = Gelijke trend ↓ = Dalende trend - = Gegevens niet beschikbaar

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
A	
AID	- Algemene Inspectiedienst
AVG	- Algemene verordening gegevensbescherming
AWLO	- Achterhoeks Woonwensen en Leefbaarheidsonderzoek
B	
BAG	- Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	- Bruto Binnenlands Product
BBV	- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BIO	- Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	- Bedrijveninvesteringszone
BN	- Budget neutraal
BNG	- Bank Nederlandse Gemeenten
BTW	- Belasting Toegevoegde Waarde
Buha	- Beheer, uitvoering, handhaving & accommodaties
BUIG	- Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV	- Besloten vennootschap
BZK	- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
B&W	- College van burgemeester en wethouders
C	
CBS	- Centraal Bureau voor de Statistiek
CIZ	- Centrum Indicatiestelling Zorg
CROW	- Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond- water en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
D	
DPIA	- Data protection impact assessment
DPR	- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
DSO	- Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	- Dienst Uitvoering Onderwijs
DZC	- Doetinchemse Zaterdag Club
E	
ECB	- Europese Centrale Bank
ECAL	- Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
EMU	- Economische en Monetaire Unie
ENSIA	- Eenduidige Normatiek Single Information Audit
F	
Fte	- Fulltime-equivalent
FG	- Functionaris Gegevensbescherming
Wet Fido	- Wet financiering decentrale overheden
G	
GGD	- Gemeentelijke gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland
Fonds GGU	- Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering
GGZ	- Geestelijke gezondheidszorg
GREX	- Grondexploitatie
GRP	- Gemeentelijk Rioleringsplan
H	
Wet HOF	- Wet houdbare overheidsfinanciën
I	
IBA	- Individuele Behandeling van Afvalwater
ICT	- Informatie- en communicatietechnologie
IVP	- Informatieveiligheidsplan
J	
Jw	- Jeugdwet
K	
-	-
L	
-	-
M	
MPO	- Meerjarenperspectief ontwikkellocaties
MT	- Managementteam
N	
NEN	- NEDerlandse Norm
NHG	- Nationale Hypotheek Garantie
NV	- Naamloze vennootschap
O	
ODA	- Omgevingsdienst Achterhoek
OGGZ	- Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

P	OGON	-	Opdrachtgever - opdrachtnemer
	OZB	-	Onroerendezaakbelasting
	PPS	-	Publiek-Private Samenwerking
	P&O	-	Personeel & Organisatie
Q	POH	-	Praktijkondersteuner huisarts
	PM	-	Pro memorie
	-	-	
R	RES	-	Regionale Energiestrategie
	RIEC	-	Regionale Informatie- en Expertise Centra
	RIVM	-	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
	RMC	-	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
	RPW	-	Regionaal Programma Werklocaties
S	SAZA	-	Stichting Achterhoekse Zaalaccommodatie
	SVn	-	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
	SWS	-	Stichting Waarborgfonds Sport
T	-	-	
U	-	-	
V	VIS	-	Verantwoordelijk, Initiatiefrij, Samenwerking
	VNG	-	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
	VNOG	-	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
	Vpa	-	Verplichtingenadministratie
	Vpb	-	Vennootschapsbelasting
	VVG '25	-	Voetbal Vereniging Gaanderen
	VVV	-	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
W	WACC	-	Weighted Average Cost of Capital
	Wlz	-	Wet langdurige zorg
	Wmo	-	Wet maatschappelijke ondersteuning
	WOZ	-	Waardering onroerende zaken
	Wpg	-	Wet publieke gezondheid
	Wsw	-	Wet sociale werkvoorziening
	WSW	-	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
	Wvr	-	Wet veiligheidsregio's
	-	-	
X	-	-	
Y	-	-	
Z	-	-	
	-	-	